

**10**

Dopravě a skladování se přestávalo dařit

**13**Jaroslav Sixta:
Povinných výkazů výrazně ubývá**30**Michal Vacek:
Krise je podnět ke změně**34**

Bariéry, které omezují naše podnikatele

**44**

Díváme se na počty zemřelých osob správně?

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

04 | 2020 – ROČNÍK 10

**TÉMA**

Bydlení v Česku

- Jak se u nás bydlí
- Bytová výstavba v roce 2019
- Konjunktura posílila růst cen nemovitostí

38 677 bytů

se loni začalo stavět v České republice

Proti roku 2018 je to nárůst o 16,8% a toto číslo dává naději, že příznivý vývoj trvajících posledních šest let bude dále pokračovat. Otázkou ovšem je, jak bytovou výstavbu ovlivní koronavirová krize.



ZPRACOVÁVÁME DATA



POSKYTUJEME DATA



SBÍRÁME DATA



SPOLUPRACUJEME



CO A JAK DĚLÁME



VOLBY

od roku 1990



SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ

od roku 1869



NAŠE PRINCIPY





STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 04/2020
ROČNÍK 10, vychází 10x ročně

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Pavel Černý (vedoucí redaktor), Pavel Hortig, Jan Cieslar, Jan Ernest, Eva Henzlerová, Dalibor Holý, Jaroslav Sixta, Karolína Zábajková

REDAKČNÍ RADA: Ing. Josef Vlášek (předseda),
Ing. Michal Novotný (místopředseda),
doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D., Ing. Eva Krumpová,
Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D.,
Mgr. Jana Slavníková, Mgr. Irena Stupňánková, Ing. Pavla Trendová,
Mgr. Ing. Martin Zelený, Ph.D.

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Tomáš Kubašta, Veronika Wölfelová
JAZYKOVÁ KOREKTURA: Věra Hrušková, Vladimír Salavec
FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, Tereza Koutecká,
Ethan Hu (unsplash)

TISK: P.O.S. FACTORY, s. r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, www.statistikaamy.cz,
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

**PODMÍNKY PRO VYUŽÍVÁNÍ A DALŠÍ ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ
Z ČASOPISU STATISTIKA & MY:**
bit.ly/3eQErxx

Kde všude se promítá vliv pandemie

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, aktuální vydání časopisu Statistika&My, jež držíte v ruce nebo máte zobrazeno na displeji před sebou, je již druhé, které vzniká v bezprecedentní situaci celosvětové pandemie koronaviru. Ta se samozřejmě promítla i do práce statistiků, a to nejen u nás, ale skutečně po celém světě. Nastalé problémy řešíme spolu s kolegy na úrovni předsedů úřadů Evropského statistického systému a vzájemně si také vyměňujeme zkušenosti a příklady dobré praxe. Celosvětově pak situaci řeší rovněž Statistická komise OSN. Všichni jsme se museli velmi rychle naučit spolupracovat na dálku za využití nových technických nástrojů. Naštěstí jsme si pro to, aspoň u nás v ČSÚ, už v minulosti připravovali půdu, a rychlá adaptace na přechod do „virtuálního světa“ nás tak nezaskočila.

Prioritou v současné situaci je, aby s námi zůstali v kontaktu naši respondenti z podniků a z domácností. Není to důležité jen pro nás, ale zejména pro naše uživatele, kteří právě v této době velmi potřebují včasné a relevantní informace. Mluví o tom v rozhovoru uvnitř tohoto čísla místopředseda úřadu Jaroslav Sixta, stejně jako o tom, jak si stojíme ve využívání administrativních dat či jak se nám daří snižovat zátěž našich respondentů. Jako téma tohoto vydání jsme zvolili bydlení, které bylo a bude i nadále důležité a věnujeme se mu i v našem druhém rozhovoru s ředitelem společnosti CEEC Research Michalem Vackem. Je zajímavé, jak rychle se může změnit situace na trhu a najednou se řeší zcela jiné problémy než před několika týdny.

S dopadem pandemie na ekonomiku souvisí také článek Veroniky Ptáčkové zabývající se bariérami růstu pro firmy v Česku, který vychází z výsledků čerstvého konjunkturálního průzkumu. Zatímco ještě před nedávnem omezoval podniky nedostatek zaměstnanců, nyní firmy kvůli prudkému propadu zakázek nejsou schopné zajistit svým lidem práci. Koronavirus bohužel ovlivňuje i statistiky úmrtnosti, naštěstí v České republice snad nebude jeho vliv tak zásadní. Přesto je dobré vědět, jak data o úmrtích správně číst a porovnávat. A právě tomu se věnuje článek Pavla Hájka. Jako poslední téma, které je však velmi aktuální, zmíním využívání výpočetní techniky v domácnostech s dětmi. Mnoho rodičů muselo najednou nejen začít pracovat z domova, ale současně se stát i oporou svým dětem při domácím vzdělávání. A právě domácí počítač je alfou a omegou této činnosti.

Závěrem bych rád popřál nám všem, aby se situace co nejdříve začala vracet k normálu a mohli jsme se zase potkávat bez obav o své zdraví!

MAREK ROJÍČEK
předseda ČSÚ

16

Výkony farmaceutického průmyslu v posledních letech akcelerovaly. Role farmacie v průmyslové skladbě ČR je však na rozdíl od některých států EU stále okrajová.



32

Produkce zemědělského odvětví u nás v roce 2019 vzrostla o 3,4%. Zvýšila se jak rostlinná, tak i živočišná produkce. Největší podíl na produkci zemědělského odvětví mají tradičně obiloviny.



34

Co brání podnikatelům a firmám v Česku v dalším rozvoji výroby a růstu? Jak se dosavadní bariéry změnily vlivem pandemie covid-19?



TÉMA: BYDLENÍ V ČESKU

- 22** Jak se u nás bydlí
- 25** Bytová výstavba v roce 2019
- 28** Konjunktura posílila růst cen nemovitostí

UDÁLOSTI

- 6** Důvěrou v ekonomiku otřásá pandemie
- 6** ČSÚ se aktivně zapojil do studie kolektivní imunity
- 6** Dětská skupina Staťáček

ZE SVĚTA

- 8** I statistici musejí reagovat na koronavirus
- 9** Turistů na Islandu ubylo už před koronavirem
- 9** I v Rakousku přibývají jednočlenné domácnosti
- 9** Do Austrálie se přistěhovalo více než půl milionu osob

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 10** Dopravě a skladování se přestávalo dařit

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 12** Přibývá nás, hlavně ze zahraničí

ROZHOVOR

- 13** Povinných výkazů výrazně ubývá

ANALÝZA

- 16** Farmaceutický průmysl v Česku – malý, ale dynamický obor
- 18** Inovuje téměř polovina podniků

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 19** Náklady na pracovní sílu v EU rostly
- 20** Přebytek se zmírnil
- 20** Domácnosti loni více spořily

ROZHOVOR

- 30** Každou krizi lze považovat za podnět ke změně

ANALÝZA

- 32** Jak se dařilo zemědělcům
- 34** Bariéry, které omezují české podnikatele
- 36** Žáci a studenti online

METODIKA

- 44** Díváme se na počty zemřelých osob správně?

HISTORIE

- 46** Zlatý věk bytových družstev

Jaký dopad bude mít současná koronavirová pandemie na trh s bydlením v České republice?



MILAN TARABA

předseda Sdružení nájemníků ČR



EVŽEN KOREC

generální ředitel společnosti Ekospol



MICHAELA TOMÁŠKOVÁ

výkonná ředitelka společnosti Central Group



JAN VYSLOUŽIL

předseda Svazu českých a moravských bytových družstev



JOSEF VLÁŠEK

sekce produkčních statistik ČSÚ

V souvislosti se současnou situací zastávám názor, že pravděpodobně dojde ke snížení nájemného z bytů. Již první náznaky tuto moji prognózu potvrzují. Pronajímatelé bytů prostřednictvím Airbnb a dalších podobných systémů již dnes hledají nájemce, a to za ceny nájemného podstatně nižší než před vypuknutím krize.

Jedná se samozřejmě pouze o situaci v Praze a dalších velkých městech s výjimkou například Ústí nad Labem či Ostravy. Ale v důsledku snížení příjmů domácností a poklesu spotřeby obyvatel dojde podle mě ke snížení nájemného i u standardních nájemních bytů.

Realitní trh zamrzl a bude zablokovaný ještě hodně dlouho. Lidé budou řešit spíše existenční starosti, mnozí totiž kvůli nemožnosti pracovat přišli o pravidelné příjmy. Mnoho firem zkrachuje a spousta lidí přijde o práci. Následovat bude ekonomická recese a možná i delší krize. V takové situaci budou rodiny odkládat všechny zbytné investice včetně nákupu nemovitostí. Lze očekávat podobnou situaci jako v letech 2008 až 2010, kdy trh akceptoval jen byty za přijatelné ceny. Drahé byty nebude prakticky možné prodat. Zcela se vyprodají jen byty s rozumnou cenou do 95 tisíc Kč za m². Předražené byty s cenou vyšší než 120 tisíc Kč za m², které nemají vlastnosti luxusních bytů, zůstanou dlouhou dobu neprodejné.

Zejména pražský rezidenční trh, na němž působíme, je stále ovlivněn přetrvávající paralýzou nové výstavby, která je způsobena řadou legislativních překážek. Už před příchodem koronaviru byl v Praze deficit více než 20 tisíc bytů. Ceny sice mohou nyní nějakou dobu stagnovat, ale uměle omezená nabídka a rostoucí ceny stavebních prací i pozemků budou mít za důsledek, že z dlouhodobého hlediska ceny bytů porostou stejně jako po minulé krizi. Očekávám také, že lidé budou více šetřit a nebudou riskovat. Je proto logické, že řada z nich bude chtít ochránit své úspory před vyšší inflací a bezpečně je investovat do koupě nemovitosti. Například nový byt v Praze může být i vhodným zajištěním na stáří v době nejistých penzí.

Na trh s bydlením v Česku bude působit celá řada protichůdných vlivů. Bude klesat ochota lidí zadlužovat se v nejisté době očekávaného nárůstu nezaměstnanosti. Na druhé straně ČNB uvolnila limity úvěrových ukazatelů pro posuzování žádostí o nové hypotéky ve snaze trh rozhybat. Na prodej budou zřejmě některé byty až dosud krátkodobě pronájemné na trhu Airbnb, což je dnes patrně zejména v Praze. Investoři budou vyčkávat a vyhodnocovat situaci. Domnívám se, že nemovitostní trh projde určitým útlumem a mohlo by dojít i k mírnému poklesu cen v závislosti na lokalitě. To by mohlo být příležitostí pro ty, kteří si chtějí byt pořídit skutečně pro vlastní bydlení, nikoli jako investici.

Bydlení bude pandemií covid-19 zasaženo výrazně méně než odvětví cestovního ruchu a pohostinství a ubytování. Bytová výstavba bude běžet bez přerušování a bude se potýkat s problémy, kterým čelila před pandemií, jako například dlouhá příprava staveb, hypoteční úvěrování apod. Hospodaření s nájemními byty se bude potýkat s tím, že část nájemníků nebude mít příjmy na zaplacení nájemného v dohodnutých termínech. Pandemie určitě připomene otázky spojené s řešením sociálního bydlení v České republice a přispěje k většímu rozkrytí bydlení či ubytování prostřednictvím Airbnb. Navíc, hobby markety a prodejny stavebnin hlásí zvýšený odbyt malířských potřeb. Řada domácností si v nouzovém stavu a při omezení volného pohybu vymalovala své byty.

KRÁTCE

ČSÚ začal aktivně oslovovat subjekty, které vůči němu mají ze zákona zpravodajskou povinnost. Úřad v dopise respondenty žádá o **součinnost v době pandemie** covid-19 a zároveň nabízí individuální konzultaci či možnost prodloužení termínu pro dodání dat v požadované kvalitě a objemu.

Návrh zákona o sčítání lidu, domů a bytů 2021

byl po projednání rozpočtovým výborem zařazen na program schůze Poslanecké sněmovny, kde dojde k jeho 3. čtení. Návrh byl doporučen ke schválení ve znění navrženém výborem pro veřejnou správu a regionální rozvoj, tedy s doplněním o otázku na náboženskou víru.

V průběhu měsíců února a března se zaměstnanci ČSÚ v Ostravě zapojili do projektu **Den bez mobilu**. V jeho rámci bylo vybráno 21 starých mobilních telefonů a množství dalšího nepotřebného příslušenství. Vše bude odborně recyklováno. Výtěžek z této akce poputuje na Mobilní hospic Ondrášek sídlící v Moravskoslezském kraji.

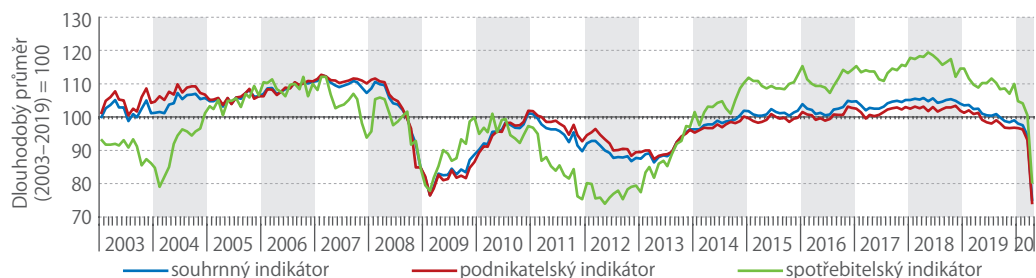
Důvěrou v ekonomiku otřásá pandemie

Indikátory důvěry v mnoha odvětvích zaznamenaly výrazný pokles.

U souhrnného indikátoru důvěry (indikátor ekonomického sentimentu) a rovněž dílčích indikátorů došlo v dubnu k největšímu meziměsíčnímu poklesu od počátku sledování. Souhrnný indikátor důvěry oproti březnu klesl o 19,6 bodu na hodnotu 74,8, indikátor důvěry podnikatelů o 19,3 bodu na hodnotu 73,8 a indikátor důvěry spotřebitelů o 20,4 bodu na hodnotu 80,1. Ukazatele jsou nižší i ve srovnání s dubnem loňského roku, indikátor důvěry spotřebitelů dokonce s nejvyšším meziročním poklesem od počátku sledování.

Manažeři firem a podnikatelé očekávají pro příští období výrazné snížení tempa růstu výrobní činnosti. Méně příznivé jsou i predikce dalšího vývoje ekonomické situace a zaměstnanosti. Zhoršení výhledu se týká téměř všech odvětví podnikání a obavy vyjadřují rovněž spotřebitelé. Ti se do budoucna obávají zejména zhoršení celkové ekonomické situace, své vlastní finanční situace a také růstu cen a nezaměstnanosti. Snížil se rovněž úmysl spořit. ČSÚ děkuje všem respondentům, kteří v této nelehké situaci odpovídali na konjunkturální dotazník.

SEZÓNĚ OČIŠTĚNÉ INDIKÁTORY DŮVĚRY – BAZICKÉ INDEXY



Zdroj: ČSÚ

ČSÚ SE AKTIVNĚ ZAPOJIL DO STUDIE KOLEKTIVNÍ IMUNITY

ZKUŠENOSTI SE ŠETŘENÍM V DOMÁCNOSTECH POMOHLY URYCHLIT VYTVOŘENÍ REPREZENTATIVNÍHO VZORKU RESPONDENTŮ.

Český statistický úřad se svými odbornými kapacitami zapojil do příprav a realizace reprezentativní části studie kolektivní imunity SARS-CoV-2-CZ-Preval, jejímž prostřednictvím se zkoumá průběh onemocnění covid-19 a rozšíření imunity proti němu v populaci. Pracovníci ČSÚ oslovovali respondenty a pomáhali vytvořit vzorek čítající více než 6 000 osob z Prahy a z vybraných okresů Středočeského, Jihomoravského a Olomouckého kraje. Cílem studie je odhad množství osob v populaci, které již infekcí koronavirem prošly, ale vzhledem k mírným nebo žádným příznakům se o tom dosud nevědělo.

DĚTSKÁ SKUPINA STAŤÁČEK

ČSÚ NABÍZÍ ZAMĚSTNANCŮM KVALIFIKOVANOU PÉČI O MALÉ DĚTI.

Od 1. září 2020 se pro děti zaměstnanců ČSÚ otevře v budově pražského sídla dětská skupina Staťáček. Rodičům tak výrazně přispěje ke sladění pracovní kariéry a péče o děti předškolního věku. O 12 dětí ve věku 2 až 5 let se ve skupině budou starat dvě kvalifikované pečující osoby. Otevřeno bude každý všední den od 7 do 17 hodin, aby se pokryla celá pracovní doba a rodiče neměli starosti s vyzvedáváním dětí. Zajištěno je i celodenní stravování ve formě dopolední a odpolední svačiny a oběda. Část nákladů na vybudování a provoz dětské skupiny bude hrazena z prostředků Evropského sociálního fondu, operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu s registračním číslem CZ.03.1.51/0.0/0.0/18_133/0014395.

Otevřená data

Strojově čitelné, úplné,
ve velkém detailu, volně k dispozici
pro zpracování a další šíření



volební výsledky



výsledky
Sčítání 2011



aktuální
ekonomické údaje



klasifikace, číselníky,
ukazatele



KRÁTCE

Ve druhém březnovém týdnu 2020 **supermarkety v Nizozemsku zaznamenaly o 35 % vyšší obrát** než ve stejném týdnu v roce 2019. Přesto však nedosáhl úrovně obrátu v týdnu před Vánoci, což bývá tradičně období s nejvyšším celkovým obrátem. Podle nizozemského statistického úřadu se ve druhém březnovém týdnu zvýšila poptávka po toaletním papíru na pětinasobek běžného týdne.

bit.ly/2ULbqKz

V roce 2018 bylo podle údajů Federálního statistického úřadu **v Německu 4,0 mil. osob samostatně výdělečně činných**. To představovalo 9,6 % z celkového počtu 41,9 mil. zaměstnaných osob.

bit.ly/2Ux67ho

V roce 2018 se v zemích **EU vyrobilo přibližně 12,6 mil. tun mýdla a čistících prostředků** včetně pracích prášků. Na mýdla z toho připadala necelá pětina (19%). Pětice hlavních výrobců mýdel a čistících prostředků (Itálie, Německo, Španělsko, Francie a Polsko) vyprodukovala dohromady 74 % detergentů a 85 % mýdel vyrobených v EU ve zmíněném roce.

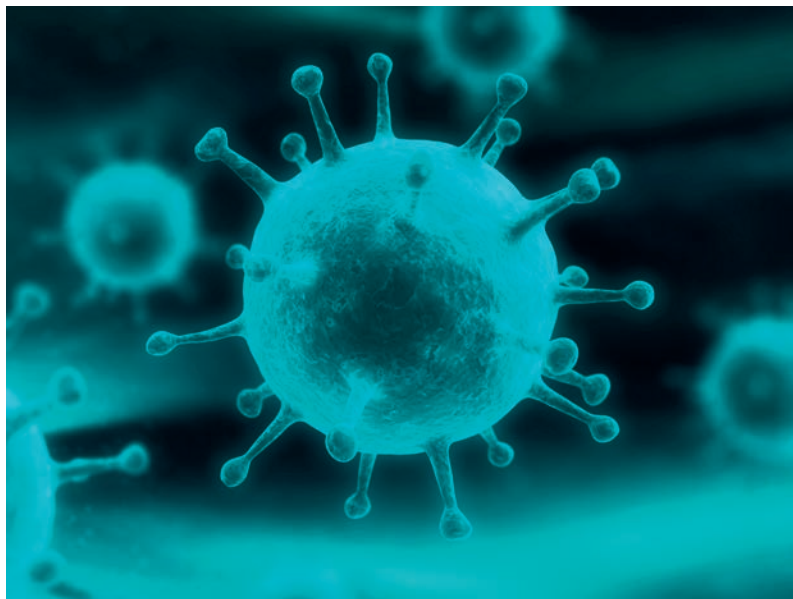
bit.ly/2UuwplC

I statistici musejí reagovat na koronavirus

Výskyt nového typu koronaviru má významný dopad na sestavování a šíření oficiálních statistik. V mnoha zemích nutnost pracovat na dálku ovlivnila nejen sběr dat, který byl běžně založen na práci tazatelů, ale i návratnost výkazů, jež se už dříve vyplňovaly elektronicky.



EVA HENZLEROVÁ
odbor komunikace



V reakci na celosvětovou krizi způsobenou novým typem koronaviru spustila Statistická divize OSN nový webový portál, který poskytuje globální statistické komunitě prostor pro sdílení nástrojů a osvědčených postupů s cílem zajistit kontinuitu datových

výstupů. Jednotlivé úřady a centrální banky si zde mohou vyměňovat zkušenosti s inovativními přístupy, které mají zmírnit dopad chybějících zdrojových dat pro pravidelné výstupy. Díky vzájemné pomoci bude možné snáze splnit požadavky otevřeného a včasného přístupu k údajům a uvedené instituce tak mohou na krizi adekvátně reagovat a lépe se vyrovnat s obtížnou situací.

Do pracovního prostoru byl zařazen následující neúplný seznam oficiálních statistik: krátkodobé statistiky, národní účty, cenová statistika, statistiky podnikání, platební bilance a zahraniční obchod, šetření domácností (včetně šetření týkajících se pracovních sil) a problematika sčítání lidu.

Formát digitálního pracovního prostoru je velmi jednoduchý a flexibilní. Aby se zabránilo další zátěži národních statistických úřadů, nejsou požadovány žádné standardizované informace a výměna informací vychází z poptávky. Pracovní prostor je přístupný pouze těm, kteří jsou registrováni národními statistickými úřady a příslušnými mezinárodními organizacemi, a tak poskytuje statistikům bezpečné prostředí pro vedení diskuzí otevřeným a transparentním způsobem.

bit.ly/34m0iYQ

TURISTŮ NA ISLANDU UBYLO UŽ PŘED KORONAVIREM

CELKOVÝ POČET ZAHRAČNÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ, KTEŘÍ NA ISLANDU STRÁVILI ALESPŮN JEDNU NOC, V ROCE 2019 NEPŘEKROČIL HRANICI 2 MIL. OSOB, COŽ JE 14% POKLES OPROTI ROKU 2018, KDY NA OSTROV ZAVÍTALO VÍCE NEŽ 2,3 MIL. TURISTŮ.

Naprostá většina (98,7 %) zahraničních návštěvníků vstupovala do země na mezinárodním letišti Keflavík. Trajektem přes přístav Seyðisfjörður na východě země prošlo asi 19 tis. návštěvníků (0,9 % z celkového počtu) a zhruba 8 tis. turistů (0,4 %) přistálo na letištích v Reykjavíku či v Akureyri.

Výnosy od zahraničních turistů ve 4. čtvrtletí 2019 činily 86 mld. islandských korun (ISK), což představovalo pokles o 14 % ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku, kdy to bylo 103 mld. ISK. Výnosy z letecké přepravy klesly meziročně téměř o čtvrtinu (23 %), zatímco turistická spotřeba klesla o 9 %.

Za celý rok 2019 byl příjem generovaný zahraničními turisty zhruba o 10 % nižší než v roce 2018, přičemž z celkového poklesu 67 mld. ISK připadalo 60 mld. na nižší obrát v osobní letecké dopravě. V lednu 2020 evidoval islandský statistický úřad 23,3 tisíce zaměstnanců v klíčových odvětvích cestovního ruchu. To bylo o 11 % méně než ve stejném měsíci předchozího roku. U pozic vázaných na leteckou dopravu došlo k poklesu dokonce o 24 % z 5,0 tisíc pracovníků na 3,8 tisíce.



bit.ly/2JlYpIc

I V RAKOUSKU PŘIBÝVAJÍ JEDNOČLENNÉ DOMÁCNOSTI

V ROCE 2019 EVIDOVAL RAKOUSKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD V PRŮZKUMU PRACOVNÍCH SIL TĚMĚŘ 3,950 MIL. SOUKROMÝCH DOMÁCNOSTÍ. V POSLEDNÍM ČTVRTSTOLETÍ NAROSTL ZEJMÉNA POČET JEDNOČLENNÝCH DOMÁCNOSTÍ.

Mezi lety 1985 a 2019 se počet soukromých domácností zvýšil o 41 % z 2,801 mil. na 3,950 mil. Ve stejném období vzrostla populace v soukromých domácnostech pouze o 17 % ze 7,481 mil. na 8,717 mil. osob. Zvyšování počtu domácností tak bylo jen částečně způsobeno populačním růstem. Významný důvod je třeba vidět především v rychlém přibývání jednočlenných domácností, jejichž počet se mezi roky 1985 a 2019 téměř zdvojnásobil (+93 %). V roce 2019 žilo v jednočlenných domácnostech 1,480 mil. rakouských obyvatel. Toto zvýšení mělo také vliv na průměrnou velikost domácnosti. V roce 1985 žilo v domácnosti 2,67 osoby, zatímco v roce 2019 obývalo průměrnou domácnost pouze 2,21 osoby. Celkem 2,328 mil. domácností bylo tvořeno jednou rodinou, 60,0 tis. domácností se skládalo z více rodin a v 82,0 tis. domácnostech žilo více osob, mezi nimiž nebyl příbuzenský vztah.

bit.ly/2yph8du

DO AUSTRÁLIE SE PŘISTĚHOVALO VÍCE NEŽ PŮL MILIONU OSOB

PODLE POSLEDNÍCH ÚDAJŮ ZVEŘEJNĚNÝCH AUSTRALSKÝM STATISTICKÝM ÚŘADEM (ABS) SE VELIKOST AUSTRALSKÉ POPULACE V OBDOBÍ OD 1. ŘÍJNA 2018 DO 30. ZÁŘÍ 2019 ZVÝŠILA O 1,5 %.

Z údajů ABS je zřejmé, že ke konci loňského září žilo v Austrálii 25,5 mil. osob, tj. o 371,1 tis. více než ke stejnému okamžiku předchozího roku. Na celkovém nárůstu počtu obyvatel se z 37,5 % podílel přirozený přírůstek, zatímco čistá zahraniční migrace představovala zbývajících 62,5 %.

Během demografického roku končícího 30. září 2019 bylo v Austrálii zaregistrováno 304,4 tis. narozených a 165,3 tis. zemřelých. Přirozený přírůstek tak v absolutních počtech činil 139,1 tis. osob, což je pokles o 6,6 % oproti předchozímu roku. Během října 2018 až září 2019 se do Austrálie přistěhovalo 534,1 tis. osob a 302,0 tis. zemi opustilo. Migrační saldo tedy bylo 232,1 tis. osob, a ve srovnání s předchozím australským demografickým rokem tak čistá zahraniční migrace poklesla o 4,2 %.

bit.ly/3duNKTe

Dopravě a skladování se přestávalo dařit

Po devíti letech růstu loni reálné tržby v dopravě a skladování poklesly. Celkovému propadu nezabránil ani nárůst tržeb potrubní a železniční dopravy a poštovních či kurýrních činností.



**IVA
KADEŘÁBKOVÁ**
oddělení statistiky
obchodu, dopravy
a informačních
činností

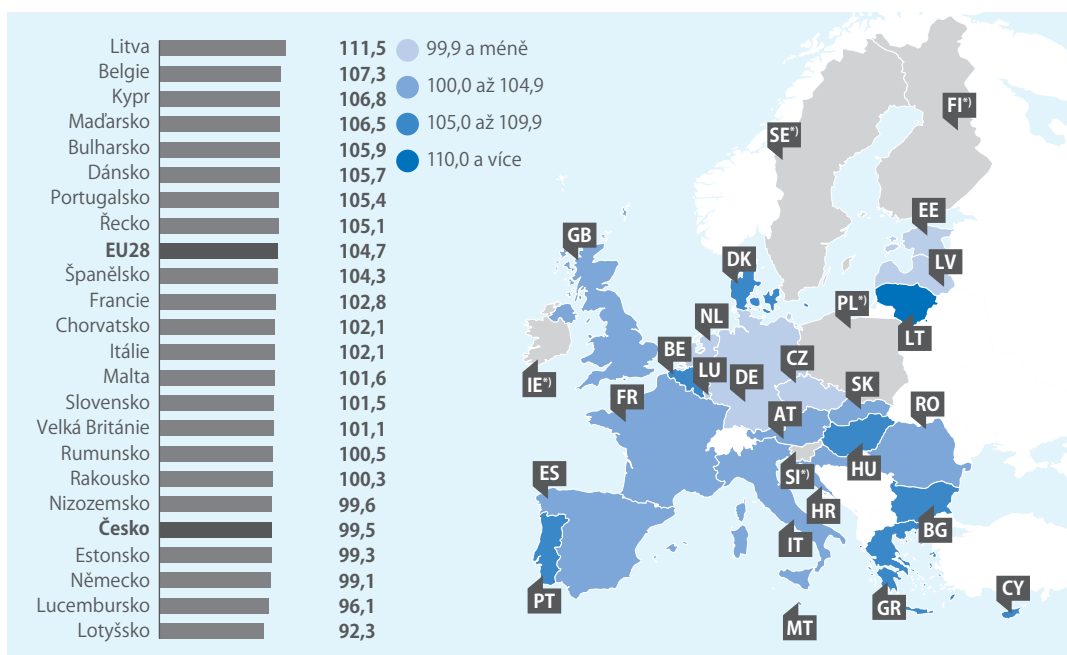
EVROPSKÁ
UNIE
104,7 %

ČESKÁ
REPUBLIKA
99,5 %

Za celý rok 2019 se tržby v dopravě a skladování v Česku meziročně zvýšily v běžných cenách o 1,5%. Po přepočtu na stálé ceny se však snížily o 0,4%,

přičemž celkový vývoj nejvíce ovlivnil pokles tržeb o 2,4% ve skladování a vedlejších činnostech v dopravě. Nižší tržby byly zaznamenány také v letecké

MEZIROČNÍ INDEX TRŽEB V DOPRAVĚ 2018–2019 (v běžných cenách, očištěno o vliv počtu pracovních dní, %)



*Pozn.: Data za Finsko, Irsko, Polsko, Slovinsko a Švédsko nejsou k dispozici.
Zdroj: Eurostat (k 7. 4. 2020)

ÚNOR 2020

PRŮMYSL

- 0,9 %

Průmyslová produkce v únoru 2020 po očištění o vliv počtu pracovních dnů meziročně klesla o 0,9%. Po vyloučení sezónních vlivů byla meziměsíčně nižší o 0,3%.

MALOOBCHOD

+ 3,9 %

Tržby v maloobchodě (NACE 47) se reálně meziročně zvýšily o 3,9%, bez očištění o 7,4%. Na růstu se nejvíce podílel prodej v nespécializovaných prodejnách s převahou potravin a internetový a zásilkový prodej.

STAVEBNICTVÍ

+ 5,3 %

Stavební produkce v únoru reálně meziročně vzrostla o 5,3%. Po vyloučení sezónních vlivů se meziměsíčně nezměnila.

SLUŽBY

- 1,2 %

Tržby za služby očištěné od kalendářních vlivů v únoru reálně meziročně klesly o 1,2%, bez očištění o 0,1%. Nejvyššího meziročního růstu neočištěných tržeb dosáhla sekce informačních a komunikačních činností.

CESTOVNÍ RUCH

+ 0,7 %

V únoru se počet návštěvníků v hotelech všech kategorií meziročně zvýšil o 0,7% a počet přenocování v těchto ubytovacích zařízeních vzrostl o 2,9%.

dopravě (o 3,8%), přestože v prvním čtvrtletí roku 2019 její tržby rostly dvouciferným tempem. Pokles tržeb objemově nejdůležitější pozemní a potrubní dopravy o 0,3% byl způsoben snížením tržeb železniční dopravy (o 1,6%) a silniční dopravy (o 0,3%). Tržby potrubní dopravy naopak vzrostly o 4,1%. Vyšší tržby vykázala také vodní doprava (o 6,0%) a poštovní a kurýrní činnosti (o 15,9%).

NA KONCI ROKU RYCHLEJŠÍ POKLES

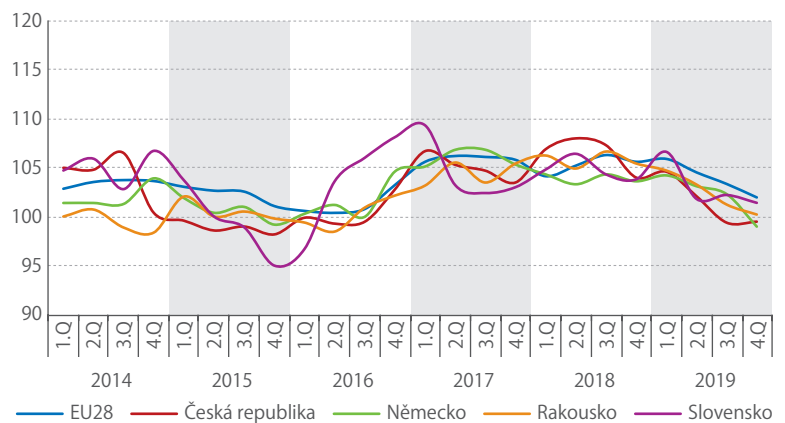
Ve 4. čtvrtletí 2019 tržby ve stálých cenách v sekci doprava a skladování meziročně poklesly o 2,7%. Nejvýrazněji se snížily tržby v letecké dopravě (o 6,6%). Dále byly zaznamenány nižší tržby o 5,4% ve skladování a vedlejších činnostech v dopravě, které zahrnují např. manipulaci s nákladem, spediční služby, služby letišť a řízení letového provozu, služby parkovišť, přístavů, železničních stanic a autobusových terminálů. Ve vodní dopravě poklesly tržby o 5,2%. Tržby se snížily i v pozemní a potrubní dopravě (o 3,5%), a to vlivem poklesu tržeb silniční dopravy (o 3,3%) a železniční dopravy (o 6,7%). Naopak tržby v objemově méně významné potrubní dopravě vzrostly o 3,5%. Nejvíce se dařilo poštovním a kurýrním činnostem, které zaznamenaly růst o 21,8% a zvýšily se tak nejvíce od roku 2001.

V RŮZNÝCH ZEMÍCH ODLIŠNĚ

Pro účely mezinárodního porovnání tržeb v oblasti dopravy publikuje Eurostat pouze data v běžných cenách, která jsou pro lepší srovnatelnost očištěna o kalendářní vlivy (tj. o nestejný počet pracovních dnů). V Evropské unii (včetně Velké Británie, která v roce 2019 ještě byla členskou zemí) při meziročním srovnání takto upravených nominálních tržeb ve 4. čtvrtletí roku 2019 vykázaly podniky zabývající se dopravou a skladováním růst tržeb o 2,0%.

V jednotlivých členských zemích se však vývoj lišil. V Česku došlo k poklesu o 0,5%, podobně na tom byly Nizozemsko (snížení o 0,4%) a Estonsko

MEZIROČNÍ INDEX TRŽEB V DOPRAVĚ V LETECH 2014–2019 (v běžných cenách, očištěno o pracovní dny, %)



Zdroj: Eurostat

(snížení o 0,7%). Po patnácti čtvrtletích růstu klesly tržby i Německu (o 0,9%). Nejvýraznější snížení tržeb za 4. čtvrtletí vykázaly Lucembursko (o 3,9%) a Lotyšsko (o 7,7%). Naopak nejvyšší růst tržeb byl evidován v Litvě (o 11,5%), Belgii (o 7,3%) a na Kypru (o 6,8%).

V průběhu roku se tempo růstu tržeb v dopravě v EU28 zpomalovalo, přičemž v 1. čtvrtletí rostly tržby o 6,0% a ve 4. čtvrtletí již pouze o 2,0%. Za celý rok 2019 EU28 vykázala růst o 4,7%. Pouze tři členské státy vykázaly celoroční pokles tržeb, a to Kypr (o 1,7%), Lotyšsko (o 1,8%) a Lucembursko (o 2,8%). Nejvíce v roce 2019 rostly tržby Litvě (o 13,1%), Maďarsku (o 8,5%) a Bulharsku (o 7,3%). Z pětice největších ekonomik v oblasti dopravy vzrostly tržby nejvíce Španělsku o 5,7%, dále Velké Británii o 5,3%, Francii o 4,5%, Německu o 2,1% a Itálii o 1,8%. České republice se tržby za dopravu a skladování po očištění o kalendářní vlivy zvýšily o 1,4%. Ze sousedních států se lépe dařilo Slovensku (růst o 3,0%), Rakousku (růst o 2,3%) a Německu (růst o 2,1%).

DUBEN 2020

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů i spotřebitelů se v dubnu propadla na historické minimum.

◉ **19,6** bodu

PRŮMYSL

◉ **16,6** bodu

Důvěra podnikatelů v průmyslu se mezi měsíčně snížila. Indikátor důvěry poklesl o 16,6 bodu na hodnotu 72,0. Meziročně je důvěra v průmyslu také nižší.

STAVEBNICTVÍ

◉ **11,7** bodu

Indikátor důvěry poklesl o 11,7 bodu na hodnotu 107,3. V meziročním srovnání je důvěra ve stavebnictví rovněž nižší.

OBCHOD

◉ **14,4** bodu

Důvěra podnikatelů se oproti minulému měsíci snížila. Indikátor důvěry poklesl o 14,4 bodu na hodnotu 85,4. V meziročním srovnání je důvěra v obchodu nižší.

SLUŽBY

◉ **23,7** bodu

Indikátor důvěry poklesl o 23,7 bodu na hodnotu 70,5. Oproti dubnu loňského roku je důvěra ve službách také nižší.

SPOTŘEBITELÉ

◉ **20,4** bodu

Důvěra spotřebitelů se v dubnu meziměsíčně snížila. Indikátor důvěry poklesl o 20,4 bodu na hodnotu 80,1. Meziročně je důvěra spotřebitelů rovněž nižší.

Přibývá nás, hlavně ze zahraničí

Počet obyvatel České republiky v průběhu roku 2019 vzrostl o 44,1 tisíce. Nárůst ale zajišťovala především migrace.



**JAN
CIESLAR**
tiskový mluvčí ČSÚ

Přírůstek obyvatel byl nejvyšší ve Středočeském kraji a v hlavním městě Praze, v obou případech činil téměř 16 tisíc osob. Ke třetímu nejvyššímu přírůstku obyvatel – o 5,2 tisíce – došlo v Plzeňském kraji. Ve čtyřech krajích – Karlovarském, Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském – se počet obyvatel v průběhu roku 2019 snížil. Úbytek byl nejvýraznější v Moravskoslezském kraji, jehož populace během roku 2019 ztratila bezmála 2,8 tisíce osob, ve zbyvajících třech krajích se poklesy pohybovaly jen v řádu několika stovek.

DOMINUJÍ STŘEDNÍ ČECHY A PRAHA

Na konci roku 2019 měl největší populaci – 1,385 milionu obyvatel – Středočeský kraj, který se na prvním místě co do početnosti drží již od roku 2010. Druhým nejlidnatějším krajem zůstalo hlavní město Praha, jehož počet obyvatel dosáhl 1,324 milionu. Meziročně se nezměnilo ani pořadí krajů podle počtu obyvatel na dalších místech. Nejméně obyvatel mělo bydliště v Karlovarském kraji (295 tisíc) a v kraji Libereckém (444 tisíc).

S výjimkou Moravskoslezského kraje se do všech krajů během roku 2019 více lidí přistěhovalo, než se z nich vystěhovalo. Zásahu na kladné bilanci stěhování v jednotlivých krajích měla zejména zahraniční migrace. Pouze ve Středočeském kraji se na růstu počtu obyvatel stěhování podílela z větší části migrace vnitřní, tedy příliv obyvatel z ostatních regionů

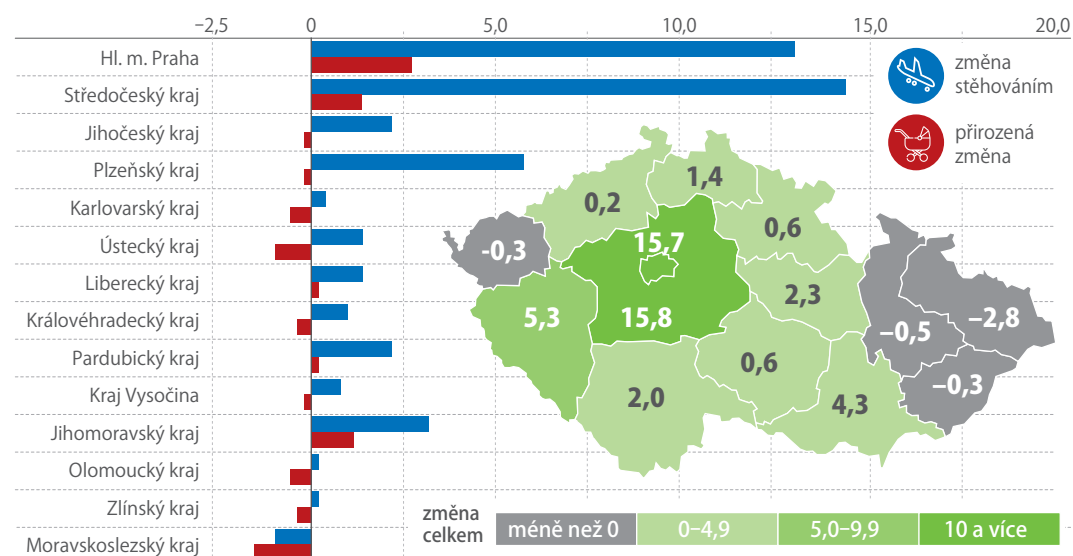
Česka. Z celkového počtu 14,4 tisíce přistěhovaných zajistila vnitřní migrace 8,4 tisíce, zatímco zahraniční migrace 6 tisíc. Ve všech krajích se na zahraniční migraci z největší části podíleli lidé z Ukrajiny, silnou skupinou byli rovněž Slováci.

Ve vnitřní migraci dominuje stěhování mezi Prahou a Středočeským krajem. Z celkového objemu 89,1 tisíce stěhování mezi kraji představovala celou jednu čtvrtinu změna bydliště z Prahy do Středočeského kraje či naopak. Z Prahy do Středočeského kraje se loni přestěhovalo 14,8 tisíce osob a 7,4 tisíce osob se stěhovalo opačným směrem. Třetí nejsilnější proud obyvatel směřoval z Ústeckého kraje do Prahy a čítal 1,9 tisíce osob.

DĚTÍ UBÝVÁ

Převaha živě narozených dětí nad počtem zemřelých obyvatel byla nejvyšší v Praze (o 2,8 tisíce) a dále v krajích Středočeském (o 1,4 tisíce) a Jihomoravském (o 1,1 tisíce). Nepatrný přirozený přírůstek (0,1 tisíce) pak vykazovala bilance v krajích Libereckém a Pardubickém. V ostatních devíti krajích byl počet zemřelých vyšší než počet živě narozených dětí, nejvýrazněji v kraji Moravskoslezském (o 1,7 tisíce). Ve srovnání s předchozím rokem ve většině krajů počet živě narozených dětí poklesl, mírný růst (do 150 dětí) bylo možné sledovat pouze v krajích Pardubickém, Karlovarském, Středočeském a v Kraji Vysočina.

POHYBY OBYVATEL V ROCE 2019 (tis. obyvatel)



Zdroj: ČSÚ



Povinných výkazů výrazně ubývá

„Neustále snižujeme administrativní zátěž respondentů, od letošního roku se snížil počet výkazů i pro podnikatelské subjekty. V budoucnu bych chtěl, abychom využívali maximum dat přímo z podnikových informačních systémů,“ říká místopředseda Českého statistického úřadu Jaroslav Sixta.



PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

Při nástupu do funkce místopředsedy ČSÚ v roce 2018 jste uváděl, že se chcete zaměřit zejména na to, aby úřad nesbíral pomocí statistických výkazů data, která už jsou uložena jinde, např. v systémech veřejné správy. Co se za ty dva roky podařilo v tomto směru učinit?

V této oblasti stále nejsem spokojen, i když se udělalo dost. Hodně se posunula oblast scanner dat, kde máme až na jednu výjimku pokryté všechny supermarkety a nyní přibývají i velké drogerie. Dost jsme pokročili v oblasti statistiky odpadů, v níž bez negativního dopadu na kvalitu našich dat přebíráme kompletně celý informační systém. V loňském roce jsme tak mohli snížit počet oslovených obcí o dvě třetiny. Zredukovali jsme významně i další zpravodajské povinnosti, například pro vládní instituce o více než 60 procent. Další dobrou zprávou je, že v letošním roce se snižování zátěže také konečně dotklo i podnikatelských subjektů. Ve statistice odpadů došlo k redukci o více než 41 procent. Zároveň se nám podařilo kompletně nahradit čtvrtletní šetření o přidané hodnotě statistickými odhady, což přineslo snížení zátěže pro 13,5 tisíce podnikatelů a úbytek 54 tisíc výkazů. Významně jsme také omezili měsíční šetření o tržbách v maloobchodě, kde došlo k poklesu počtu respondentů o 50 procent na 8 tisíc a současně ubylo 96 tisíc výkazů.

To, co stále chybí, a k čemu chci dále směřovat, je přímé napojení na podnikové informační systémy. V této oblasti hodně udělala například ČNB, která sbírá velmi podrobná, tzv. granulózní data, a je pro nás i vzorem. Výměna dat prostřednictvím informačních systémů je jednou z našich priorit. Jen doufáme, že nás neomezí nedostatek finančních prostředků. Nemohu ale zapomenout ani na spolupráci s Ministerstvem financí a Generálním finančním ředitelstvím, s nimiž stále komunikujeme o rozšíření rozsahu předávaných dat a dosahujeme významných výsledků.

Zhruba 50 procent výstupů úřadu již dnes vychází právě z administrativních dat. Těším se na dobu, kdy budu říkat, že statistická data jsou doplňkem těch administrativních. Jinak pro představu: úřad oslovuje téměř 140 tisíc respondentů z celkového počtu 1,4 milionu aktivních ekonomických subjektů.

Která dotazníková a terénní šetření ČSÚ podle vás zůstanou, i když dojde k maximálnímu využití externích zdrojů? Na co se ČSÚ bude lidé, firem či institucí stále ptát?

Stále zůstane šetření v domácnostech, které je nenahraditelné, a dále výkazy kvalitativního typu, tedy informace, které respondenti nemají přímo v účetnictví, ale jsou pro statistiku důležité. Mělo by platit, že ptát se budeme jen na to, co nemůžeme jiným způsobem získat odjinud.

V minulých letech probíhalo jednání mezi ČSÚ a Ministerstvem životního prostředí o vykazování dat o odpadech. Myslím, že to byl právě příklad, kdy úřad sbíral data pomocí

výkazů a ministerstvo mělo ve svých systémech data ze stejného oboru, ale sbíraná jinou metodikou, tudíž s jinými hodnotami. Podařilo se uvedený problém nějak vyřešit?

Musím přiznat, že statistika odpadů byla asi největší oříšek, se kterým jsem se v ČSÚ dosud potýkal. Velká část problému zahrnující zejména duplicitní vykazování u respondentů je však z většiny vyřešena. Bohužel, velká část problému je však stále před námi. Aktuálně jsme před dokončením velmi podrobného srovnání zpracování dat na straně Ministerstva životního prostředí a ČSÚ a musím říct, že s novým ředitelem ministerského odboru odpadů Janem Maršákem se výborně spolupracuje. Osobně doufám, že se časem přiblížíme ke statisticky podloženému kompromisu, který umožní mít jedna relevantní čísla o produkci komunálních odpadů. Já jsem vzděláním statistik a klíčový je pro mě výsledek, tedy nezkrácený obraz skutečnosti bez ohledu na jakékoli případné utilitární zájmy. Kroky v této oblasti jsou často doprovázeny záměrně zkrácenými informacemi v médiích či obviňováním z „práce pro tu či onu stranu“ a podobně. Je to velmi nepřijemné, ale zároveň o to větší výzva dobrat se k pravdě. Výsledek, na kterém nyní experti ČSÚ pracují, ať už bude jakýkoli, musí být auditně ověřitelný do posledního údaje. Právě proto úřad na tuto oblast alokoval velké množství kapacit a své nejlepší datové specialisty. Pevně proto doufám, že výsledky naplní oprávněná očekávání odborné veřejnosti.

Jak se za dva roky vaší působnosti v pozici místopředsedy podařilo modernizovat vybavení statistických sekcí úřadu? Jaké moderní technologie při sběru a vyhodnocování dat využíváte?

Zde se podařilo mnohé, ale spíše než jen o vybavení, jde o kombinaci kvalitních lidí v ČSÚ a techniky. To můžeme ocenit právě v těchto dnech, kdy se velmi rychle po začátku současné koronavirové krize téměř celý úřad přepnul bez větších potíží do režimu home-office. Veškerá jednání nejen managementu, ale i ta expertní, probíhají online. Pomalu začínáme mít optimální počet přenosné i pevné techniky, která je na 100 procent využita. Snažíme se být tedy maximálně efektivní a využívat vzdálený přístup a sdílené nástroje.

Jak ČSÚ pomohla modernizace získávání dat a využívání jiných zdrojů než jen dotazníkových šetření v současné pandemii koronaviru?

Extrémně. Nebýt minulých investic v této oblasti, čelili bychom vážným problémům například při získávání klíčových dat o inflaci. Zde se sluší poděkovat našim respondentům hlavně v oblasti scanner dat a vstřícnému přístupu Svazu obchodu a cestovního ruchu a osobně i současnému předsedovi Svazu českých a moravských spotřebních družstev Zdeňku Juračkovi, který se v této věci mnoho let osobně angažoval. Využití scanner dat dnes navíc chrání i naše

»
Vedení ČSÚ
rozvolnění
statistiky směrem
k sociologickým
studiím
dlouhodobě
odmítá.



doc. Ing. Jaroslav Sixta, Ph.D.

Profesně se zabývá oblastí makroekonomické statistiky a národního účetnictví. Spolupracoval na zavádění standardů národních účtů ESA1995 a ESA2010. Kromě působení v ČSÚ se také věnuje vědecké a pedagogické činnosti v oblasti ekonomické statistiky a národního účetnictví na Vysoké škole ekonomické v Praze. Je autorem nebo spoluautorem dvou učebních textů a více než stovky vědeckých a odborných článků, konferenčních příspěvků a výzkumných studií.

zaměstnanec a samozřejmě i zaměstnanec obchodních řetězců. Velmi mne proto mrzí, že jeden z velkých řetězců zapojení do systému i přes zákonnou povinnost, technickou jednoduchost a oboustrannou výhodnost okázale ignoruje. Věřím však, že i zde se přístup managementu dané nadnárodní firmy změní, neboť v jejich domovské zemi scanner data statistikům běžně poskytují.

Jak moc byla vyhlášením nouzového stavu ochromena činnost úřadu? Které činnosti pokračují, které byly utlumeny?

Klíčové činnosti fungují, data jsou sbírána, ale do odvolání byly pozastaveny osobní návštěvy v domácnostech. Šetření zde probíhá po telefonu, pokud je to možné. Očekáváme tedy zatím zpoždění u statistiky vypovídající o životních podmínkách domácností. Doufám, že se situace zlepší a vrátíme se časem k normálnímu provozu. Zatím je určitě ještě brzy na to, abych říkal, že něco nevydáme či nesplníme.

S jakou ochotou poskytovat data se setkáváte u představitelů firem, domácností a dalších subjektů, od nichž informace získáváte?

V prvé řadě musím našim respondentům poděkovat, protože v naprosté většině chápou, že stát data potřebuje. Kvalitní data budou v současné době potřeba také proto, abychom poznali dopady současné krize na ekonomiku a příslušné orgány pak mohly účinně pomáhat či zaměřit pozornost určitým směrem. Samozřejmě chápeme složitost situace a určitě nebude tragédií, pokud se někdo v dodání dat opozdí.

Respondenti se mohou dokonce domluvit individuálně na posunutí termínu a naši tazatelé a zpracovatelé dat jsou na to připraveni.

Je nějak ohroženo také sčítání lidu, domů a bytů plánované na příští rok? Pomůže při něm moderní technika?

Projekt Sčítání 2021 zatím ohrožen není. Aktuálně je pro nás ale klíčové, aby byl schválen příslušný zákon a dále probíhaly přípravy technického charakteru. Příští sčítání je plánováno primárně tak, aby se lidé mohli sečíst online a odpovídali na méně otázek. Takže moderní technika a její využití občany bude tentokrát zásadní s tím, že se vše snažíme maximálně ulehčit a zároveň dodržet všechna bezpečnostní opatření. Budeme také apelovat na to, aby se co nejvíce lidí sečetlo pomocí mobilů, tabletů a počítačů. Současná krize tomu může paradoxně i trochu pomoci.

Máte informace o tom, jaký vliv má koronavirová krize na kvalitu statistiky v jiných zemích? Jaká opatření činí například Eurostat?

Máme dílčí zprávy od kolegů z nejvíce postižených evropských zemí, zejména z Itálie a Francie, že úřady zde dále fungují. O situaci samozřejmě aktivně komunikujeme i s Eurostatem a úřady napříč Evropou se vzájemně informují o přijatých opatřeních. Momentálně například probíhá jednání týkající se statistiky deficitu a dluhu, kde se žádné úlevy ze strany Eurostatu nečekají.

Jakou nejzásadnější změnu podle vás pandemie koronaviru v oboru statistiky způsobí?

Domnívám se, že nás i respondenty posune dále v elektronizaci našich činností. Bude více práce na dálku a méně osobních schůzek a možná budeme i o něco efektivnější.

Také doufám, že statistika se bude opět více věnovat oblasti tvrdých dat a jejich kvality než tzv. měkkým subjektivním dotazům typu „cítíte se šťastně?“. To byl donedávna podle mého soudu velký nešvar. Směřoval z Eurostatu a vysával zdroje statistických úřadů. K jádru naší práce, které tvoří statistika inflace, mezd, HDP, nezaměstnanosti, příjmového rozložení a podobně, byly přidávány oblasti vhodné spíše pro sociologický průzkum než pro oficiální statistiku. Vedení ČSÚ toto rozvolnění statistiky dlouhodobě odmítá a nyní k tomu máme i vnější důvody. V této době prostě nemůžeme respondenty otravovat otázkami na jejich pocity či dotazy intimního rodinného charakteru. Zde jsme mezi zeměmi EU trochu za potíží, neboť se odmítáme respondentů ptát například na domácí násilí nebo zda s nimi žijí děti jejich expartnerů. Jako statistik vím, že takové šetření prostě nemůže poskytnout exaktní informace. Je to samozřejmě velký prostor pro sociologické výzkumy a neziskové organizace, kam ale oficiální statistika absolutně nepatří, protože to zkrátka z povahy oboru není možné.

Farmaceutický průmysl v Česku – malý, ale dynamický obor

Výkony farmaceutického průmyslu v posledních letech akcelerovaly. Role farmacie v průmyslové skladbě ČR je na rozdíl od některých států EU stále okrajová.



**JIŘÍ
KAMENICKÝ**
analytik ČSÚ

Farmacie představuje jak v Česku, tak i ve většině vyspělých ekonomik jeden z nejdynamičtějších průmyslových oborů. Její produkty, vyráběné chemickými i biotechnologickými procesy, nacházejí uplatnění zejména v humánním i veterinárním lékařství. Vysoká přidaná hodnota generovaná tímto oborem souvisí s technologickou náročností na výzkum a vývoj i s potřebou kvalifikované pracovní síly. Spolu např. s příbuzným chemickým průmyslem je tak tradičně řazena k high-tech průmyslovým oborům. Odvětví se člení na dva segmenty – výrobu základních farmaceutických substancí (např. krev, kultury mikroorganismů) a výrobu konečných lékových forem (samostatné léky, homeopatika, vakcíny, adhezivní obvazy, lékárničky první pomoci). Druhý segment je jak v Česku, tak ve většině států EU výrazně dominantní.

LOŇSKÝ RŮST PATŘIL K NEJVYŠŠÍM

Farmaceutický průmysl patří v tuzemsku k nejrychleji rostoucím průmyslovým oborům. Za období od konce poslední recese (2014 až 2019) vzrostla jeho produkce v úhrnu o 55 %. Z ostatních oborů dosáhla vyšší dynamiky jen výroba motorových vozidel (60 %). Zatímco mezi roky 2005 a 2016 farmaceutická produkce zhruba kopírovala celkový vývoj průmyslu (včetně krátkodobých cyklických propadů), v posledních třech letech akcelerovala. V roce 2019 vzrostla o 18 %, vyšší tempo bylo v tomto tisíciletí zaznamenáno jen v roce 2005. Tržby posílily dokonce nejvíce v dostupné řadě (od roku 2001), téměř o pětinu vzrostla meziročně jak domácí, tak i zahraniční



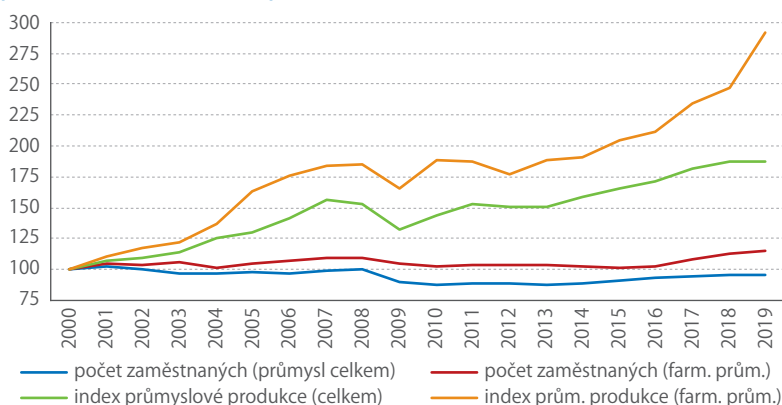
poptávka. Přestože farmacie patří k nejmenším oborům, její příspěvek k meziročnímu růstu celkové průmyslové produkce byl loni v konkurenci bezmála třiceti dalších oborů druhý nejvyšší (+0,2 p. b., elektrotechnický průmysl +0,3 p. b.). Vyhledky farmaceutického průmyslu zůstaly i na přelomu let 2019 a 2020 příznivé. V posledním loňském čtvrtletí vzrostla hodnota nových zakázek meziročně o 15 % (v celém průmyslu o 5 % klesla).

Dynamický růst výkonu farmacie loni souvisel rovněž s organizačními změnami, které posílily pozici výrobců generik. Projevily se ale i dlouhodobě působící vlivy. Proces stárnutí obyvatelstva doprovázený rozšířením stále náročnějších léčebných postupů stimuluje také poptávku po farmaceutických produktech. Větší důraz na zdravý životní styl a prevenci se spolu s rostoucími příjmy domácností odráží v růstu výdajů na volně prodejné léky. Vedle toho působí i obtížněji predikovatelné vlivy (nástup epidemií, vytváření hmotných rezerv států).

VYSOKÝ PODÍL PODNIKŮ POD ZAHRANIČNÍ KONTROLOU

V odvětví farmacie působila v ČR koncem loňského roku více než stovka aktivních subjektů zaměstnávajících téměř 11 tisíc pracovníků. Většina podniků byla soustředěna v aglomeracích Prahy, Brna a Ostravy,

INDEX PRŮMYSLOVÉ PRODUKCE A ZAMĚSTNANOST – SROVNÁNÍ ODVĚTVÍ FARMACIE A CELÉHO PRŮMYSLU V ČR (úroveň roku 2000 = 100)



Zdroj: ČSÚ

naopak jen minimální zastoupení měly v jihozápadních Čechách či na Vysočině. Ráz odvětví určují větší subjekty. Podniky s více než 250 zaměstnanci, tvořící zde již desetinu všech subjektů, koncentrovaly dvě třetiny všech zaměstnaných, tři čtvrtiny tržeb i přidané hodnoty a více než 80 % hrubého provozního přebytku. Ve všech ukazatelích se jednalo o znatelně vyšší podíly než v celém zpracovatelském průmyslu, kde např. u zaměstnanosti šlo v roce 2017 jen o 46 %. Farmaceutický průmysl je typický výraznou rolí podniků pod zahraniční kontrolou (soustřeďují téměř tři čtvrtiny pracovníků). To se projevuje i značnou exportní orientací oboru. Čtyři pětiny jeho tržeb jsou v posledních letech realizovány prostřednictvím přímého vývozu (v celém průmyslu tři pětiny).

DEFICIT OBCHODU SE PROHLUBOVAL

Loni byly z ČR vyvezeny farmaceutické výrobky v hodnotě 51,4 mld. korun, dovoz činil 105,4 mld. korun. Deficit obchodu tohoto zboží je dlouhodobým jevem – mezi roky 2008 a 2016 osciloval mezi 40 až 47 mld. korun, v dalších letech se prohluboval. Z podrobnějších údajů o přeshraničním pohybu zboží plyne, že do současné EU směřovalo loni 82 % tuzemského vývozu, na dovozu byl podíl EU 77 %. V obdobích hospodářského růstu orientace na státy EU posilovala. Klíčovými vývozními partnery ČR byly loni Německo (28 % celkového vývozu), Dánsko (14 %), Slovensko (12 %), s větším odstupem následovaly USA a Rakousko (shodně po 5 %). Relativně významný byl také export do Polska, Francie, Nizozemska, z mimounijních teritorií pak Ruska a Velké Británie. Exportní vazby byly loni zaznamenány s bezmála 150 státy světa. V případě dovozu putovala pětina produktů z Německa, dvanáctina shodně z Francie a Dánska, přes 5 % ještě z USA, Švýcarska, Nizozemska a Itálie. Za celkovým deficitem obchodu stojí dlouhodobě negativní bilance ČR s většinou států EU, kterou jen mírně kompenzuje přebytek zejména se Slovenskem a Ruskem.

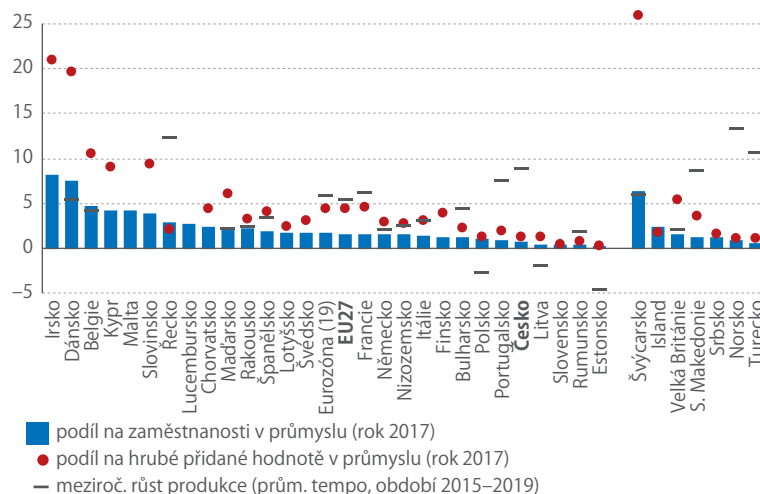
VĚTŠÍ ZAMĚŘENÍ NA VĚDU A VÝZKUM

Každý pětadvacátý pracovník v rámci farmaceutického průmyslu působil v roce 2018 ve výzkumu a vývoji (VaV). Společně s výrobou počítačů a elektronických a optických přístrojů šlo o nejvyšší podíl mezi obory zpracovatelského průmyslu. V automobilovém průmyslu to byl zhruba každý čtyřicátý. I poměr výdajů na VaV k celkové produkci řadil farmacii na čelní místo, těsně za výrobu ostatních dopravních prostředků (kolejové vozy, letadla). Mezi lety 2010 a 2018 však farmacie zaznamenala citelně pomalejší růst jak počtu pracovníků, tak zejména výdajů na VaV (o 31 %) než většina oborů zpracovatelského průmyslu. Např. v automobilovém průmyslu došlo k růstu o 267 %, v elektrotechnickém o 216 %.

Vlivem těsnějšího spojení s vědou a výzkumem klade farmaceutický průmysl vyšší kvalifikační nároky na pracovníky. To se odráží i na průměrné mzdě, jež zde v roce 2019 činila 38,3 tis.

PODÍL FARMACIE NA HRUBÉ PŘIDANÉ HODNOTĚ A ZAMĚSTNANOSTI V CELÉM PRŮMYSLU A PRŮMĚRNÁ MEZIROČNÍ ZMĚNA PRODUKCE VE FARMACEUTICKÉM PRŮMYSLU

(%, ve vybraných evropských státech)



Pozn.: Údaje o hrubé přidané hodnotě za Lucembursko a Maltu nebyly dostupné. Z důvodu nižší vypovídací schopnosti nejsou rovněž samostatně uvedeny údaje o průmyslové produkci za Maltu, Kypr, Lucembursko, Irsko, Slovensko, Slovinsko, Chorvatsko, Srbsko, Lotyšsko, Finsko, Švédsko a Island.

Zdroj: Eurostat

korun a patřila v rámci průmyslu k nejvyšším – po energetice (49,0 tis.) a výrobě motorových vozidel (39,9 tis.). Mzda ve farmacii vzrostla meziročně o 5,7 %, v celém průmyslu o 6,0 %.

PODÍL FARMACIE NA ZAMĚSTNANOSTI JE U NÁS NÍZKÝ

Dle údajů z roku 2017 tvořilo odvětví farmacie 1,4 % hrubé přidané hodnoty celého průmyslu v ČR a na zaměstnanosti se podílelo 0,8 %. Role farmacie v rámci tuzemského průmyslu byla nižší nejen ve srovnání s celou EU (kde tyto podíly činily 4,5 % a 1,6 %), ale i s většinou států střední a východní Evropy, jež vstoupily do Unie po roce 2000. Výraznější průmyslovou specializaci měly v tomto směru Irsko, Dánsko či Belgie a také některé malé ekonomiky (např. Slovinsko). Z mimounijních států Evropy vynikalo Švýcarsko, kde farmacie vytvářela čtvrtinu přidané hodnoty veškerého průmyslu a 5 % výkonu celé ekonomiky. Farmaceutický průmysl v jednotlivých zemích se výrazně odlišuje ve zastoupení inovativních aktivit. Ve Švýcarsku a Belgii se v roce 2017 více než pětina pracovníků farmacie zabývala výzkumem a vývojem (v Dánsku skoro třetina). Naopak v polovině států EU to nebyla ani desetina (vedle Irska či Řecka šlo hlavně o drtivou část novějších členů Unie kromě Slovinska a Maďarska). Farmaceutický průmysl se v tomto bloku států orientuje především na kapitálově méně náročnou produkci generických léčiv. Nelze ale zapomínat, že významná část pracovníků zabývajících se vývojem léčiv působí v klinickém výzkumu mimo podnikatelský sektor.

54,0 mld. Kč
činil deficit
zahraničního
obchodu ČR
s farmaceutickými
výrobky.

Inovuje téměř polovina podniků

V letech 2016–2018 inovovalo v Česku své produkty nebo podnikové procesy 47 % podniků. Inovace nejčastěji směřují do vnitřních procesů a firmy je většinou financují z vlastních prostředků.



**JAN
CIESLAR**
tiskový mluvčí ČSÚ

Mezi nejvíce inovativní odvětví se řadily informační a komunikační činnosti. V tomto oboru inovovalo 65 % firem. Další v pořadí se umístily peněžnictví a pojišťovnictví spolu se zpracovatelským průmyslem, v nichž podíl inovujících podniků dosáhl 51 %. Polovina podniků inovovala v odvětví velkoobchod.

V rámci zpracovatelského průmyslu byl premiátem farmaceutický průmysl s 80 % firem zavádějících inovace. Za ním následovaly petrochemický a chemický průmysl (75 %) a elektronický průmysl (70 %). V automobilovém průmyslu zavedlo inovace 56 % podniků. Častěji inovují velké firmy.

NA VÝROBKU ANI NE TŘETINA

Nejčastější inovační aktivity ve firmách směřují do podnikových procesů. Sem spadají inovace vnitřních procesů, inovace marketingových metod a inovace spojené s organizačními změnami, které v období 2016–2018 zavedlo 40 % podniků. Nový či podstatně zlepšený výrobek či službu uvedlo na trh 27 % podniků.

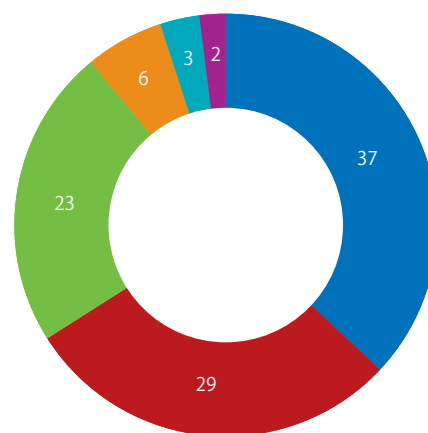
V roce 2018 dosáhly tržby firem s produktovou inovací téměř 4,2 bilionu Kč. Za inovované výrobky ale firmy utržily 1,1 bilionu Kč, a většina tržeb tak pocházela z prodeje neinovovaných produktů. Pouze v elektronickém průmyslu získaly podniky více za inovované produkty než za neinovovanou produkci, a to v poměru 61 % ku 39 %.

Nejčastějším výsledkem produktových inovací bylo zvýšení kvality stávající produkce, již jako hlavní výsledek uvedlo 37 % firem s produktovou inovací. Jen 6 % uvedlo vstup na nové trhy z hlediska poskytovaného sortimentu a 3 % z hlediska geografického.

VĚTŠINOU BEZ PARTNERA

Podniky vyvíjejí inovace převážně ve vlastní režii. Jen 28 % inovativních firem uvedlo, že na inovacích

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ VÝSLEDKY PRODUKTOVÝCH INOVACÍ, 2016–2018 (%)



- zvýšení kvality/jakosti stávajících produktů
- rozšíření/obměna nabídky produktů ve stávajícím odvětví
- zvýšení tržního podílu na stávajících trzích
- vstup do nového odvětví
- vstup na nové trhy z hlediska geografického
- snížení negativních dopadů na životní prostředí

Zdroj: ČSÚ

spolupracují s jiným subjektem. Nejčastěji jde o spolupráci s dodavateli, u firem pod zahraniční kontrolou pak s podniky v rámci skupiny. Dalším nejčastějším partnerem pro inovace byly vysoké školy, s nimiž spolupracovalo 11 % inovativních podniků.

Celkem do inovačních aktivit v roce 2018 investovaly firmy 151 mld. Kč, z nichž bylo 79 mld. Kč vynaloženo na pořízení strojů, zařízení, budov a softwaru a 55 mld. Kč směřovalo do výzkumu a vývoje.

Více než dvě třetiny celkových výdajů na inovace investovaly podniky ve zpracovatelském průmyslu. Z nich nejvíce na inovační aktivity vydaly firmy působící v automobilovém průmyslu.

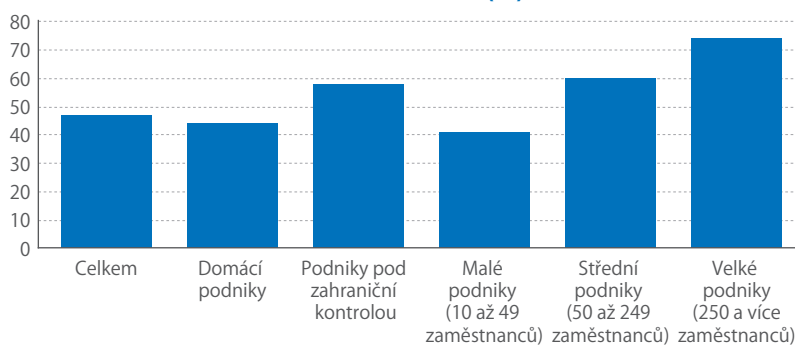
V průměru podniky investovaly do inovací 2,1 % svých tržeb, nejvyšší podíl (5,3 %) vykázaly podniky působící v informačních a komunikačních činnostech.

Některou z forem veřejné podpory v letech 2016–2018 využilo 28 % inovujících společností. Ze zdrojů EU i z veřejných zdrojů ČR čerpal shodně 17 % inovujících firem.

Poznámka:

Sledovány byly podniky s 10 a více zaměstnanci ve vybraných odvětvích, výběrový soubor tvořilo 6 577 podniků, návratnost byla 89 %.

INOVUJÍCÍ PODNIKY V OBDOBÍ 2016–2018 (%)



Zdroj: ČSÚ

Náklady na pracovní sílu v EU rostly

Zpomalení růstu většiny evropských ekonomik nemělo výrazný dopad na dynamiku nákladů na pracovní sílu.



KAROLÍNA ZÁBOJNÍKOVÁ
analytička ČSÚ

Na konci března vydal Eurostat nové údaje o celkových hodinových nákladech na pracovní sílu v roce 2019. Ty kromě samotné mzdy pracovníků zahrnují i daně nebo sociální odvody placené zaměstnavatelem, na druhé straně jsou očištěny o případné dotace. Podíl nemzdových nákladů na celkové částce placené zaměstnavatelem se liší podle konkrétní země a pohybuje se v poměrně širokém rozmezí. Na Maltě například dosahuje jen 5,9%, naproti tomu ve Francii šplhá až na 32,9%. Česko patří k zemím, u kterých je podíl nemzdových nákladů poměrně vysoký – loni to bylo 26,9%, tedy čtvrtá nejvyšší úroveň v EU (27 států). Evropský průměr přitom dosahoval 25,1% a u většiny zemí EU byl podíl vyšší než pětina.

TEMPO RŮSTU ZRYCHLILO

Loňský rok pro většinu evropských ekonomik přinesl zpomalení růstu hrubého domácího produktu, což však nutně nebylo spojeno se zpomalením dynamiky nákladů na pracovní sílu (příkladem může být Německo, Itálie nebo Slovensko). Celkové navýšení mzdových nákladů v evropské sedmadvacítce dosáhlo 2,9% (hodnota v eurech) a meziročně tempo zrychlilo o 0,3 p. b.

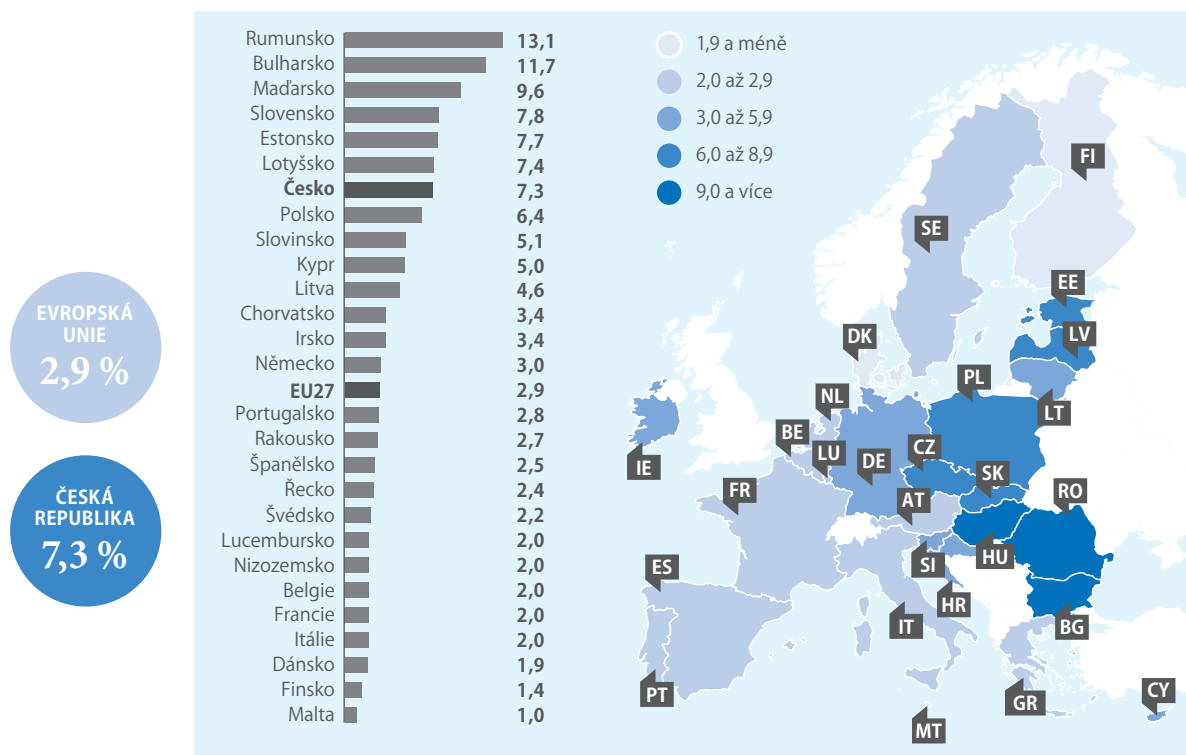
Náklady na pracovní sílu loni rostly nejrychleji v novějších členských zemích, kde je jejich úroveň stále poměrně nízká ve srovnání s původními členy. Nejvyšší přírůstek (hodnota v jednotlivých národních měnách) byl zaznamenán v Rumunsku (13,1%), Bulharsku (11,7%) a v Maďarsku (9,6%). Česko se v evropském srovnání se 7,3% navýšením drží také poměrně

vysoko. Největší nárůst mezi původními členskými zeměmi mělo Irsko (3,4%). Nejméně naopak podle údajů Eurostatu vzrostly náklady na pracovní sílu na Maltě (1%), ve Finsku (1,4%) a v Dánsku (1,9%).

CENY PŮSOBÍ JAKO BRZDA

Uvedené hodnoty reprezentují nominální růst. Reálné tempo zvyšování mezd bylo bržděno současným nárůstem cen. Zejména země východní a střední Evropy zažívaly vyšší cenový růst, například v Rumunsku loni vzrostly spotřebitelské ceny o 3,9%, v Maďarsku o 3,4%. Pokud uvážíme změnu spotřebitelských cen, reálná hodnota nákladů na pracovní sílu poklesla o 0,7% v Nizozemsku a o 0,5% na Maltě. Dvouciferný nominální nárůst se zredukoval na 9% v Bulharsku a na 8,9% v Rumunsku.

NOMINÁLNÍ RŮST NÁKLADŮ NA PRACOVNÍ SÍLU (2019, %, hodnota v národních měnách)



Zdroj: Eurostat

Přebytek se zmírnil

V roce 2019 bylo hospodaření vládních institucí ČR počtvrté v řadě přebytkové. Saldo má však zjevně klesající trend.

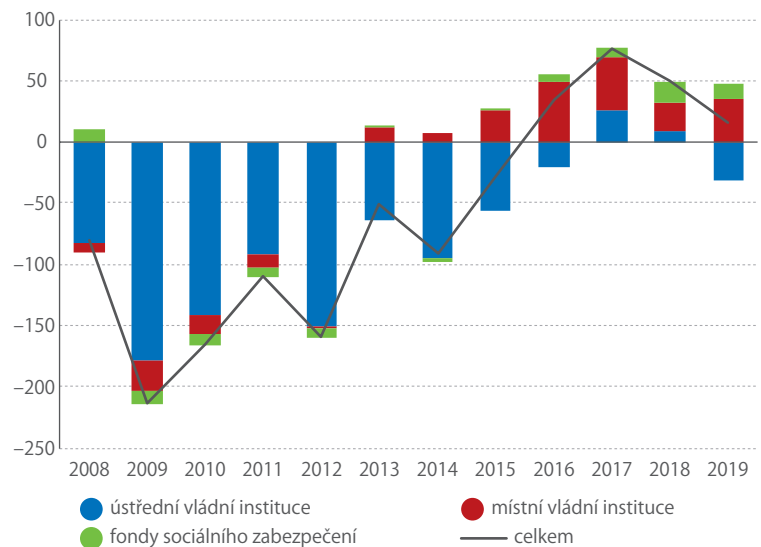
Přelom března a dubna každoročně přináší celoroční údaje o hospodaření sektoru vládních institucí. I v roce 2019 bylo hospodaření přebytkové, dynamika výdajů v letech 2018 a 2019 však překračovala dynamiku zvyšování příjmů.

Na výdajové stránce rozpočet tížil zejména silný růst objemu vyplacených sociálních dávek a hodnoty naturálních sociálních transferů. Více než 10% tempem již tři roky roste objem náhrad zaměstnancům. Výrazně rostly také investice.

Na straně příjmů těžil sektor vládních institucí z příznivého ekonomického vývoje – rostl objem přijatých daní i sociálních příspěvků navázaných na mzdy.

V loňském roce se do deficitu dostaly ústřední vládní instituce, které vyplácejí největší část sociálních dávek (zejména starobní důchody). Meziročně se snížil přebytek hospodaření fondů sociálního zabezpečení (zdravotní pojišťovny), u kterých došlo k silnému růstu výdajů (spotřeba a naturální sociální transfery). Zpomalení investičních aktivit místních vládních institucí vedlo ke zmírnění růstu výdajů a k navýšení přebytku.

SALDO HOSPODAŘENÍ SEKTORU VLÁDNÍCH INSTITUCÍ (mld. Kč)



Zdroj: ČSÚ

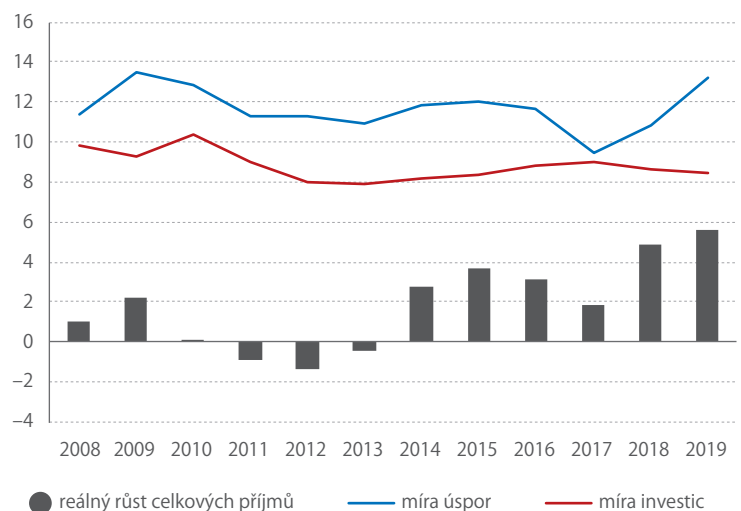
Domácnosti loni více spořily

Přispělo k tomu zejména zvyšování mezd a starobních důchodů.

Sektor domácností v loňském roce zaznamenal nebývalý nárůst hrubého disponibilního důchodu (HDD). Nominální navýšení dosáhlo 8,7%, po úpravě o nárůst cenové hladiny výrobků a služeb spotřebovaných domácnostmi činil reálný přírůstek 5,6%. Domácnosti těžily z pokračujícího růstu mezd a platů. Dalším významným zdrojem, který přispěl k silné dynamice příjmů, byly přijaté sociální příspěvky a dávky (obsahují zejména starobní důchody), jejichž navýšení loni dosáhlo 79,0 mld. Kč.

Dynamika spotřeby domácností se přitom držela na úrovni roku 2018. Domácnosti tak větší objem prostředků uspořily a proinvestovaly. Míra úspor (podíl hrubých úspor na HDD) loni dosáhla 13,2%, nejvíce za posledních deset let. Investice rostly podobným tempem jako příjmy, takže míra investic (podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na HDD) se výrazněji neměnila a činila 8,5%.

REÁLNÝ RŮST PŘÍJMŮ, MÍRA ÚSPOR A MÍRA INVESTIC SEKTORU DOMÁCNOSTÍ (%)



Zdroj: ČSÚ

TÉMA

22

Jak se u nás bydlí

25

Bytová výstavba
v roce 2019

28

Konjunktura posílila
růst cen nemovitostí

BYDLENÍ V ČESKU



Jak se u nás bydlí

V Česku se blížíme stavu, kdy v jednom bytě budou žít v průměru dva obyvatelé. Průměrné stáří domovního fondu se však zvyšuje a dosahuje téměř 50 let.



ŠTĚPÁN MORAVEC

oddělení
koordinace přípravy
a zpracování sčítání



Komplexní souhrnné údaje o domovním a bytovém fondu v ČR získáváme vždy při pravidelném sčítání lidu, domů a bytů. To zatím poslední proběhlo v březnu 2011 a následující článek proto popisuje situaci k uvedenému datu.

Domovní fond zahrnoval více než 2 miliony domů, z nichž převážnou většinu (88 %) tvořily domy rodinné. Počet bytů se v roce 2011 vyšplhal na 4 756 572, což ve srovnání s rokem 1991 představovalo nárůst

o téměř 680 tisíc bytů. Na 1 000 obyvatel tak vycházelo 456 bytů. Pokud však vezmeme v úvahu, že 280 tisíc osob žilo mimo byty (např. na ubytovně, v noclehárně apod.), a v porovnání počítáme pouze s osobami žijícími v bytech, dostaneme se na poměr 469 bytů na 1 000 obyvatel. Blížíme se tak situaci, kdy jeden byt připadne v průměru na 2 obyvatele.

Domy se člení na 3 hlavní kategorie: rodinné domy, bytové domy a ostatní budovy. Podíl rodinných domů se od roku 1991 plynule zvyšoval, přičemž v rámci této kategorie tvořily více než tři čtvrtiny samostatné rodinné domy. Řadových domů bylo 15,5 % a necelých 8 % připadalo na dvojdomky.

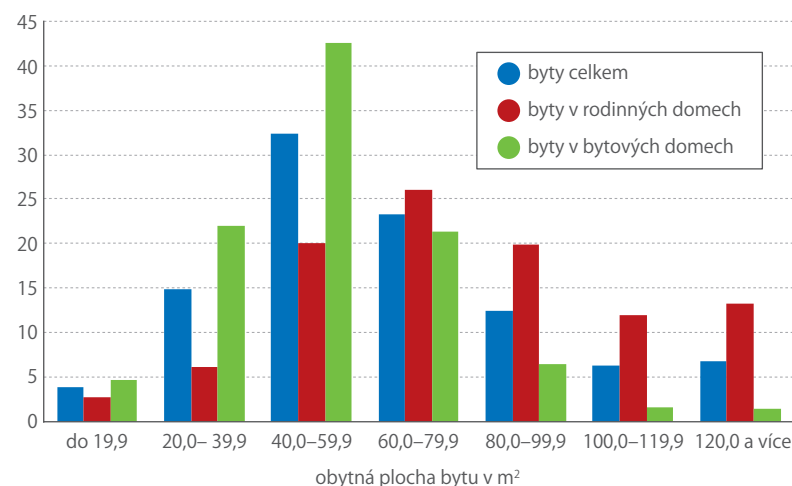
Bytových domů bylo přibližně 10 % a jejich podíl na celkovém domovním fondu se postupně snižoval. Ostatní budovy zaujímaly v celkovém domovním fondu asi 2 %.

Struktura bytového fondu podle druhu domu je ve srovnání s domovním fondem diametrálně odlišná. Poměr bytů v rodinných a bytových domech je totiž velmi vyrovnaný s mírnou převahou bytů v bytových domech (47,4 : 51,2 %). Od roku 1991 se z důvodu dynamického rozvoje individuální výstavby rozestup mezi oběma kategoriemi postupně snižoval.

DOMOVNÍ FOND STÁRNE

Průměrné stáří obydleného domovního fondu bylo 49,8 roku, což znamenalo nárůst o téměř 3 roky oproti sčítání v roce 2001 (46,9 roku). Počty nově postavených

OBYDLENÉ BYTY PODLE VELIKOSTI OBYTNÉ PLOCHY A DRUHU DOMU (% , březen 2011)



Zdroj: ČSÚ

či zrekonstruovaných domů tak nestačily eliminovat stárnutí domů pocházejících z doby před více než padesáti lety. Rodinné domy byly v roce 2011 v průměru o necelé 3 roky mladší než bytové domy, ještě starší než bytové domy však byly domy v ostatních budovách, jejichž průměrné stáří dosahovalo 56,4 roku.

Podle výsledků sčítání 2011 bylo v období od předchozího sčítání postaveno nebo zásadně zrekonstruováno téměř 220 tisíc obydlených domů s byty, což je největší počet za posledních 30 let. Pro srovnání, z celkového domovního fondu bylo po roce 1991 postaveno či zrekonstruováno 23,7% domovního fondu s byty, mezi lety 1946–1990 to bylo 46% a z období do konce druhé světové války pochází 30,4% domů. Obzvláště intenzivní výstavba nových domů probíhala v 70. letech, z nichž pochází přes 15% domů.

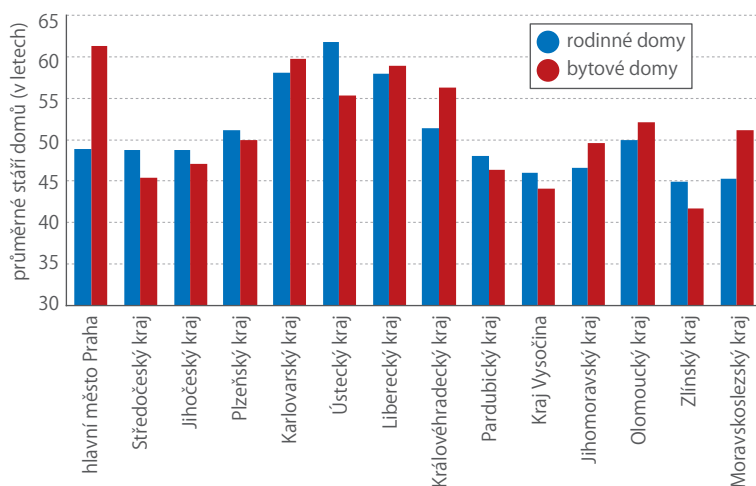
PŘEVAŽUJÍ SOUKROMÍ VLASTNÍCI

Zatímco u rodinných domů převažuje stabilně vlastnictví soukromou osobou, v případě bytových domů došlo po roce 1989 k velkým změnám vlastnické struktury. Nejvíce zastoupenou formou vlastnictví zde v roce 2011 bylo spoluvlastnictví vlastníků bytů (37,5%). Druhým nejčastějším vlastníkem obydlených bytových domů byly fyzické osoby (18%), které tak předstihly obec a stát, jejichž zastoupení se během deseti let propadlo z 28,6% na 15,5%. Srovnatelný podíl bytových domů vlastnila i bytová družstva.

Z hlediska uživatele bytu dominovaly v rodinných domech byty ve vlastním domě (86,5%). Mnohem méně častým způsobem užívání bylo jiné bezplatné užívání bytu (8%) a pouze 4% bytů v rodinných domech byla užívána na základě nájemní smlouvy.

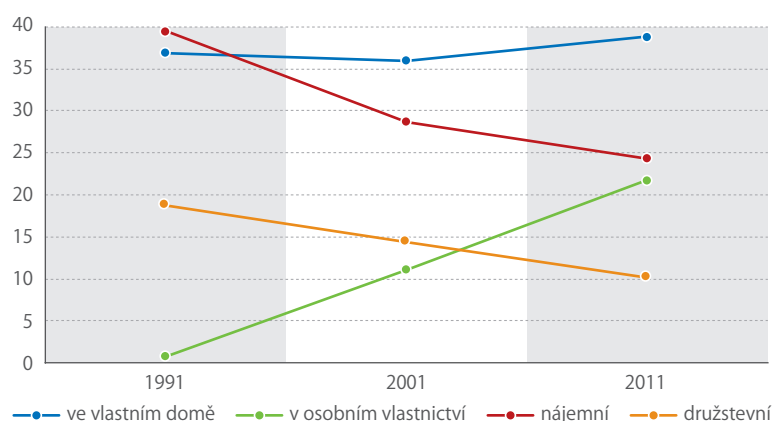
V bytových domech se v roce 2011 nacházelo téměř stejné množství bytů v osobním vlastnictví a bytů nájemních (39,5%, resp. 39,8%). Podíl družstevních bytů činil 18,5%. Při porovnání s údaji z předchozích sčítání lze vysledovat trend nárůstu zastoupení bytů ve vlastnictví na úkor nájemních a družstevních bytů.

PRŮMĚRNÉ STÁŘÍ OBYDLENÝCH DOMŮ S BYTY V KRAJÍCH ČR (březen 2011)



Zdroj: ČSÚ

VÝVOJ OBYDLENÝCH BYTŮ PODLE PRÁVNÍHO DŮVODU UŽÍVÁNÍ MEZI SČÍTÁNÍMI 1991 A 2011 (%)



Zdroj: ČSÚ

VELIKOST BYTŮ JE POPLATNÁ DOBĚ VÝSTAVBY

Velikostní dispozice bytů se významně liší podle období výstavby, které odráží soudobé potřeby a poptávku na bytovém trhu. V období první republiky až

DOMOVNÍ A BYTOVÝ FOND (březen 2011)

Domy celkem	2 158 119
Rodinné domy	1 901 126
Bytové domy	214 760
Ostatní budovy	42 233
Byty celkem	4 756 572
V rodinných domech	2 256 072
V bytových domech	2 434 619
V ostatních budovách	65 881

Zdroj: ČSÚ

do roku 1945 byly v bytových domech nejvíce rozšířeny byty se 2 obytnými místnostmi, v poválečném období až do roku 1960 již jednoznačně dominovaly třípokojové byty a během 70. a 80. let byly stavěny bytové domy nejčastěji s byty se 4 pokoji. Ke zvratu došlo po roce 1990, kdy se dramaticky zvýšil podíl nejmenších bytů s 1 a 2 pokoji. V letech 2001–2011 se však staly nejčastější kategorií byty se 3 místnostmi, jejichž podíl vzrostl na necelou třetinu. Podíl čtyřpokojových bytů se naopak propadl na 22%.

Dalším velikostním parametrem bytu odvozeným v rámci sčítání je obytná plocha. V roce 2011 převažovaly byty s plochou mezi 40 až 59,9 m², kterých byla téměř třetina z celkového počtu. Zhruba čtvrtina bytů měla obytnou plochu mezi 60 až 79,9 m² a dále s 15%, resp. 12% následovaly byty o velikosti 20 až 39,9 m² a 80 až 99,9 m². Nejméně bylo bytů do 19,9 m².

Z porovnání dat z posledních tří cenů lze vysledovat trend zvyšování obytné plochy bytů, i když nárůst v poslední dekádě lze zčásti přičíst i změně metodiky výpočtu. V roce 2001 měl obydlený byt

průměrnou obytnou plochu 49,5 m², v roce 2011 to bylo již 65,3 m². Celková plocha bytu zaujímala v průměru 86,7 m², což bylo o zhruba 10 m² více než při sčítání 2001. Průměrná celková plocha bytů v rodinných domech přesáhla již 109 m², zatímco v bytových domech činila jen 68,5 m².

SPOLU NÁS BYDLÍ STÁLE MÉNĚ

Mezi důležité ukazatele úrovně bydlení patří také průměrný počet obvykle bydlících osob na byt. Srovnání s výsledky předchozích sčítání odhaluje, že se jeho hodnota již několik desetiletí v řadě plynule snižovala, což lze primárně vysvětlit vyšším přírůstkem obydlených bytů ve srovnání s počtem obyvatel. Určitě se také projevila polistopadová proměna struktury domácností, zejména pak nárůst počtu domácností jednotlivců žijících v bytech samostatně.

Jestliže v roce 1970 žilo v jednom bytě v průměru 3,15 osoby, tak v roce 1991 to bylo již jen 2,76 osoby a o dvacet let později se průměrný počet obvykle bydlících osob na 1 byt poprvé snížil pod hodnotu 2,5. Na 1 byt v bytovém domě připadalo v průměru 2,21 osoby, což bylo o téměř 0,6 osoby méně než v rodinných domech.

SPLACHOVACÍ ZÁCHOD UŽ NENÍ LUXUSEM

V rámci sčítání je zaznamenávána také úroveň technické vybavenosti bytů, která se při porovnání časových řad vytrvale zvyšovala. Nejvyšší relativní nárůst zaznamenala vybavenost bytových domácností osobním

počítačem, který byl v roce 2011 součástí téměř dvou třetin bytů. K výraznému zlepšení došlo také u vybavenosti bytů ústředním topením, kterým topilo již více než 8 z 10 bytů, a plynem, jež měly v roce 2011 zavedeny více než dvě třetiny bytů. Na kanalizační přípojku byly při posledním cenzu napojeny téměř čtyři pětiny bytů, přičemž další necelá pětina měla alespoň vlastní žumpu či jímku. Skoro každý byt byl potom vybavený vodovodem s teplou vodou, koupelnou či sprchovým koutem a splachovacím záchodem.

PRŮMĚRNÉ CENY BYTŮ (Kč)

	Duben 2019	Březen 2020	Duben 2020
Praha	6 871 846	8 291 236	8 026 815
České Budějovice	2 779 300	3 507 406	3 612 441
Brno	4 471 694	5 724 003	5 727 206
Karlovy Vary	3 206 735	3 579 414	3 656 798
Hradec Králové	3 274 655	3 555 752	3 599 014
Liberec	2 881 116	2 814 912	2 936 530
Ostrava	1 507 156	2 014 320	2 107 587
Olomouc	3 177 654	3 633 522	3 550 623
Pardubice	3 121 152	3 104 529	3 228 617
Plzeň	3 067 183	4 124 801	4 055 598
Ústí nad Labem	1 245 570	1 442 145	1 494 095
Jihlava	2 090 455	2 683 016	2 742 260
Zlín	2 665 171	2 744 624	2 792 807

Zdroj: RealityMix.cz

Česko v číslech

Nové vydání tradiční publikace plné názorných infografik a kartogramů



elektronická verze
<https://bit.ly/3arjKVj>



tištěná verze
objednavky@czso.cz



Bytová výstavba v roce 2019

Dokončování bytové výstavby aktuálně těžší z vysokého zahajování v minulých letech. Dařilo se ale také novou výstavbu zahajovat, což dává naději na pokračování pozitivního vývoje.



**PETRA
CUŘÍNOVÁ**
oddělení statistiky
stavebnictví
a bytové výstavby

V roce 2019 bylo v ČR dokončeno 36 419 bytů. Popáté v řadě byl zaznamenán meziroční růst počtu dokončených bytů, tentokrát dosáhl hodnoty 7,6%. Situace v bytové výstavbě se tak přiblížila hodnotám z období konjunkturních let 2007 a 2008, kdy bylo dokončováno řádově kolem 40 tisíc bytů. Ačkoliv by se z uvedených hodnot mohlo zdát, že dochází k boomu, z dlouhodobého hlediska se jedná spíše sotva o průměr. Vrcholem v poválečném vývoji byl rok 1975, kdy se v Česku dokončilo téměř 100 tisíc nových bytů.

Významnou charakteristikou současné nové bytové výstavby je převaha výstavby bytů do soukromého vlastnictví (rodinné domy, společenství vlastníků jednotek apod.). Segment nájemního bydlení se v České republice významně zmenšuje, což je zároveň jednou z příčin nízké pracovní mobility v zemi.

NEJRYCHLEJI ROSTOU BYTOVÉ DOMY

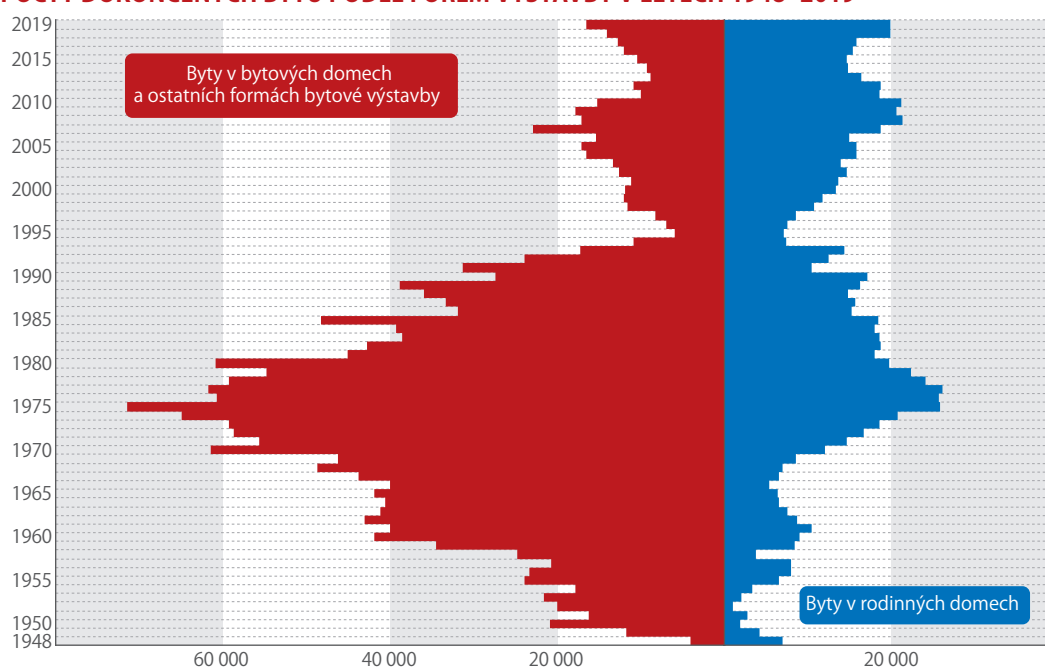
Růst počtu dokončených bytů v roce 2019 táhla nová výstavba bytových domů. V nich se loni dokončilo 12 751 bytů a ve srovnání s rokem 2018 došlo k více než pětinovému navýšení (+23,7%). Růst počtu bytů v bytových domech zaznamenáváme již od roku 2014 a v posledních letech tvoří tyto byty zhruba třetinu z celkového počtu dokončovaných bytů. V konjunkturním roce 2007 to byla téměř polovina, naopak

v roce 2011 o něco málo více než pětina. Bytů v rodinných domech se v loňském roce dokončilo 19 242, což bylo zhruba na úrovni předchozího roku. Kategorie rodinných domů má plynulejší průběh, nedochází k velkým výkyvům a standardně tvoří mírně nadpoloviční většinu z dokončených bytů celkem. Dokončují se také byty ve stávajících budovách, především formou nástaveb nebo přístaveb, a také v nebytových budovách. Tyto kategorie tvoří v součtu 12% ze všech dokončených bytů, samostatně ale žádná nepřekračuje 5%. Meziročně došlo za všechny ostatní kategorie k poklesu o cca 3%.

NOVÉ BYTY PODLE KRAJŮ

Pokud budeme posuzovat dokončené byty podle území, v roce 2019 se na pomyslném prvním místě co do počtu bytů umístil Středočeský kraj se 7 034 byty. Přes nejvyšší počet dokončených bytů byl Středočeský kraj jedním ze tří krajů, v nichž počet dokončených bytů meziročně klesl. Méně bytů než v předchozím roce se dokončilo také v Libereckém kraji a Moravskoslezském kraji. Naopak ke krajům, které nejvíce přispěly k celkovému růstu počtu dokončených bytů, patří Praha, Jihočeský a Olomoucký kraj. Nejrychlejší růst nastal v Karlovarském kraji, který je ovšem malý svou rozlohou, a proto je příspěvek k celkovému vývoji menší.

POČTY DOKONČENÝCH BYTŮ PODLE FOREM VÝSTAVBY V LETECH 1948–2019



Zdroj: ČSÚ

Podrobnější údaje o dokončených bytech v roce 2019 zatím nemáme k dispozici, ale parametry, které rozebereme v následujícím textu, jsou spíše stabilní. Pokud se výrazněji mění, pak spíše v delším časovém horizontu než jeden rok.

BYTY V RODINNÝCH DOMECH

Rodinné domy se nejčastěji stavějí v dispozici 4+1, menších bytů bývá naprosté minimum. Obytná plocha rodinných domů se v průměru pohybuje mírně nad 90 m² a v průběhu let nepatrně klesá. Zkracuje se také doba výstavby jednoho rodinného domu, v roce 2018 byla tři a půl roku. Jednotlivé domy se však stavěly od půl roku po desítky let. Technická vybavenost nově dokončených domů se stále zlepšuje. Vybavenost elektrinou a dodávkou vody se považuje za 100% a nesleduje se. Více než třetina rodinných domů dokončených v roce 2018 měla připojení na plyn, převážná část těchto připojení byla z plynovodní sítě. Naprostá většina domů měla centrální domovní vytápění. Ve výstavbě rodinných domů aktuálně převažuje třída B energetické náročnosti a její podíl v posledních letech výrazně roste. Současně s tím klesá zastoupení v kategorii C. Mimořádně úsporných rodinných domů (kategorie A) se dokončuje zhruba šest procent a jejich podíl se v čase zásadně nemění.

Rodinné domy mají nosné konstrukce v naprosté většině ze zděných materiálů, ale v posledních letech je možné pozorovat zvýšený zájem o dřevěné stavby. V roce 2018 bylo dokončeno 2 945 nových dřevostaveb rodinných domů, což znamená nárůst o 36,4% oproti roku předchozímu. Je to také podstatně rychlejší tempo růstu než v případě všech rodinných domů bez ohledu na konstrukci. Nejčastěji

využívaným způsobem výstavby dřevostaveb je lehký rámový skelet, ve kterém sendvičovou stěnu tvoří dvě konstrukční desky, mezi něž se vkládá izolace. Většinou se tak stavějí katalogové domy, ale moderní technika umožňuje rovněž stavby podle individuálních návrhů. Zastoupení mimořádně úsporné třídy energetické náročnosti budovy je mezi dřevostavbami vyšší než u rodinných domů celkem.

Rodinné domy se stavějí především ve Středočeském kraji v obcích kolem Prahy a také v Jihomoravském kraji, zejména v okrese Brno-venkov. Hodně rodinných domů se staví rovněž v Moravskoslezském kraji. Zde se výstavba odehrává spíše ve městech. V seznamu obcí s rozsáhlou bytovou výstavbou se nacházejí také horské obce (Železná Ruda, Harrachov, Špindlerův Mlýn), které jsou atraktivní pro výstavbu rekreačních bytů, většinou ve formě apartmánů. Nutno však zdůraznit, že se zde jedná o růst tzv. druhého bydlení, a to ještě ve spekulativní podobě, což neodpovídá poptávce po trvalém bydlení. Nejméně rodinných domů se dokončuje zpravidla v Karlovarském kraji a s ohledem na celkový počet bytů v kraji nemají rodinné domy vysoký podíl ani v Praze, kde převažuje výstavba bytových domů.

3,5 roku
trvala průměrně
výstavba
rodinného domu.

BYTY V BYTOVÝCH DOMECH

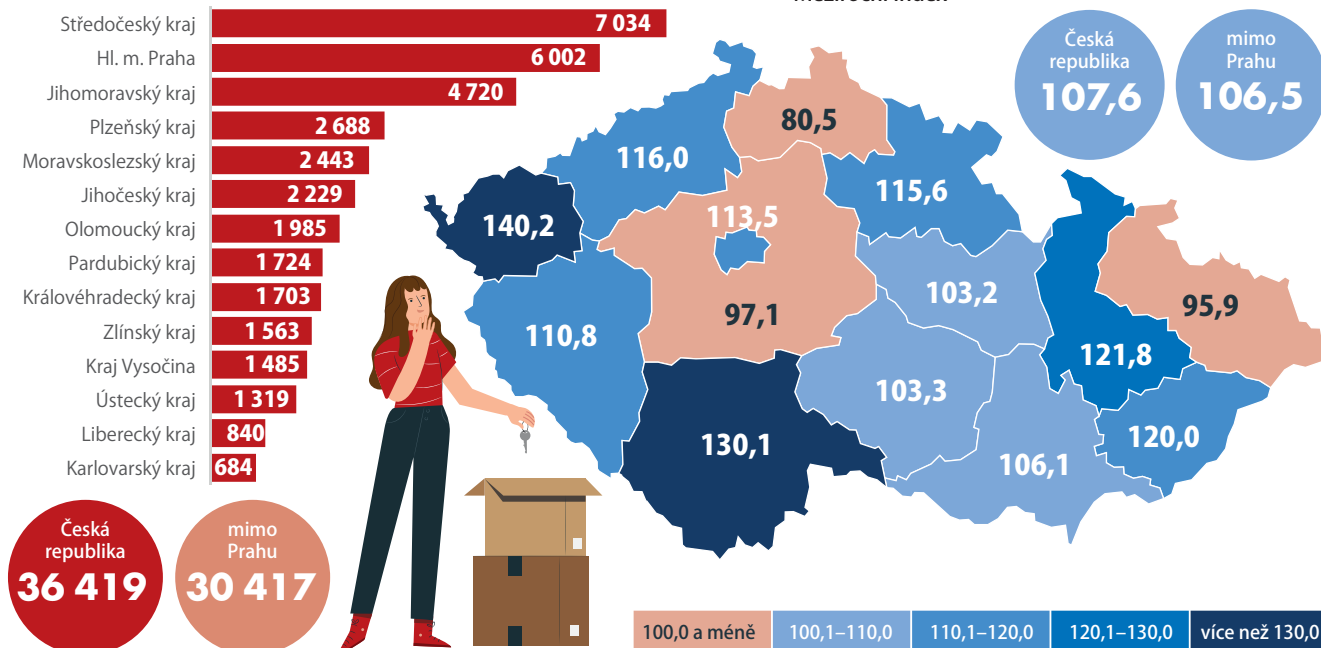
Třetina bytů v bytových domech byla loni dokončena v Praze, kde se stavějí bytové domy větší než jinde. Intenzivně se bytové domy stavěly také v krajích Jihomoravském, Středočeském a Plzeňském. V ostatních krajích byl počet dokončených bytových domů výrazně nižší. Mezi dokončenými bytovými domy existuje značná variabilita. Vzhledem k tomu, že bytových domů se staví relativně málo, jsou rozdíly

DOKONČENÉ BYTY V ROCE 2019

Počet dokončených bytů v roce 2019



Meziroční index



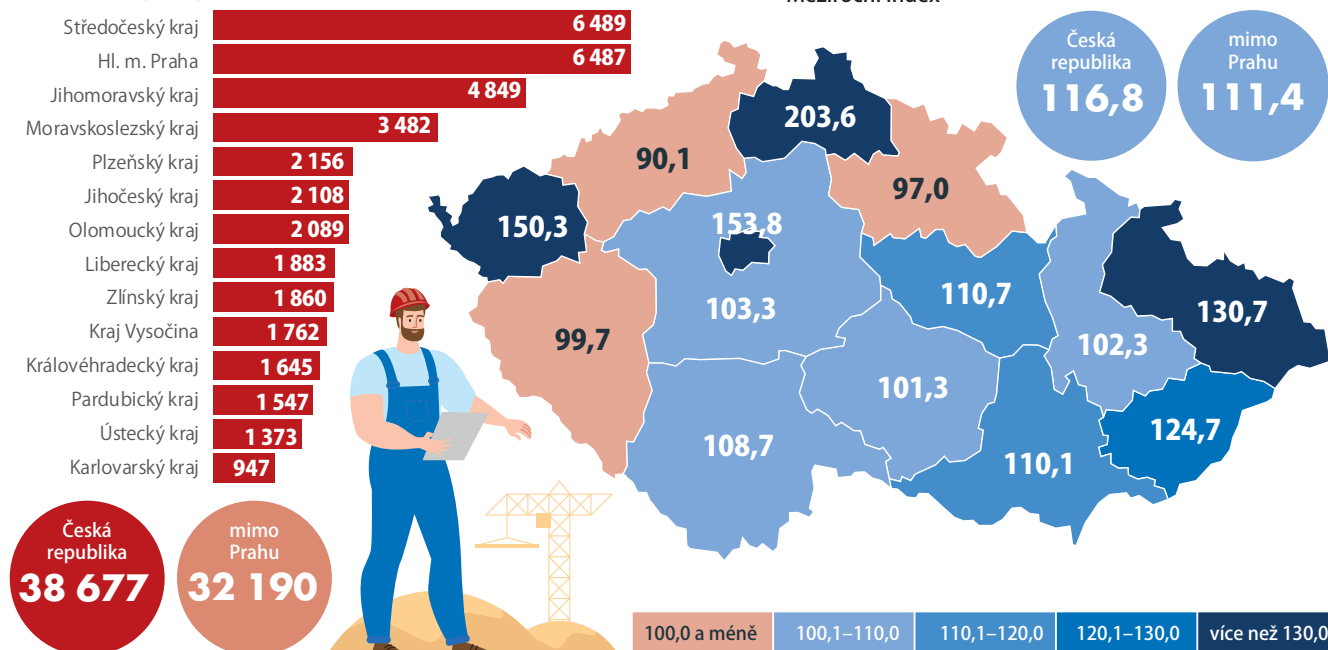
Zdroj: ČSÚ

ZAHÁJENÉ BYTY V ROCE 2019

Počet zahájených bytů v roce 2019

Středočeský kraj	6 489
Hl. m. Praha	6 487
Jihomoravský kraj	4 849
Moravskoslezský kraj	3 482
Plzeňský kraj	2 156
Jihočeský kraj	2 108
Olomoucký kraj	2 089
Liberecký kraj	1 883
Zlínský kraj	1 860
Kraj Vysočina	1 762
Královéhradecký kraj	1 645
Pardubický kraj	1 547
Ústecký kraj	1 373
Karlovarský kraj	947

Meziroční index



Česká republika
38 677

mimo Prahu
32 190

Zdroj: ČSÚ

v parametrech výstavby v jednotlivých letech silně ovlivněny strukturou projektů. Stavějí se domy od malých bytovek se čtyřmi byty po velké objekty s několika stovkami bytů. Byty v bytových domech jsou především velikosti 2+1, velkých bytů (4+1 a více) se v roce 2018 dokončilo pouze zhruba osm procent. Průměrná obytná plocha jednoho bytu se pohybuje kolem 50 m² a velikost velmi záleží na konkrétním projektu. Doba výstavby bytového domu se pohybuje v rozmezí několika měsíců (např. tzv. kontejnerové domy) po více než deset let.

Nejběžnější svislá nosná konstrukce bytových domů je zděná, ve větších městech se častěji vyskytují konstrukce montované, případně jiné materiály a jejich kombinace. Podíl dřevostaveb je nižší než v případě rodinných domů. S tímto typem výstavby se setkáváme spíše v menších obcích.

Nadpoloviční počet bytových domů dokončených v roce 2018 byl připojen na plynovodní síť (60 %), zbytek byl dokončen bez přívodu plynu. Vytápění bytových domů je převážně centrální, a to spíše domovní s kotlem v budově než centrální dálkové. Také v kategorii bytových domů převažují domy s energetickou třídou B a trend v posledních letech je stejný jako v případě rodinných domů. Mimořádně úsporné bytové domy s energetickou třídou náročnosti A se stavějí zřídka.

CO NÁS ČEKÁ DO BUDOUCNA

Naděje na pokračování příznivého vývoje dává statistika stavebních povolení s podmožinou zahájených bytů. V roce 2019 byla zahájena výstavba 38 677 bytů, což oproti roku 2018 představuje růst o 16,8 %. Počty zahájených bytů rostou již šestým rokem, což

lze zcela jistě považovat za úspěch, i když základna z let 2012 a 2013 byla velmi nízká. Více než polovinu zahájených bytů tvořily v roce 2019 byty v rodinných domech. Vývoj v této kategorii je plynulý, loni byl zaznamenán meziroční růst o 4,0 %. Naprostá většina zahájených bytů v rodinných domech se nachází mimo hlavní město. Čtvrtina z celkového počtu zahájených bytů leží ve Středočeském kraji, kde byl zaznamenán meziroční růst o 4,6 %. O něco více než desetina zahájených bytů v rodinných domech se staví v Jihomoravském kraji a také Moravskoslezském kraji. V obou krajích došlo ke zvýšení počtu ve srovnání s předchozím rokem. Rychlým tempem rostl počet zahájených bytů v rodinných domech v Královéhradeckém kraji a po deseti letech zde opět přesáhl hodnotu tisíc bytů. Naopak po silných růstech v minulých letech značně poklesl počet zahájených bytů v rodinných domech v Plzeňském kraji a hlavně v Praze, kde ovšem byty v rodinných domech tvoří pouze okrajový segment. V Praze se uplatňují především byty v bytových domech, které představují více než čtyři pětiny z celkového počtu zahájených bytů. V roce 2019 se v Praze zahájila výstavba 5 429 bytů v bytových domech, což meziročně představuje více než dvojnásobek. Tento údaj snese srovnání s konjunkturním rokem 2008. Počty zahájených bytů v bytových domech v hlavním městě tak významně přispěly k celkovému růstu v této kategorii o 71,6 %. Velký meziroční skok zaznamenaly byty v bytových domech v Libereckém kraji, kde jich bylo loni zahájeno téměř tisíc. Po Praze a Jihomoravském kraji se jedná o třetí nejvyšší počet, což je s ohledem na menší rozlohu Libereckého kraje velký úspěch.

50 m²
je průměrná
obytná plocha
bytu v bytovém
domě.

Konjunktura posílila růst cen nemovitostí

Ceny nemovitostí v ČR rostly v posledních letech závratným tempem. Růst byl podpořen nejen hospodářskou konjunkturou, ale také nesouladem nabídky a poptávky po bytech.



KAROLÍNA ZÁBOJNÍKOVÁ
analytička ČSÚ

Ceny nemovitostí jsou zejména v posledních letech pečlivě sledovaným ukazatelem, protože právě propad na hypotečním trhu stál na začátku minulé hospodářské krize (2007–2009) a vlastní nemovitost se pro domácnosti stává jedním z pilířů zajištění do budoucnosti. Samotné financování je ale často řešeno úvěry, za které domácnosti pořizovaným bytem či domem ručí. Cena nemovitosti tak ovlivňuje nejen zatížení domácnosti při následném splácení, ale rovněž stabilitu bankovního sektoru, kde hypotéky tvoří podstatnou část portfolia.

CENY NEMOVITOSTÍ SE V KRIZI PROPADLY

Index cen bytových nemovitostí (HPI) je v Evropské unii dostupný v časové řadě od roku 2005, takže zčásti zachycuje předkrizový vývoj před rokem 2008 (dataset není kompletní, všechny země EU začaly index dodávat až v roce 2010). V letech 2006 a 2007 vzrostl HPI v EU meziročně o 8,7 % a 8,8 %. Další rok již přinesl výrazné ekonomické zpomalení a přírůstek cen nemovitostí rovněž klesl na 0,6 %.

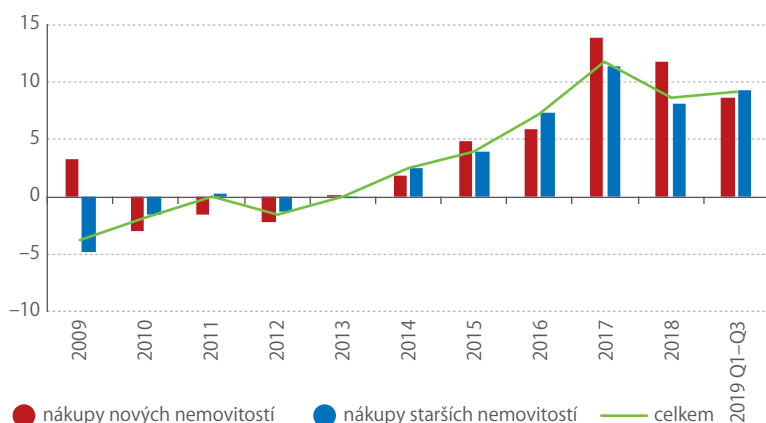
V roce 2009 pak v naprosté většině zemí EU došlo k propadu cen nemovitostí. HPI klesl celkově o 4,5 %. V tomto roce byl meziroční index poprvé dostupný i pro ČR – zaznamenali jsme snížení o 3,8 %. V následujícím pětiletém období docházelo jen k vlažnému růstu napříč všemi segmenty ekonomiky. Jednotlivé země se z krize dostávaly pomalu, u některých (včetně ČR) se dostavila tzv. sekundární recese a mnoho zemí zasáhlo také období velmi nízkého cenového růstu nebo problémy v bankovním sektoru. Průměrný roční přírůstek HPI mezi lety 2010 až 2013 v Evropské unii



celkem dosahoval –0,4 %, a u většiny zemí tak docházelo spíše k poklesům.

Oživení hospodářského růstu přineslo i zrychlení růstu cen nemovitostí. V letech 2016–2018 vzrostl HPI v EU každý rok o 4,7 %. Údaje za celý rok 2019 v době zpracování tohoto textu nebyly dostupné, ale během 1. až 3. čtvrtletí stouply ceny oproti stejnému období roku 2018 o 4,1 %.

MEZIROČNÍ RŮST INDEXU CEN BYTOVÝCH NEMOVITOSTÍ V ČR (%)



Zdroj: ČSÚ

TAKÉ V ČR ŠLY CENY I VÝSTAVBA DOLŮ

Pokud se chceme podívat na vývoj cen nemovitostí v Česku před rokem 2008, můžeme použít souhrnný index cen nemovitostí. Ten se metodicky liší od HPI vydávaného Eurostatem, dynamika ale odpovídá silnému předkrizovému přehřátí trhu nemovitostí. Zrychlení je patrné již v roce 2005 (z 1,6 % v roce 2004 na 3,6 %). V roce 2006 vzrostl index již o 9,1 %, o rok později to bylo 18,1 % a rok 2008 přinesl ještě 12,5 % přírůstek.

Po závratném předkrizovém nárůstu cen nemovitostí se v následujících letech HPI v Česku propadal (–3,8 %, –1,8 %, –1,5 % v letech 2009, 2010 a 2012)

MEZIROČNÍ RŮST INDEXU CEN BYTOVÝCH NEMOVITOSTÍ (%)

	Změna v roce 2009	Průměrné tempo v letech 2010–2013 ^{*)}	Průměrné tempo růstu HPI v letech 2014–2018
EU	-4,5	-0,4	3,7
Česko	-3,8	-0,8	6,8
Belgie	-0,5	2,6	2,0
Bulharsko	-20,4	-5,0	5,3
Dánsko	-12,0	0,6	5,0
Estonsko	-37,2	8,1	7,3
Finsko	1,4	3,3	0,5
Francie	-6,2	2,1	0,8
Chorvatsko	-5,0	-2,9	1,3
Irsko	-19,2	-10,7	11,3
Itálie	N	-2,5	-2,0
Kypr	-6,6	-3,6	0,2
Litva	-29,9	0,0	6,3
Lotyšsko	-37,3	2,3	5,9
Lucembursko	-1,2	4,6	5,7
Maďarsko	-5,2	-3,0	11,4
Malta	-4,3	0,6	5,0
Německo	0,8	2,8	5,6
Nizozemsko	-4,5	-4,1	5,3
Polsko	-2,8	-2,9	3,0
Portugalsko	-0,9	-3,3	6,8
Rakousko	N	6,3	5,4
Rumunsko	N	-6,3	3,7
Slovensko	-12,8	-1,8	5,4
Slovinsko	-9,5	-2,3	3,1
Španělsko	-6,6	-8,3	4,3
Švédsko	3,1	4,3	7,3
Velká Británie	-8,9	1,8	5,8

^{*)}U Rakouska a Itálie průměr za roky 2011–2013

Zdroj: ČSÚ

nebo stagnoval (v letech 2011 a 2013). Přispěla k tomu i sekundární recese, která se objevila v letech 2012 a 2013 a podlamovala domácí poptávku. S výjimkou roku 2010 klesaly investice do obydlí (hlavní investiční položka domácností). Naprostý útlum trhu dokládá i propad počtu zahájených bytů. V roce 2008 bylo zahájeno 43 531 bytů, v roce 2009 o 6,2 tisíce méně a v roce 2010 se číslo snížilo o dalších 9,2 tisíce. Pokles se zastavil až v roce 2013, kdy počet zahájených bytů dosáhl minima, které tehdy činilo 22,1 tisíce.

PO KRIZI OPĚT VZHŮRU

První pokrizový přírůstek HPI přišel až v roce 2014, a to o 2,5%. Následně růst cen nemovitostí v Česku značně zrychlil. V roce 2015 se ceny zvedly o 4% a v roce 2016 o 7,2%. Vrcholu bylo dosaženo v roce 2017, kdy se HPI zvýšil o 11,7%, ale ani pak tempo výrazněji nezpomalovalo. Přírůstek 8,1% v roce 2018

sice zpomalení naznačoval, ale během loňského 1. až 3. čtvrtletí meziroční navýšení dosáhlo 9,2%.

Jedním z důvodů zdražování nemovitostí byl přirozeně nárůst poptávky ze strany domácností, kterým se v reakci na příznivý ekonomický vývoj začaly zvyšovat příjmy. Po letech odkládání významných výdajů se tak lidé rozhodli najít si vlastní bydlení. Důležitou okolností byl rovněž výrazný pokles úrokových sazeb, které centrální banky snižovaly v reakci na předchozí recesi a velmi nízký růst cenové hladiny. To následně zlevnilo úvěrové financování, takže hypotéky se staly snáze dostupnými.

S poklesem úrokových sazeb souvisel i obrát poptávky investorů k nemovitostem. Byt totiž představoval lepší způsob uložení a zhodnocení finančních prostředků než například bankovní produkty. Přispěl k tomu také rozvoj sdílených služeb, který ve velkých městech umožňoval využít byty k výnosným krátkodobým pronájmům.

V souvislosti s rapidním zdražováním nemovitostí se mluví o nedostatku volných bytů. Přesnějším pojmenováním by ale byl nedostatek bytů v žádaných lokalitách. Ekonomické oživení posledních let totiž dále prohloubilo demografické změny ve struktuře osídlení. Podle údajů ČSÚ dlouhodobě získávají nejvíce obyvatel Středočeský kraj a Praha. Čisté saldo migrace zde pravidelně překračuje deset tisíc osob. Středočeský kraj je zároveň specifický nasáváním obyvatel z ostatních krajů. Nejsilnější čistý odliv obyvatel do jiných krajů zažívá Moravskoslezský kraj, výrazný je tento proces rovněž v případě Ústecka nebo Karlovarska. Tyto přesuny pak vyvíjejí tlak na novou výstavbu, ta ale z mnoha příčin nevzniká tak rychle, jak by bylo potřeba.

CENY ROSTOU RYCHLEJI NEŽ PŘÍJMY

Série vysokých meziročních nárůstů cen nemovitostí samozřejmě znamená, že kumulované navýšení za posledních několik let činí desítky procent. Konkrétně v Česku se index cen bytových nemovitostí od konce roku 2013 až do loňského 3. kvartálu navýšil o 52,8%. Průměr EU za stejné období činil 25,9%.

Tak velký nárůst cen nemovitostí překonal i v posledních letech silnou dynamiku mezd. Průměrná mzda v Česku se v období 2014–2019 zvýšila o 36,3%. To vyvolává oprávněnou otázku, jestli jsou domácnosti schopné si vlastní nemovitost pořídit. Hypoteční financování bylo i díky poklesu sazeb poměrně přístupné až do roku 2017, kdy začala ČNB trh regulovat.

V období před uvedením omezení do praxe prudce narůstal počet nových úvěrových smluv. Podle údajů ČNB bylo ve 4. čtvrtletí 2016 uzavřeno 60 tisíc nových smluv a jejich hodnota dosáhla 137,4 mld. korun. V posledních třech letech je vidět setrvalý pokles počtu nových smluv i jejich hodnoty. Průměrná hodnota nových hypotečních smluv na pořízení bytové nemovitosti se ale zvýšila – na konci roku 2016 to bylo 1,5 milionu korun, k 31. prosinci loňského roku již 2 miliony.

Každou krizi lze považovat za podnět ke změně

Ředitel společnosti CEEC Research Michal Vacek se dopadů koronavirové pandemie na stavebnictví příliš neobává. Vidí i pozitivní důsledky.



PAVEL ČERNÝ
oddělení
marketingu a PR

Společnost CEEC Research spolupracuje s Českým statistickým úřadem. Jaké informace si vzájemně předáváte a k čemu se tyto informace používají?

Naše společnost zpracovává datové analýzy týkající se stavebnictví, projekce a developerského trhu. Kvartálně monitorujeme jednotlivá odvětví formou osobních schůzek nebo telefonických rozhovorů. Respondenty jsou ředitelé nebo zástupci vedení velkých, středních i malých společností. Na základě poskytnutých informací se snažíme pravidelně vydávat prognózy vývoje trhu. Informace z ČSÚ využíváme k porovnání a ověření našich predikcí.

Z jakých dalších zdrojů získáváte informace o stavebním trhu?

Sledujeme ekonomickou situaci jako celek. Vycházíme například i z informací o veřejných zakázkách od Ministerstva pro místní rozvoj, případně Ministerstva dopravy či průmyslu a obchodu. Často také dostáváme podněty ke zjištění dat k určité problematice od novinářů. Inspirací je v určitém ohledu i ČSÚ, s nímž naše data porovnáváme. Zdrojů je opravdu hodně. Snažíme se využívat všechny, které jsou dostupné, abychom zajistili co nejvyšší kvalitu publikovaných údajů.

Jsou data sbíraná formou rozhovorů s představiteli stavebních firem dostatečně relevantní? Kdy jste se v předpovědích nejvíce mýlili?

Touto činností se zabýváme více než deset let a troufám si tvrdit, že námi publikovaná data jsou velmi relevantní a přesná. Za celou dobu se naše predikce vývoje stavebnictví neshodovala se skutečností pouze výjimečně, a pokud k tomu došlo, rozdíl byl velmi malý. Větší odchylku jsme zaznamenali jen v roce 2009, když na Českou republiku dolehla ekonomická krize. V tomto případě nikdo z dotazovaných ředitelů společností dopředu nečekal, že taková změna nastane. Stejná situace se může opakovat i nyní – data, která jsme získali v prvním čtvrtletí tohoto roku, pravděpodobně nebudou odrážet skutečný vývoj, na nějž nebyl nikdo připraven. Proto jsme se rozhodli pro vydání mimořádných studií ekonomických dopadů covid-19 na jednotlivé segmenty stavebního trhu.

Co z těchto studií vyplývá? K jakým změnám na stavebním trhu dojde?

Ředitelé stavebních společností jsou v hodnocení situace v souvislosti s vývojem epidemie koronaviru obezřetní. Obecně lze říci, že nikdo neví, co bude zítra, potažmo za týden.

Hlavním zjištěním vyplývajícím z naší mimořádné analýzy je, že 98 procent společností bylo kvůli epidemii nuceno v rámci staveb zavést restriktivní opatření. Více než 85 procent dotázaných uvedlo, že nejméně se nová situace projevila na snížení stavu zaměstnanců, což komplikuje pokračování staveb. Jedná se například o zahraniční pracovníky, kteří u stavebních firem požádali o volno. Více než 90 procent firem také zavádí hygienická a bezpečnostní opatření týkající se zaměstnanců. Téměř všechny tak činí z vlastní iniciativy a ve větším rozsahu, než doporučuje vláda.

Z ekonomických následků očekávají stavební společnosti pokles svého hospodářského výsledku až o 26 procent. Jedná se však o hrubý odhad, protože stavebnictví reaguje na změny na trhu pomaleji.

Že stavebnictví poklesne, o tom asi není pochyb. Co by se však mělo udělat pro to, aby se stavební výroba opět co nejrychleji rozjela na plné obrátky?

Za pozitivum můžeme považovat fakt, že stavebnictví je a vždy bylo poměrně stabilním oborem. Bylo vypsáno velké množství veřejných zakázek, což očekáváme i do budoucna. Ze strany státu zatím nemáme žádné informace o tom, že by své investice omezoval.

Všeobecně lze každou krizi považovat za podnět ke změně. Mnoho ředitelů firem v rozhovorech zmínilo, že vidí přínosy digitalizace, a dokonce vidí i možnost, jak tímto způsobem ušetřit provozní náklady. Dalším pozitivem je klesající cena ropy, která jistě pomůže ušetřit firmám část nákladů spojených s logistikou. Podíl zaměstnaných cizinců teoreticky klesnout může, ale je otázka, jestli by byl o práci na stavbě zájem ze strany českých zaměstnanců. Na příkladu jiných zemí, kde je velký podíl zahraničních pracovníků (nejen v oboru stavebnictví), si můžeme všimnout, že „dělnické pozice“ nebo „práce rukama“ jsou obsazovány právě zahraničními pracovníky. Ze strany občanů daného státu nebývá o tyto pozice zájem. Vidím zde tedy potenciál pro to, aby firmy zlepšily řízení svých lidských zdrojů a dokázaly si lépe udržet kvalitní zaměstnance. I to podle mě patří mezi důležitá opatření, která pomohou dobrému hospodáři krizi přežít.

Pro co nejrychlejší rozjezd stavebnictví považují za základní zvýšení objemu veřejných zakázek.



Ing. Michal Vacek

Vystudoval Stavební fakultu Vysokého učení technického v Brně.

V rámci studia se zabýval tématem aplikace recyklovaných materiálů v nízkoenergetických a pasivních domech. Od roku 2010 působí ve společnosti CEEC Research, která se zaměřuje na odborné analýzy a studie ve stavebnictví. Měl zde na starosti rozvoj společnosti, byl ředitelem pro Slovensko a v letošním roce byl jmenován ředitelem společnosti.

Pro co nejrychlejší rozjezd stavebnictví tedy považují za základní zvýšení objemu veřejných zakázek, případně také kvalitní řízení lidských zdrojů, aby firmy nepřicházely o lidské kapacity.

Významnou součástí stavebního trhu je bytová výstavba. Jak bude podle vás zasažen tento sektor?

Podle informací, které máme z mimořádné studie ekonomických dopadů covid-19, můžeme očekávat pokles na straně nabídky rezidenčních nemovitostí o 2,4 procenta, ale také pokles poptávky. Určitě lze předpokládat, že lidé mohou být při investicích do nemovitostí po nějakou dobu obezřetní, a to zejména v souvislosti s obavami o své vlastní příjmy. Dlouhodobě ale platí trend, že poptávka po nemovitostech převyšuje nabídku. Troufám si tedy říct, že je jen otázkou času, než se celá situace stabilizuje a vrátí do „normálu“.

V posledních letech se hodně hovoří o tom, že se velkým problémem stává nedostatek bytů pro střední příjmové skupiny obyvatel. Lidé za bydlení vynakládají stále větší část příjmů a vlastní bydlení se pro mnoho z nich stává nedostupným. Jaká opatření by bylo vhodné přijmout, aby se bydlení pro běžné občany stalo dostupným?

Tato situace je podle mě dlouhodobě zapříčiněna především faktem, že poptávka převyšuje nabídku. Nepřímým řešením by tak bylo schválení územních plánů a investic na několik let dopředu a vyčlenění dostatečně velkého počtu pozemků právě pro rezidenční výstavbu. Ale to se bavíme o podpoře, která vyžaduje velký zásah do již zaběhnutého procesu fungování naší veřejné správy.

Další z řešení vidím ve zmírnění požadavků na získání hypotéky nebo ve zvýhodnění jistých skupin obyvatel, jako jsou mladé rodiny a podobně. Z vlastní zkušenosti ale mohu potvrdit, že banky i developři se snaží vyjít svým klientům maximálně vstříc a že v podstatné většině případů lze najít vhodné finanční řešení.

Na druhé straně vidím přínos i v tom, že fungují jistá opatření, aby hypotéka nebyla udělena každému. Pokud by tato opatření neexistovala, hrozilo by předluzování obyvatelstva, což by mělo na celou ekonomiku mnohem horší dopad než současná situace.

Měl by bytovou výstavbu nějak masivněji podpořit stát?

Jak jsem již zmínil, stát by mohl zapracovat na územním plánování a na komunikaci s developery tak, aby se celé stavební řízení co nejméně protahovalo. S tím souvisí i rekodifikace stavebního zákona.

Lidé, zvláště mladí, se stěhují do blízkosti měst a vylidňuje se vzdálenější venkov. Je podle vás reálné tento trend zvrátit a vylidňování a stárnutí venkova zastavit?

Pokud se na tuto situaci podíváme z nadhledu, můžeme si všimnout, že motivace mladých lidí ke stěhování souvisí se studiem nebo následným hledáním zaměstnání. Jak studium, tak lepší pracovní příležitosti bývají dostupné spíše ve větších městech. Jde to tedy ruku v ruce. Není to otázka pouze naší republiky, ale s tímto trendem se setkáváme celosvětově. Neřekl bych, že je vhodné ho nějak zastavovat. Doba se vždy mění a my můžeme na tyto změny reagovat. Pokud bude zajištěno, aby lidé měli ve městech kde bydlet, nevidím v tom problém.

Podobná situace panuje i v centrech velkých měst a jejich okolí. Například z Prahy lidé utíkají do Středočeského kraje, z Brna do Jihomoravského kraje, vylidňují se ale i centra Českého Krumlova, Karlových Varů atd. Jak by se dal znovu nastartovat zájem o bydlení v centrech měst?

Bydlení v centru města je pro mnoho lidí nedostupným. Ať už z pohledu cen nemovitostí, nebo výše nájmu. Také sílící trend sdílené ekonomiky majitele takových nemovitostí motivuje spíše ke krátkodobým pronájmům. S tím souvisejí i náklady na bydlení, které jsou mimo centrum nižší a pro mnoho lidí tak dostupnější.

Jistě by pomohla regulace sdílené ekonomiky a například nastavení vyšší daně pro krátkodobé pronájem. Také by pomohlo snížení cen nemovitostí nebo nájmu. Podle mého se ale bavíme i o vnímání takového bydlení lidmi – setkávám se s názory, že v centru se hůře parkuje, že je tam hodně turistů a podobně. Nemyslím si tedy, že by zvrácení tohoto trendu bylo pouze v silách nějakých nařízení a podobně. Možná se mění potřeby lidí a nároky na jejich bydlení jako takové.

Jak se dařilo zemědělcům

Produkce zemědělského odvětví v roce 2019 vzrostla o 3,4%. Zvýšila se jak rostlinná, tak i živočišná produkce.



**TEREZA
LUKAVCOVÁ**

oddělení statistiky
zemědělství
a lesnictví



Produkce zemědělského odvětví v základních běžných cenách podle předběžných výsledků roku 2019 meziročně vzrostla o 3,4% na hodnotu 140,3 mld. Kč, což je nejvyšší hodnota od počátku sestavování souhrnného zemědělského účtu. Rostlinná produkce (79,2 mld. Kč) převažovala nad živočišnou (52,8 mld. Kč). V hodnotě rostlinné produkce byly největší měrou zastoupeny obiloviny (39,2%), technické plodiny (22,5%) a pícniny (19,2%). V produkci živočišné převládala produkce mléka (51,4%), chov jatečných prasat (16,8%) a chov jatečného skotu (13,4%).

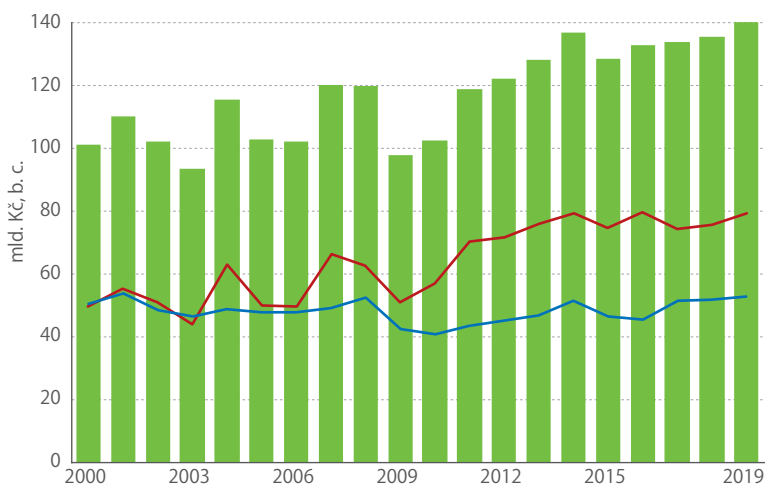
Hodnota rostlinné produkce se meziročně zvýšila o 4,6%, do zvýšení se promítla vyšší sklizeň většiny obilovin (s výjimkou ovsa). K nejvyššímu nárůstu došlo u žita (+31,1%). Vzrostla také sklizeň pšenice

o 8,9% a ječmene o 7,0%. Sklidilo se více chmele (+39,4%), kukuřice na zeleno a siláž (+23,3%), zeleniny (+13,7%) a brambor (+6,7%). Nižší byla úroda vína (-34,5%), ovoce (-31,4%), řepky (-18,0%) a luskovin (-6,7%).

Hodnota živočišné produkce meziročně vzrostla o 2,2%, především díky zvýšení hodnoty produkce prasat (+11,7%), ovcí a koz (+9,8%) a drůbeže (+5,3%). V roce 2019 se chovalo více ovcí a koz (+13,0%) a drůbeže (+2,3%), meziročně se snížil chov prasat (-5,1%), skotu (-3,5%) a také klesla výroba mléka (-0,2%). Chov je na rozdíl od produkce vyjádřen pouze v množství. Uvedené údaje tedy vypovídají o tom, že množství chovaných prasat sice kleslo, ale cena se zvýšila, takže produkce vzrostla i navzdory nižšímu chovu.

Součástí hodnoty produkce jsou dotace na chmel, brambory, skot, ovce a kozy a mléko. Objem dotací na výrobky se meziročně snížil o 11,5%. Nejvíce klesly dotace na mléko (-19,0%) a na brambory na výrobu škrobu (-10,9%).

VÝVOJ PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ V LETECH 2000–2019 (mld. Kč, běžné ceny)



● produkce zemědělského odvětví — rostlinná produkce — živočišná produkce

Zdroj: ČSÚ, 2020

JAK SE VYVÍJELY CENY

Produkcí bezprostředně ovlivňují také ceny. V meziročním srovnání poklesly ceny všech obilovin, nejvíce cena kukuřice na zrno (-9,8%), pšenice (-9,4%) a žita (-6,4%). Snížila se cena cukrové řepy (-18,4%), vína (-12,0%) a chmele (-5,8%), naopak se zvýšila cena brambor (+32,2%), čerstvé zeleniny (+13,2%) a ovoce (+6,1%) s výjimkou jablek a hrušek. V živočišné produkci vzrostly ceny všech komodit s výjimkou vajec (-6,5%), ostatních živočišných výrobků (-5,7%) a skotu (-4,2%).

STRUKTURA PRODUKCE

Největší podíl na produkci zemědělského odvětví v běžných cenách mají tradičně obiloviny (22%)

a mléko (19%). Od roku 2000 vzrostl podíl obilovin, technických plodin a píce shodně o 3 procentní body (p. b.). Naopak propadl u prasat o 10 p. b.

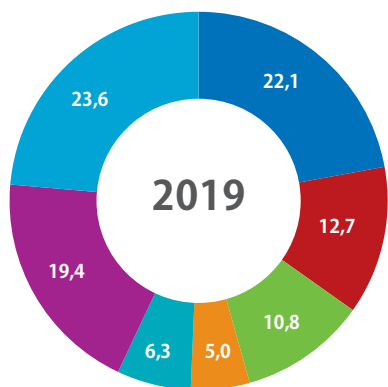
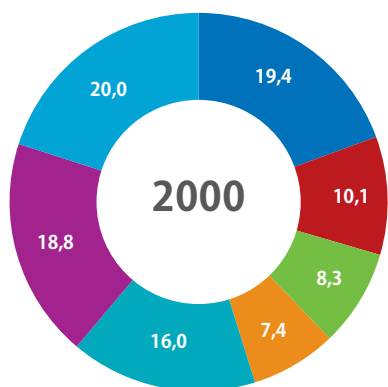
Mezispotřeba, tedy hodnota výrobků a služeb, které jsou použity v rámci výrobního procesu, dosáhla v loňském roce 95,4 mld. Kč. Na jejím meziročním zvýšení o 3,2% se podílely všechny složky s výjimkou veterinárních nákladů. Mezispotřebu z největší části tvořila krmiva (35,5%) a spotřeba energií a maziv (15,4%). Podíl mezispotřeby na produkci zemědělského odvětví (bez dotací na výrobky) představoval 68,9%.

Hrubá přidaná hodnota reprezentující konečnou produkci zemědělství bez mezispotřeby meziročně vzrostla o 3,7% na 44,9 mld. Kč, což je po roce 2016 druhá nejvyšší hodnota. Čistá přidaná hodnota, která představuje ukazatel očištěný od spotřeby fixního kapitálu, meziročně vzrostla o 6,5% na 24,9 mld. Kč.

Náhrady zaměstnancům představují celkovou odměnu (peněžní nebo naturální), kterou zaměstnavatel platí v daném období zaměstnanci za vykonanou práci. Meziročně se zvýšily o 4,3%. Od roku 1998 dosáhly nejvyšší hodnoty 32,3 mld. Kč. Vyšší bylo i predepsané pachtovné a ostatní nájemné z nemovitostí, meziročně vzrostlo o 1,8% na 7,7 mld. Kč.

Odhadovaný objem vyplacených dotací dosáhl v roce 2019 výše 40,1 mld. Kč, meziroční nárůst činil

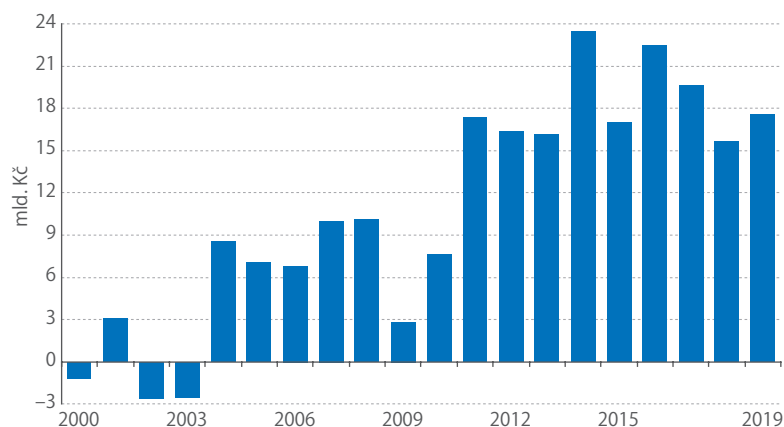
STRUKTURA PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (%)



● obiloviny ● technické plodiny ● pícniny
● skot ● prasata ● mléko ● ostatní

Zdroj: ČSÚ, 2020

PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (mld. Kč, běžné ceny)



Zdroj: ČSÚ, 2020

3,4%. Největší objem zaujímala jednotná platba na plochu (SAPS) v hodnotě 11 865,7 mil. Kč a dotační titul Greening v částce 6 530,0 mil. Kč.

Podnikatelský důchod českého zemědělství, který měří odměnu neplacené práce, výnos z půdy a výnos z užití kapitálu, dosáhl 17,5 mld. Kč. Blíží se koncepci zisku před rozdělením a zdaněním. Oproti předchozímu roku se zvýšil o 11,9%, tj. o 1,9 mld. Kč. Po dvou letech poklesu podnikatelského důchodu tak došlo k meziročnímu zvýšení.

PRODUKCE VE STÁLÝCH CENÁCH ROKU 2000

Ve stálých cenách roku 2000 dosáhla produkce zemědělského odvětví v roce 2019 hodnoty 108,2 mld. Kč a oproti předchozímu roku se zvýšila o 1,5%. Hodnota rostlinné produkce meziročně vzrostla o 4,0% na celkových 56,0 mld. Kč, hodnota produkce živočišné se naopak snížila o 0,9% na částku 47,0 mld. Kč. Hodnota produkce ve stálých cenách roku 2000 vylučuje vliv cen, je tedy přímo ovlivněna objemem výroby.

Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)

Je základním metodologickým nástrojem pro měření ekonomické velikosti a výkonnosti odvětví zemědělství. Poskytuje dodatečné informace, jež jsou přizpůsobeny zvláštním podmínkám zemědělského hospodářského odvětví. Hlavním cílem souhrnného zemědělského účtu je změřit, popsat a analyzovat výrobní proces a vznik důchodů ze zemědělské hospodářské činnosti. Tím vzniká srovnatelný a úplný přehled o činnosti zemědělství, který dále slouží jako podklad k analýzám, předběžným odhadům a politickým opatřením.

SZÚ se člení na čtyři části: účet výroby, účet tvorby důchodu, účet podnikatelského důchodu a součásti kapitálového účtu. Čtvrtá část SZÚ se nesestavuje u předběžných výsledků roku, ale pouze jako součást definitivních výsledků za daný rok.

Bariéry, které omezují české podnikatele

Není to tak dávno, co firmy brzdil v růstu produkce zejména nedostatek zaměstnanců. Dnes je to pandemie a vládní opatření.



**VERONIKA
PTÁČKOVÁ**
oddělení
konjunkturálních
průzkumů

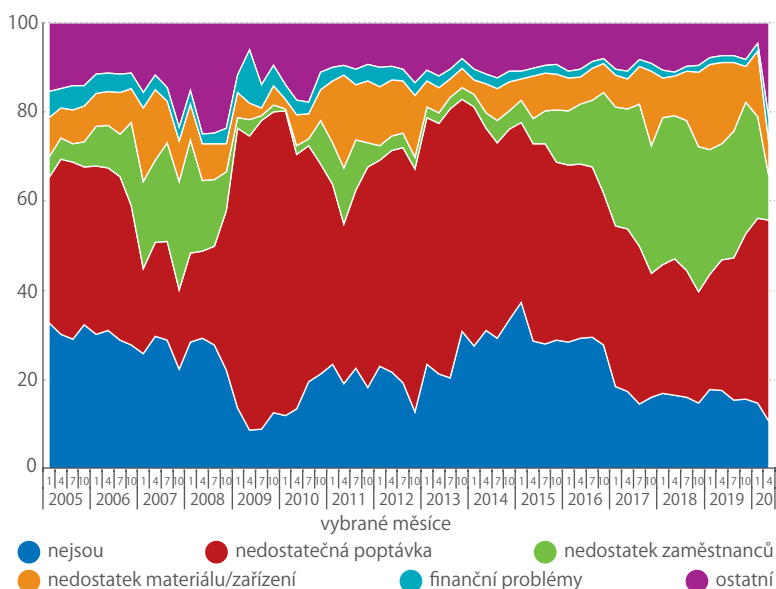


O tom, jak se bude vyvíjet česká ekonomika v nejbližších měsících, se v současné době vedou různé debaty, v nichž řada odborníků dochází k rozdílným závěrům. Co ale skutečně trápí české podnikatele? Co je omezuje v tom, aby jejich společnosti dále rostly, investovaly, inovovaly a vytvářely nová pracovní

místa? Odpověď na tuto otázku zjišťují každé čtvrtletí konjunkturální průzkumy.

Každý měsíc zveřejňuje Český statistický úřad tzv. indikátory důvěry v podnikatelském sektoru (v průmyslu, stavebnictví, obchodě a ve vybraných službách) a indikátor důvěry spotřebitelů. Tyto ukazatele poskytují, ve velkém předstihu v porovnání s výsledky standardních podnikových a makroekonomických statistik, první signální informace o tom, jak podniky a spotřebitelé vnímají současnou ekonomickou situaci a jaký vývoj očekávají v nejbližších měsících. Výsledky mohou rovněž indikovat blížící se změnu v hospodářském cyklu. Zjišťování indikátorů důvěry je navíc každé čtvrtletí doplněno otázkou pro podnikatele týkající se bariér, které je omezují v dalším růstu.

BARIÉRY RŮSTU V PRŮMYSLU (%)



Zdroj: ČSÚ

V PŘEDEŠLÉ KRIZI OMEZOVALA POPTÁVKA, DNES DOMINUJE NEJISTOTA

Bariéry růstu se sledují ve třech odvětvích: průmyslu, stavebnictví a ve vybraných službách. První graf zachycuje vývoj bariér v nejvýznamnějším sektoru ekonomiky – v průmyslu. V krizovém a následujícím období v tomto sektoru mezi bariérami dominovala nedostatečná poptávka. Situace se začala postupně měnit v roce 2016 a zejména v roce 2017, kdy nedostatečnou poptávku jako nejvýznamnější překážku dalšího růstu vystřídal nedostatek pracovníků. V grafu lze vidět, jak zmíněné dvě možnosti působí ve vývoji proti sobě. Zároveň se ale s nedostatkem

zaměstnanců zvyšoval podíl firem, které zmiňovaly i nedostatek materiálu nebo zařízení. Jedná se o začarovaný kruh. Nedostatek materiálu může být způsoben tím, že subdodavatel nemá dostatek kvalifikovaných zaměstnanců, kteří by dokázali objednaný materiál či zařízení dodat včas zákazníkovi. Pokud v klasickém výrobním řetězci dojde k takovému zpoždění, nemůže být dodávka doručena do firmy vyrábějící finální produkt. Nedostatek materiálu může být ovlivněn také cenami, konkurencí nebo nespolehlivostí dodavatele.

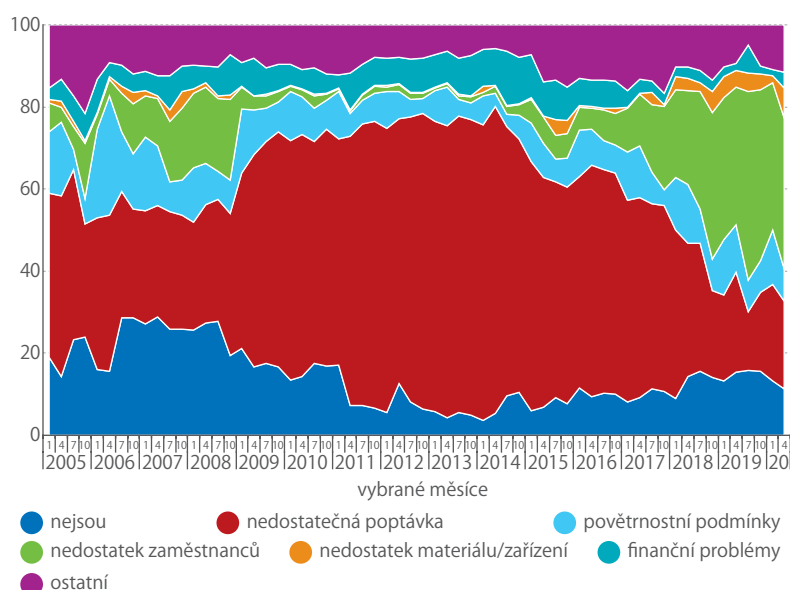
Z dalších kategorií stojí za zmínku blíže nespecifikovaná skupina překážek v podnikání označovaná jako ostatní, v níž podnikatelé často uvádějí jako iritující a časově náročnou administrativní zátěž ze strany státní správy.

S nástupem pandemie jsme se dostali do situace, se kterou jsme se v minulosti nikdy nesečkali, což se projevilo i v hodnocení bariér. Na začátku roku respondenti nejčastěji uváděli za hlavní bariéru nedostatečnou poptávku (41 % respondentů) a nedostatek zaměstnanců (23 % respondentů). V dubnovém šetření dominovala sice stále nedostatečná poptávka (uvedlo ji až 45,1 % respondentů), ale na druhou pozici se dostala do té doby málo významná skupina nesespecifikovaných bariér (21,6 % respondentů). Do ní řadíme mimo jiné i vládní opatření proti šíření koronaviru.

STAVEBNICTVÍ NADÁLE BRZDÍ NEDOSTATEK ZAMĚSTNANCŮ

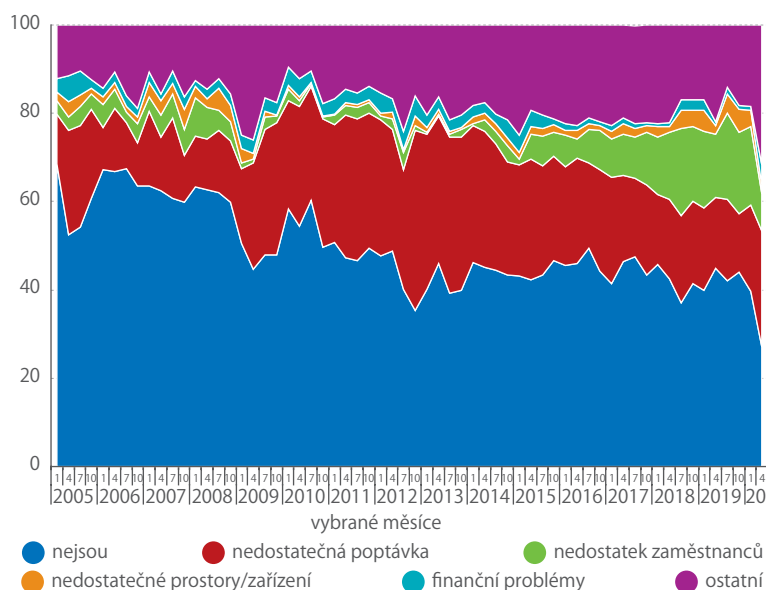
Druhý graf zachycuje vývoj bariér růstu produkce ve stavebnictví. V minulosti tomuto odvětví tradičně dominovala nedostatečná poptávka. Změnu lze pozorovat až v posledních třech letech, kdy dochází k navýšení problémů s nedostatkem zaměstnanců. To nezměnily ani výsledky dubnového šetření, ve kterém podnikatelé jako hlavní překážky růstu opět označili nedostatek zaměstnanců (36,9 % respondentů)

BARIÉRY RŮSTU VE STAVEBNICTVÍ (%)



Zdroj: ČSÚ

BARIÉRY RŮSTU VE SLUŽBÁCH (%)



Zdroj: ČSÚ

a nedostatečnou poptávku (21,5 % respondentů). S růstem významu bariéry nedostatku pracovních sil výrazně kleslo omezení týkající se nedostatečného počtu zakázek a finančních problémů firem.

VE SLUŽBÁCH DOŠLO K VELKÉ ZMĚNĚ

Ve třetím grafu můžeme sledovat vývoj bariér omezujících produkci ve vybraných službách. Na rozdíl od stavebnictví a průmyslu zde většina respondentů dlouhodobě vnímala vnější ekonomické podmínky poměrně příznivě a neztotožňovala se s žádnou konkrétní bariérou. Pokud představitelé firem nějakou bariéru jmenovali, uváděli především nedostatečnou poptávku nebo nedostatek zaměstnanců. To se však výrazně změnilo v dubnovém šetření, ve kterém podnikatelé ve službách, podobně jako v průmyslu, označili jako nejvýznamnější bariéru skupinu ostatních blíže nespecifikovaných překážek (téměř 32% podíl). Podle komentářů, které často dotazník doprovázejí, touto volbou podnikatelé vyjadřují velkou nejistotu v souvislosti s dopady mimořádných opatření vlády proti dalšímu šíření pandemie.

Závěrem doplním, že konjunkturální průzkumy spadají pod záštitu Evropské komise. Díky harmonizované metodice lze výstupy srovnávat napříč evropskými státy. Jedná se o důležitý a unikátní zdroj informací, z nichž řadu nelze nalézt v žádné jiné oficiální statistice. Uživatelé – výzkumné instituce, banky, ministerstva nebo vysoké školy – využívají údaje z konjunkturálních průzkumů pro dílčí predikce, například bodu zlomu ekonomického cyklu, vývoje zaměstnanosti nebo jako první signál ohlašující změny v investičních aktivitách. To je námět i pro vás, naše čtenáře, jak využít výsledky konjunkturálních průzkumů pro vytvoření vlastních názorů ohledně blízkého vývoje nejen české, ale také evropské ekonomiky.

Žáci a studenti online

Vládní opatření, která ze dne na den zavřela dveře škol, donutila školáky, učitele i rodiče nahradit tradiční výuku v lavicích výukou na dálku z domova pomocí online komunikace. Jak jsou na to připraveni?



**MARTIN
MANA**

ředitel odboru
statistik rozvoje
společnosti

Pro dnešní žáky a studenty jsou mobilní telefon a internet naprostou samozřejmostí. Ti mladší se již narodili do online světa a v mnoha případech si svůj život bez digitálních technologií příliš nedokážou představit. Chytrý telefon má a internet používá 99% studentů starších 16 let. Téměř každý z nich má připojení i v rámci domácnosti. Především u mladších žáků ale hraje nezanedbatelnou roli rovněž čas a schopnosti rodičů, kteří jim s používáním aplikací pro vzdálenou výuku pomáhají.

NA INTERNET PŘES MOBIL

Dostupnost internetu se neustále zvyšuje, mimo jiné také tím, jak se rozšiřuje používání mobilních telefonů. Od roku 2016 připadá v Česku v průměru na každého člena domácnosti staršího 6 let jeden mobilní telefon. Otázka ovšem je, k čemu lidé telefony používají. Ještě v roce 2010 to bylo zejména k telefonování a odesílání nebo přijímání textových zpráv. Na internet se z telefonů tehdy připojovala pouze 4% dospělých osob. S rozšířením smartphonů a rychlých datových mobilních sítí se z telefonu stalo zařízení, které v mnohém nahradí, ba i předčí počítač. Díky tomu se pro mnohé žáky a studenty stal každodenní rutinou internet, na kterém tráví stále více času. V roce 2019 jen jeden student ze sta nepoužíval internet denně a jen dva ze sta se na něj nepřipojovali přes chytrý telefon. Čeští studenti nejen že používají internet častěji, než je průměr EU, ale především se více z nich k internetu připojuje pomocí mobilních telefonů.

Údaje o vývoji a využívání internetu v České republice v roce 2019 nabízí brožura Informační společnost v číslech, kterou nedávno vydal ČSÚ.
bit.ly/2xLXtEN

DIGITÁLNÍ DOVEDNOSTI – STUDENTI A DOSPĚLÍ POUŽÍVAJÍCÍ VYBRANÉ APLIKACE A PROGRAMY, 2019 (%)

	Studenti starší 16 let	Dospělí celkem
Aplikace pro zaslání zpráv (například WhatsApp)	94	54
Stahování aplikace do mobilu	90	44
Aplikace na úpravu fotek	71	32
Instalace programu do počítače	63	29
Textový editor (například Word)	94	54
Tabulkový procesor (například Excel)	90	45
Prezentační software (například PowerPoint)	69	18
Internetová úložiště	48	22
Programování	16	6

Zdroj: ČSÚ



VYBAVENOST DOMÁCNOSTÍ NA VÝUKU

I před vypuknutím koronavirové nákazy bylo samozřejmě se na internetu pohybovat. Nikdo však netušil, že se internet stane zásadním prostředkem umožňujícím výuku nebo v některých odvětvích práci z domova online. Zadávaní, ale i následné plnění úkolů v rámci učení z domova probíhá nejčastěji právě přes internet. To před rodiče staví výzvu umožnit dítěti přístup k počítači. Pokud sami musejí pracovat z domova, a ještě k tomu mají více dětí ve školním věku, může být zajištění takového provozu značně komplikované.

Mezi dětmi ve věku 6–15 let se najdou 3,3% takových, u nichž doma internet vůbec nemají. Dalších 5% dětí sice doma internet má, ale nedisponuje ani počítačem, ani tabletem, a internet je tak pouze na telefonu. V domácnostech často chybějí i tiskárny či skenery, které jsou nyní potřeba pro předávání

školních materiálů. Zároveň je dobré si uvědomit, že s tím, jak je k internetu doma připojeno více osob najednou, rostou exponenciálně i nároky na kvalitu používaného připojení. Co stačilo včera, dnes již stačit nemusí.

STUDENTI MAJÍ NÁSKOK

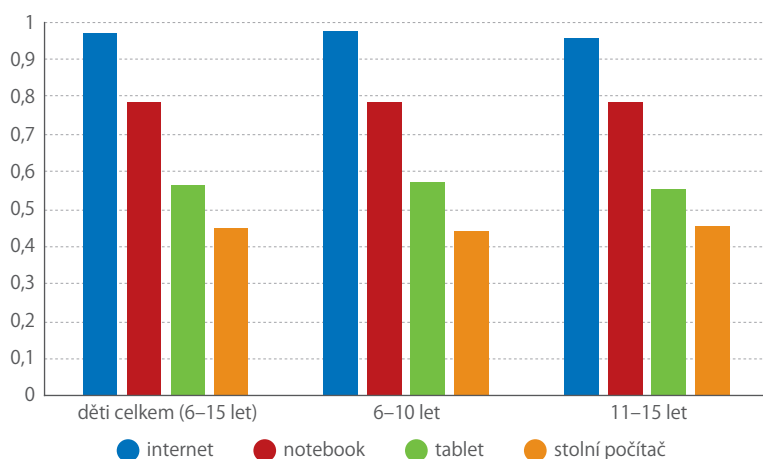
Současná situace prověří digitální schopnosti nejen žáků a studentů, ale i jejich rodičů a pedagogů. Skupinou, která v digitální gramotnosti vyniká, jsou studenti. Podle oficiálních statistik mají dovednosti vyšší, než je průměr populace. Ze šetření ČSÚ víme, že 90 % z nich si stáhlo aplikaci do telefonu nebo tabletu a téměř dvě třetiny si během posledního roku nainstalovalo do počítače alespoň jeden nový program. Z běžných programů použilo nejvíce studentů textový editor (například Word). Alespoň základní funkce tabulkového procesoru (například Excel) použilo 9 studentů z 10 a pokročilejší funkce 57 % studentů. Ani ve svém volném čase studenti digitálně nezháleli, 71 % si upravilo fotografii v aplikaci na mobilu či pomocí programu v počítači.

Na významu nabývají také aplikace umožňující zasílat zprávy (jako například WhatsApp, Facebook Messenger, Viber apod.). Tyto chatovací aplikace jsou rychlejší a pohodlnější ve srovnání s e-maily, které se používají především při pracovní či formální komunikaci, tj. i mezi učiteli a žáky, případně jejich rodiči. Navíc umožňují skupinové konverzace, dají se kombinovat s videohovory či sdílením různých fotografií a videí, a lze je tak použít i pro online výuku. Necelá polovina studentů se již naučila používat internetová úložiště.

MÁME NA ČEM STAVĚT

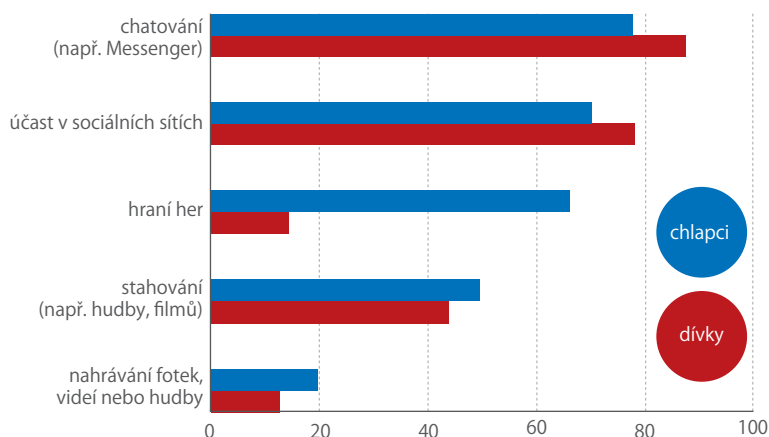
Dnes doma u počítače sedí nejen žáci, ale i jejich učitelé. Elektronizace ve školství, ať už se jedná o administrativní záležitosti jako třídnice či žákovské, o komunikaci se žáky a rodiči nebo o používání multimédií v rámci výuky, se dnes může zúročit v dovednostech a kompetencích učitelů při práci s výpočetní

DĚTI ŽIJÍCÍ V DOMÁCNOSTECH S INTERNETEM A DANÝM TYPEM POČÍTAČE, 2019 (%)

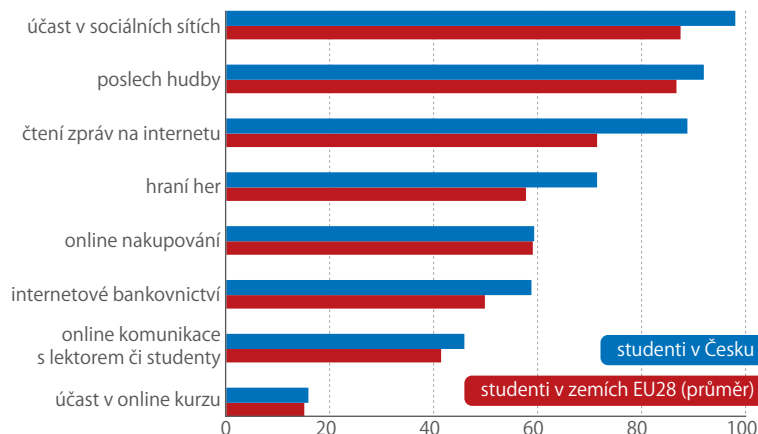


Zdroj: ČSÚ

PATNÁCTILETÍ ŽÁCI POUŽÍVAJÍCÍ INTERNET K VYBRANÝM ČINNOSTEM Z OBLASTI ZÁBAVY, 2018 (%)



ŠESTNÁCTILETÍ A STARŠÍ STUDENTI V ČESKU A V ZEMÍCH EU POUŽÍVAJÍCÍ INTERNET K VYBRANÝM ČINNOSTEM, 2019 (%)



Zdroj: ČSÚ a OECD

technikou z domova. Internet nenahradí práci učitelů ani žáků, své úsilí do výuky ale musejí obě strany investovat jiným, leckdy novým způsobem.

Není pochyb, že pro mnohé učitele i studenty představuje současný přesun výuky na digitální platformy výzvu. To nicméně neznamená, že by studenti předtím své školní povinnosti plnili výhradně offline. Již v roce 2018 téměř dvě třetiny patnáctiletých žáků uvedly, že ke komunikaci s učiteli používají e-mail. Přes elektronickou schránku například odevzdávali domácí úkoly nebo jiné školní práce, 10 % studentů tímto způsobem se svým učitelem komunikovalo dokonce každý den nebo skoro každý den. Téměř 70 % patnáctiletých studentů alespoň někdy nahlédlo na webové stránky své školy a stáhlo si odtud výukové materiály nebo svůj rozvrh hodin.

Je zřejmé, že pandemie společnost ochromila, nicméně i v nouzovém stavu je školní výuka a někdy i práce na dálku díky informačním technologiím řešitelná. Navíc může být impulzem k pokroku, a to nejen v koncepci a přístupu ke vzdělávání. Pokud by toto onemocnění přišlo v minulosti, jeho následky by v souvislosti s nedostatečným vybavením informační technikou byly bezesporu větší.



CHILE.INE

V DNEŠNÍ DOBĚ, KDY JE CESTOVÁNÍ AŽ NA VÝJIMKY MOŽNÉ POUZE PO INTERNETU, MŮŽEME ZAVÍTAT DO CHILE PROSTŘEDNICTVÍM INSTAGRAMOVÉHO PROFILU TAMNÍHO STATISTICKÉHO ÚŘADU.

Určtým úskalím se může ukázat skutečnost, že veškeré publikované informace jsou doprovázeny popisky, vysvětlivkami a komentáři pouze ve španělštině. Zároveň to lze pojmut jako příležitost se s tímto jazykem seznámit či si jeho zapomenutou znalost obnovit.

Věděli jste, že Chile je největším světovým vývozcem mědi? Nezanedbatelný je i podíl na celosvětovém obchodu s jódem a důležitou roli země hraje i v rybolovu, čemuž bezesporu nahrává délka pobřeží.

 | bit.ly/2X9wg9b

 www.ine.cl

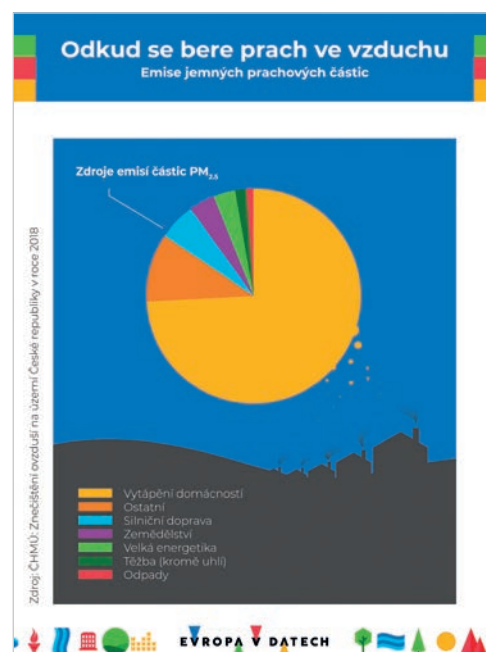
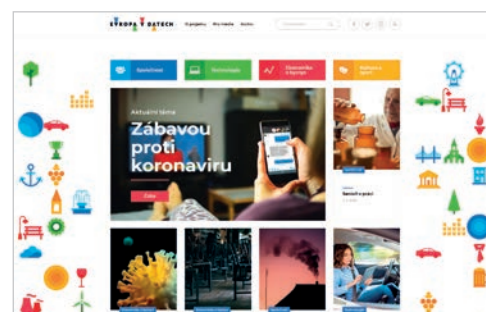


ČESKO: EVROPA V DATECH

EVROPA V DATECH JE PORTÁL DATOVÉ ŽURNALISTIKY, KTERÝ VYUŽIVÁ DOSTUPNÉ ÚDAJE O EKONOMIKÁCH A SPOLEČNOSTECH EVROPSKÝCH ZEMÍ A PŘEKLÁDÁ JE DO SROZUMITELNÉHO JAZYKA GRAFŮ, INFOGRAFIK A MAP.

Příspěvky jsou tříděny do čtyř oblastí: společnost, technologie, ekonomika a byznys, kultura a sport. Evropa v datech je veřejně prospěšný informační portál a své výstupy nabízí volně k použití a další publikaci. Díky analýze statistik umožňuje srovnání s evropskými zeměmi i nacházení nových souvislostí, které při běžném pohledu nemusí být patrné. Prostřednictvím vizualizačních nástrojů umožňuje každému čtenáři zaměřit se na detaily, které ho zajímají. Nechybí ani podrobný komentář.

 bit.ly/3bRwXbl



POLSKO: STATISTICKÁ ROČENKA

JIŽ NA KONCI LOŇSKÉHO ROKU VYDAL POLSKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD NÁRODNÍ STATISTICKOU ROČENKU. TENTOKRÁT OBSAHUJE NEJNOVĚJŠÍ ÚDAJE PŘEVÁŽNĚ Z ROKU 2018.

Na 785 stránkách publikace nalezne uživatel tabulky a grafy nejen s klíčovými statistickými údaji o Polsku, ale také upozornění na hlavní regionální rozdíly a mezinárodní srovnání. Prezentované údaje umožňují komplexní popis sociálně-ekonomické situace v zemi včetně retrospektivního srovnání. Jde o souhrn informací mimo jiné o populaci, trhu práce, vzdělávání, životních podmínkách, ekonomice a podnikání, jakož i o životním prostředí a přírodních zdrojích.

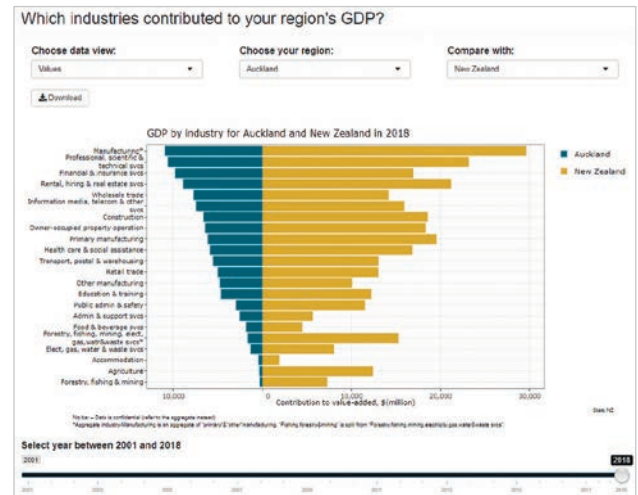
bit.ly/2JKFkcJ



NOVÝ ZÉLAND: SROVNÁNÍ REGIONÁLNÍHO HDP

NOVOZÉLANDSKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD NA SVÝCH WEBOVÝCH STRÁNKÁCH UMOŽŇUJE JEDNODUCHÉ INTERAKTIVNÍ POROVNÁNÍ NOVOZÉLANDSKÝCH REGIONÁLNÍCH EKONOMIK.

Nový online nástroj s názvem Která odvětví přispěla k HDP vašeho regionu? umožňuje uživatelům zobrazit vedle sebe grafická srovnání odvětví, která tvoří HDP dvou vybraných regionů, a sledovat jejich vývoj v čase. Jednotlivé regiony je rovněž možné srovnávat s národním hospodářstvím. Další graf poskytuje pro



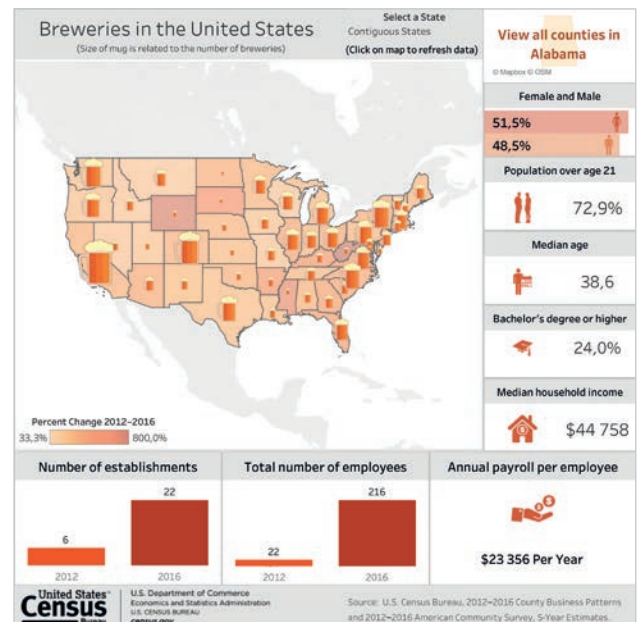
vybrané regiony srovnání časových řad s HDP na obyvatele nebo procentuálními změnami HDP a populace.

bit.ly/2UK0Ows

USA: 7. DUBNA – NÁRODNÍ DEN PIVA

CELKOVÝ OBJEM PRODEJE PIVA V USA KLESL V ROCE 2018 O 1%, ZATÍMCO PRODEJ PIV Z MALÝCH PIVOVARŮ POKRACOVAL V RŮSTU (+4%) A DOSÁHL OBJEMOVĚ 13,2% AMERICKÉHO PIVNÍHO TRHU.

Ve statistice celkových tržeb si pak menší pivovary polepšily dokonce růstem o 8% a zvýšením podílu tržeb až na 23%. Jen pro představu, prodeje menších pivovarů se v USA zvýšily na celkových 25 mil. barelů, přičemž v roce 2010 se jednalo pouze o 10,7 mil. barelů. Uvedený trend se však netýká zdaleka všech výrobců. Např. známým pivovarům Boston Beer Co. a Sierra Nevada Brewing Co. se prodeje dokonce výrazně snížily. Skutečným skokanem



roku v prodeji je pak druh piva označovaný jako „golden ales“ (nebo také „blonde ales“), u kterého byl v roce 2017 zaznamenán 41% růst,

další překotné navyšování produkce je očekáváno i v příštích letech.

bit.ly/2x7Jokn

Česko, počítače a internet

Souhrnná datová publikace s názvem Informační společnost v číslech přináší informace o rozšíření a způsobu používání internetu a dalších informačních a komunikačních technologií v jednotlivých oblastech společnosti.



MARTIN MANA
ředitel odboru
statistik rozvoje
společnosti

Data v publikaci pocházejí především ze zjišťování ČSÚ. Pro mezinárodní srovnání pak byly využity datové zdroje Eurostatu, OECD a Mezinárodní telekomunikační unie.

V sedmi tematických kapitolách čtenáři najdou údaje o tom, jak jsou informačními technologiemi vybaveny naše domácnosti, k čemu všemu pro soukromé účely používáme internet a jak jsou tyto technologie a navazující digitální aplikace rozšířeny ve firmách. Kromě uvedených údajů obsahuje publikace i data o využívání moderních informačních a komunikačních technologií v oblasti veřejné správy, vzdělávání či zdravotnictví.

Spolu s podrobnými daty za Českou republiku nabízí publikace také mezinárodní srovnání s členskými zeměmi Evropské unie.

MOHLO BY VÁS ZAJÍMAT:

- Zatímco celkový počet domácností s počítačem v posledních letech již v Česku výrazně neroste, podíl domácností, které mají notebook nebo tablet, se dále zvyšuje.
- Od roku 2016 je u nás více domácností s internetem než s počítačem. Ve 2. čtvrtletí 2019 mělo přístup k internetu již 81 % domácností.
- Přístup k internetu mají téměř všechny rodiny s dětmi a mladé rodiny bez dětí. Z domácností důchodců má přístup na internet pouze 40 %.
- V domácnostech s internetem žije 97 % dětí do 15 let. Čtyři z deseti dětí mají doma stále stolní počítač, polovina tablet a 80 % notebook. A jen 2 % patnáctiletých dětí žijí v domácnosti bez chytrého telefonu.
- Počet provolaných minut z mobilních telefonů se během posledních deseti let téměř zdvojnásobil z 12,4 miliardy minut v roce 2008 na 21,2 miliardy v roce 2018.
- Chytrý telefon mělo v roce 2019 již 70 % osob starších 15 let a dokonce 99 % osob ve věku 16 až 24 let. Tři čtvrtiny seniorů dávají přednost mobilnímu telefonu bez operačního systému.
- Za poslední tři roky vzrostl počet osob, které využívají telefon k přístupu na internet, o polovinu. V roce 2019 to byly již téměř dvě třetiny obyvatel starších 15 let.
- Služební telefon či tablet s přístupem na internet přes mobilní síť mělo 28 % zaměstnanců.
- Podíl osob nad 65 let, které se připojují k internetu, se od roku 2010 ztrojnásobil z 13 % na 39 % v roce 2019.



- Přes sociální sítě je v kontaktu se svými přáteli více než polovina dospělých.
- Svůj účet na sociálních sítích mělo v roce 2019 už 45 % firem.
- Internetové bankovníctví u nás využívá 63 % osob starších 15 let. V tomto ohledu jsme nejen nad průměrem Evropské unie, ale i před všemi našimi sousedy.
- V roce 2019 nakoupilo přes internet 59 % obyvatel Česka. Podíl online nakupujících se přitom stále zvyšuje.
- Alespoň s jedním bezpečnostním incidentem se v roce 2019 na internetu setkala téměř pětina osob. Nejčastěji se jednalo o obdržení podvodného e-mailu.
- S alespoň jedním kybernetickým útokem, nejčastěji s nedostupností služeb ICT, se v roce 2018 setkala pětina podniků.
- Na druhém stupni českých škol v roce 2019 bylo 30,5 počítače na 100 žáků.
- Téměř 90 % škol má ve svých prostorách k dispozici školní bezdrátovou síť a postupně roste také počet škol, které provozují tzv. školní intranet.
- V roce 2018 mělo přístup k internetu v ordinaci 95,5 % lékařů a vlastní webové stránky mělo 40 % z nich.
- Možnost vést zdravotnickou dokumentaci plně v elektronické podobě využívá jen 8 % lékařů. Tři čtvrtiny z nich stále upřednostňují zápis do počítače kombinovaný s papírovým záznamem.

Aktuální
i předchozí ročníky
publikace jsou
dostupné na
odkazu:
bit.ly/34PkaDV

Jak se žije v zemích OECD

Nejlepším místem k životu je Norsko, následují Austrálie a Island. Česku patří 22. místo ze 40 nejvyspělejších zemí světa.



EVA HENZLEROVÁ
odbor komunikace



Páté vydání publikace „Jak se žije? Měření blahobytu“ představuje nejnovější data z aktualizovaného souboru více než 80 ukazatelů, jimiž lze hodnotit blahobyt a spokojenost se životem v zemích OECD a ve čtyřech partnerských státech. Kromě celkové analýzy trendů blahobytu od roku 2010 se zpráva podrobně věnuje 11 oblastem, které mají na pocit spokojenosti jednotlivce zásadní vliv. Patří mezi ně např. zdraví, sociální vazby či bezpečí. Profily jednotlivých zemí jsou také doplněny makroekonomickými charakteristikami. Země, kde je průměrný blahobyt obecně vyšší, mají tendenci vykazovat relativně nižší nerovnosti a méně deprivací. Největší zlepšení v hlavních ukazatelích spokojenosti se životem bylo zaznamenáno v zemích, které měly na začátku desetiletí horší startovací pozici. Podle zprávy projevuje v zemích OECD 7 % lidí velmi nízkou spokojenost se svými životy a každý osmý zažívá v typickém dni více negativních než pozitivních emocí.

ŽIJEME DÉLE A CÍTI ME SE BEZPEČNĚJI

V zemích OECD se za posledních deset let průměrná délka života zvýšila o více než jeden rok, přičemž bez ohledu na pohlaví má dnes narozené dítě před sebou průměrně přes 80 let života. Zhruba každá osmá domácnost deklarovala, že žije v přeplněném bytě, což bylo o 3 p. b. méně než v roce 2010. V kategorii „bydlení“ patřilo Česku až 30. místo. Ještě o čtyři místa níže jsme se umístili v kategorii „občanská vybavenost“.

Počet vražd přepočtených na 100 tis. obyvatel se v zemích OECD od roku 2010 snížil o jednu třetinu, počet úmrtí na silnicích klesl a lidé se cítí bezpečněji,

když v noci chodí sami venku. Nejméně ohroženi se cítili obyvatelé Norska, Islandu a Slovinska. Česko na 18. místě spadalo stále ještě do první poloviny čtyřiceti zkoumaných zemí.

Zhruba každá třetí domácnost OECD nemá pocit finanční jistoty, což znamená, že pokud by se musela obejít po tři měsíce bez svého příjmu, hrozila by jí chudoba. Česku v souhrnné kategorii příjmu patřila 27. příčka, v oblasti zaměstnání pak 21. místo. Celkově se mezi lety 2010 a 2019 míra zaměstnanosti osob ve věku 25–64 let v průměru zvýšila o 5 p. b., a v roce 2019 mělo tedy téměř osm z deseti dospělých placené zaměstnání.

Přestože souhrnně v zemích OECD klesla výkonnost studentů v mezinárodních vědeckých testech, patřila ve spokojenosti v oblasti vzdělávání Česku 12. pozice, což bylo ze všech 11 zkoumaných kategorií nejlepší umístění.

Pocit přátelství a sounáležitosti ve skupině je velmi rozšířený na Islandu, kde takto zaměřený index na desetibodové škále dosáhl téměř maximální možné hodnoty. Češi se umístili na začátku třetí desítky (22. místo), Slováci byli o dvě místa lepší. V oblasti zdraví nám patřila 28. pozice, taktéž dvě místa za Slovenskem. Možnost sladit práci a rodinný život hodnotili Češi průměrně, když mezi 40 srovnávanými zeměmi obsadili 19. pozici.

Přestože jsou dvě třetiny lidí i nadále dle vlastního mínění vystaveny nebezpečné úrovni znečištění, kvalita ovzduší vzrostla. Nepřekvapí, že se životním prostředím jsou nejspokojenější obyvatelé severovýchodních zemí (Island, Norsko, Švédsko, Finsko), Česku patřilo 27. místo.

Česko v číslech

Vydavatel: Český statistický úřad

Aktuální vydání přehledové publikace má nový vzhled i uživatelsky zajímavější obsah.

V dubnu vyšla zcela nově zpracovaná publikace Česko v číslech. Titul, který je v nabídce ČSÚ již řadu let, byl nyní významně přepracován. Kromě dílčí změny v názvu, kdy Českou republiku nahradilo Česko, došlo k radikální úpravě obsahu i formy. Co však zůstává, je fakt, že prostřednictvím této publikace mají čtenáři možnost přiblížit si situaci v České republice napříč různými oblastmi, o nichž Český statistický úřad zaznamenává a zpracovává statistická data. Věříme, že nové vydání se uplatní nejen u odborníků hledajících informace o svém oboru, ale že najde své příznivce i mezi uživateli z řad novinářů nebo poslouží jako vhodná pomůcka při výuce žáků a studentů na základních, středních či vysokých školách.

Oproti minulosti, kdy se jednalo o publikaci obsahující převážně tabulky se základními údaji zachycujícími různé oblasti statistiky a jejich vývoj v kratší časové řadě, je letošní vydání nově zpracováno ve formě zajímavých a poutavých infografik. Ty jsou dále doplněny kartogramy, krátkými texty shrnujícími základní fakta či stručným popisem příslušné oblasti statistiky. Opomenuty nezůstávají ani základní informace o metodice.

Publikace má celkem 144 stran a je dělena do 28 tematických kapitol, které souhrnně popisují demografický, sociální a ekonomický vývoj České republiky. Součástí je rovněž kapitola věnovaná mezinárodnímu srovnání, která zobrazuje postavení naší



republiky mezi zeměmi Evropské unie prostřednictvím základních statistických ukazatelů.

V části zaměřené na regionální statistiky jsou informace zpracovány z pohledu vnitřního členění republiky. Mimo jiné jsou zde pro každý ze 14 krajů popsána jeho specifická „nej“ ve srovnání s ostatními kraji.


V závěru publikace jsou uvedeny kontakty na ústřední a regionální pracoviště informačních služeb Českého statistického úřadu, kde se uživatel v případě hlubšího zájmu může dozvědět více a případně získat i další podrobnější data ke zveřejněným statistikám. Publikace je k dispozici jak ve verzi pdf na webových stránkách Českého statistického úřadu, tak i v tištěné podobě.

bit.ly/2VhRHnd

PUBLIKACE ČSÚ

www.czso.cz
objednavky@czso.cz

 tištěná

 online

Vývoj ekonomiky České republiky (4. Q 2019)

Hodnocení vývoje reálné a peněžní ekonomiky ČR za uplynulé období (výkonost základních odvětví, HDP, výdaje, důchody, vnější ekonomické vztahy, ceny, trh práce, peněžní zásoba, úroky, státní rozpočet).

Organizační statistika (1. Q 2020)

Údaje o organizační struktuře národního hospodářství sestavené z dat vedených v Registru ekonomických subjektů.

Indexy spotřebitel- ských cen (životních nákladů) (leden 2020)

Měsíční informace o vývoji indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) na území České republiky za domácnosti celkem, domácnosti důchodců a domácnosti žijící v hl. m. Praze.

Krajské statistické bulletiny (2020)

Pravidelné informace o demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji v krajích a jejich okresech. Materiál je doplněn mezikrajskými a meziokresními srovnáními a daty za celou Českou republiku.

NAŠE REGIÓNÝ 2019

Vydavatel: Štatistický úrad SR



Publikace přináší zprávu o vývojových tendencích vybraných statistických ukazatelů v regionech Slovenska. Informace jsou podány ve formě vizualizačních prvků, grafů, tabulek a krátkých textů.

bit.ly/3cJWVht

FINANČNÍ TRHY

Vydavatel: Grada Publishing



Publikace je věnována principům a zákonitostem fungování finančních investičních instrumentů, obchodování na měnových trzích a systémů regulace a dohledu nad finančními trhy.

bit.ly/2yyz700

MEZINÁRODNÍ ŠETŘENÍ TALIS 2018

Vydavatel: Česká školní inspekce



Komentovaná data vypovídající o profesním rozvoji a sebevědomí učitelů, o překážkách pro efektivní vedení vzdělávacího procesu, o proměnách výuky i o pojetí učitelské profese jako takové.

bit.ly/2XUXh0x

Ochrana průmyslového vlastnictví (2019)

Analýza obsahuje informace o patentových přihláškách, udělených a platných patentech a zapsaných užitných vzorech. Prezentována jsou také data v časové řadě za posledních deset let.



Silniční nákladní doprava – přeprava zboží dle komodit (4. Q 2019)

Časové řady obsahují ukazatele přeprava zboží a přepravní výkony za silniční dopravu v členění dle komodit.



Šetření průměrných cen vybraných potravinářských výrobků (duben 2020)

Průměrné spotřebitelské ceny potravin v časových řadách od roku 2006. Do výpočtu indexu spotřebitelských cen jsou postupně implementována administrativní „scanner“ data z maloobchodních řetězců.



Informační společnost v číslech (2019)

Práce nabízí nejnovější data o rozšíření a využívání internetu a dalších informačních a komunikačních technologií v České republice občany, podniky a ve veřejné správě. Publikace je dostupná pouze v angličtině.



Hlavní agregáty sektoru vládních institucí (2019)

Údaje o nefinančních transakcích jednotek zatříděných v sektoru vládních institucí v členění do subsektorů. Data je možné zobrazit v časových řadách až do roku 1995.



KALENDÁŘ: RYCHLÉ INFORMACE

KVĚTEN 2020

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31



4 PO

Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS (1. Q. 2020)

6 ST

Maloobchod (3/2020)

7 ČT

Zahraněční obchod se zbožím (3/2020)
Průmysl (3/2020)

Stavebnictví (3/2020)

11 PO

Cestovní ruch (1. Q. 2020)
Služby (1. Q. 2020)

13 ST

Indexy spotřebitelských cen – inflace (4/2020)
Indexy cen vývozu a dovozu (3/2020)

15 PÁ

Předběžný odhad HDP (1. Q. 2020)

20 ST

Indexy cen výrobců (4/2020)

25 PO

Konjunkturální průzkum (5/2020)

Díváme se na počty zemřelých osob správně?

Jen samotný počet zemřelých osob o úmrtnosti nevyovídá.



PAVEL HÁJEK

vedoucí oddělení informačních služeb Krajské správy ČSÚ pro Středočeský kraj

Velmi často, v současné době především v souvislosti se zasažením populace novým typem koronaviru, média kolem nás prezentují úmrtnost, nemocnost (morbiditu) či smrtnost (letalitu) na různé choroby prostřednictvím absolutních počtů. Tato čísla však mohou být sama o sobě zkreslující a jejich interpretace je mnohdy zavádějící. Pro objektivní posouzení je nutné zasadit je do určitého kontextu a vzít v úvahu určité podmíněnosti.

ZÁVISLOST NA ČASE A OKOLNOSTECH

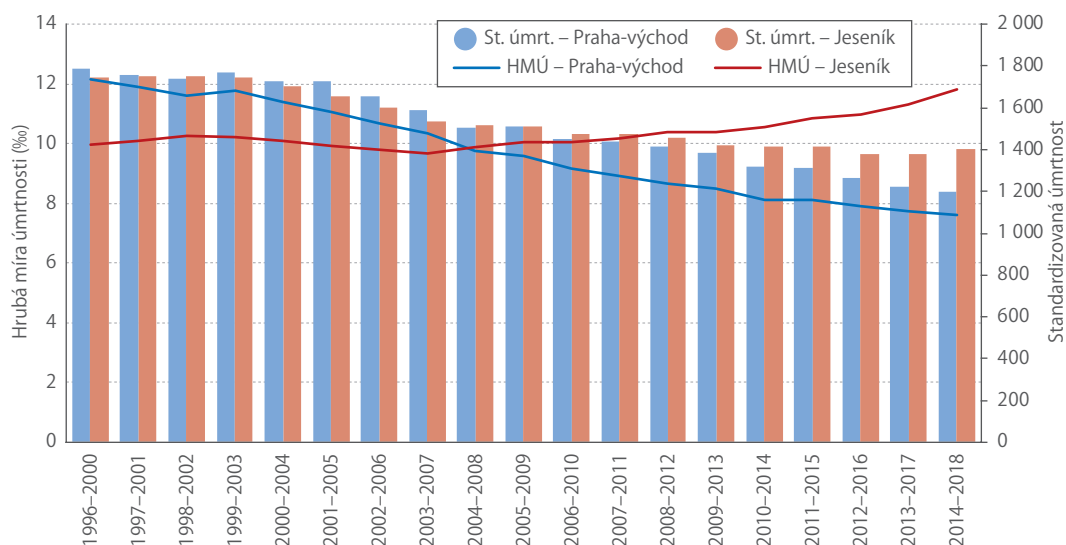
Úmrtnost je společně s porodností základní složkou přirozené měny obyvatelstva. Je ovlivněna celou řadou faktorů společenských, sociálních či ekonomických a je také považována za jeden ze základních ukazatelů hodnocení zdravotního stavu obyvatelstva jak v čase, tak i na určitém území. Zpravidla bývá odděleně sledována u mužů a žen. Úmrtnost se během lidského života mění. V určitém věku je člověk vystaven specifickým faktorům, které se promítají do intenzity úmrtnosti v dané fázi života, jako je například po narození kojenecká úmrtnost, v mládí úmrtnost následkem dopravních nehod či ve stáří úmrtí ve spojení s degenerativními typy nemocí. V historii docházelo k podstatným změnám jak v intenzitě, tak ve struktuře úmrtnosti a hlavních příčin smrti, což částečně popisují také jednotlivé fáze demografické revoluce, od úmrtnosti následkem různých zranění přes epidemie nemocí způsobených nedostatečnou

hygienou, smrt zapříčiněnou různými infekčními chorobami, kardiovaskulárními nemocemi až po úmrtnost na novotvary v době současné. Rozdíly v úmrtnosti jsou patrné také mezi pohlavími. Ty jsou v moderních společnostech podmíněny jak biologickými rozdílnostmi mezi muži a ženami, tak například diverzitou vykonávaných činností nejen z hlediska profesí, ale i v běžném životě či stravovacími návyky. Jak se bude vyvíjet úmrtnost a jaké faktory se na její intenzitě budou v budoucnu podílet, to ukáže čas. Velký vliv jistě bude mít rozvoj v oblasti genetiky, zdravotnictví, moderních technologií a v neposlední řadě i změny ve způsobu života a dlouhodobých návycích obyvatelstva.

ZÁVISLOST NA VĚKOVÉM SLOŽENÍ OBYVATELSTVA

Důležitým faktorem, který je v případě hodnocení úmrtnosti nutné brát v úvahu, je především věkové složení příslušné populace. Určitě bude jiná úmrtnost v zemích subsaharské Afriky s vysokým zastoupením dětí v porovnání s Japonskem – zemí s nejstarší populací na světě. Z toho vyplývá, že pro hodnocení úmrtnosti není optimálním ukazatelem absolutní počet zemřelých osob vztahený k počtu obyvatel žijících ve stejném čase na daném území. Tento ukazatel se nazývá hrubá míra úmrtnosti a pro zjednodušené vyjádření úmrtnostních poměrů se používá velmi často. Podíváme-li se na něj

STANDARDIZOVANÁ MÍRA ÚMRTNOSTI A HRUBÁ MÍRA ÚMRTNOSTI V OKRESECH PRAHA-VÝCHOD A JESENÍK



Zdroj: ČSÚ

na příkladu okresů v České republice v roce 2018, nejnižší hrubou mírou úmrtnosti měly okresy v sousedství hlavního města, které od poloviny 90. let zaznamenávají v návaznosti na proces suburbanizace vysoké přírůstky obyvatelstva. V okrese Praha-východ činila hrubá míra úmrtnosti 7,6 ‰, v okrese Praha-západ to bylo 7,7 ‰. Na druhém konci pomyslného žebříčku se s nejvyššími hodnotami hrubé míry úmrtnosti nacházely severomoravské okresy Jeseník s 13 ‰ a Karviná s 12,4 ‰.

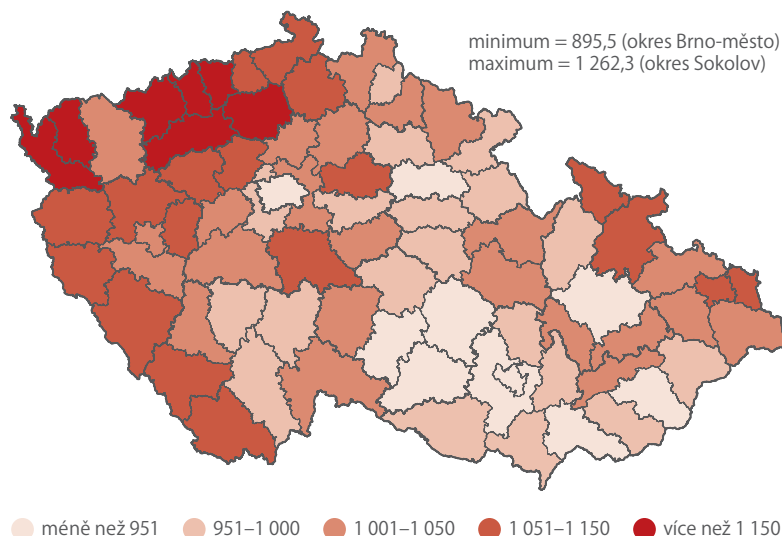
Vyplyvalo by snad z porovnání těchto dvou hodnot, že úmrtnost v okrese Jeseník je o více než dvě třetiny vyšší než v okrese Praha-východ? Určitě ne. K lepšímu pochopení, proč tomu tak není, nám může posloužit ukazatel průměrného věku obyvatelstva žijícího na daném území. Ten koncem roku 2018 dosáhl v okrese Jeseník hodnoty 43,7 roku, zatímco obyvatelstvu okresu Praha-východ bylo v průměru 38,6 roku. Je tedy velmi pravděpodobné, že mezi obyvatelstvem žijícím v těchto dvou okresech měly také rozdílné zastoupení osoby ve věku, v němž se vyskytuje nejvyšší intenzita úmrtnosti, tedy senioři. V okrese Praha-východ dosáhl koncem roku 2018 podíl osob 65letých a starších na celkovém obyvatelstvu hodnoty 14,8 ‰, zatímco v okrese Jeseník tvořily tyto osoby 21,3 ‰ všech obyvatel.

STANDARDIZOVANÁ POPULACE

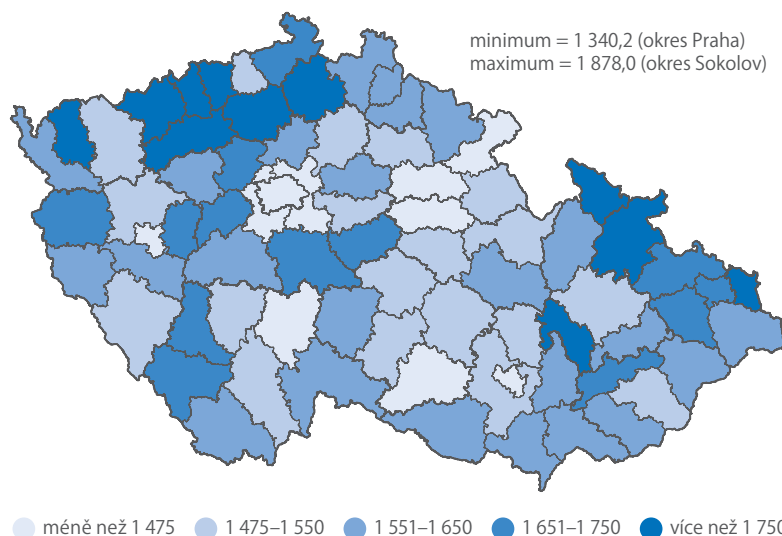
Pro věrohodné posouzení, nakolik se v různých okresech skutečně liší celková úmrtnost, by bylo nejlepší, kdyby měly tyto okresy stejné složení obyvatelstva z hlediska věku. A právě pro takovéto porovnání se používá metoda standardizace, která hodnotí rozdíly v celkové úmrtnosti prostřednictvím věkově srovnatelné populace, tzv. standardizované populace. Za standard může být brána například populace České republiky či standardizované rozvrstvení populace stanovené některými mezinárodními institucemi, jako jsou například Světová zdravotnická organizace (WHO) či Eurostat. Vzhledem k poměrně malému počtu obyvatel v okresech je také vhodnější pro eliminaci výkyvů v důsledku kolísavých hodnot použít údaje v souhrnu posledních pěti let. Spočítáme-li si, jaká je intenzita úmrtnosti v jednotlivých věkových skupinách, a tuto intenzitu úmrtnosti promítneme do tzv. standardu populace stanoveného Eurostatem v roce 2013, zjistíme, že úmrtnost v okrese Jeseník dosahovala v letech 2014–2018 hodnoty 1 400, přičemž standardizovaná úmrtnost v okrese Praha-východ byla 1 198. Z toho vyplývá, že úmrtnost na Jesenícku není až tak rozdílná, jak by napovídal ukazatel hrubé míry úmrtnosti. Standardizovaná úmrtnost je zde v porovnání s okresem Praha-východ vyšší o 17 ‰.

Prostředků pro analýzu úmrtnosti je celá řada, na přední pozici stojí úmrtnostní tabulky a ukazatel naděje dožití. Metody standardizace je vhodné užít všude tam, kde je potřeba eliminovat vliv věkového složení. Jejich použití tak přinese lepší náhled, věrohodnější popis a interpretaci dané skutečnosti.

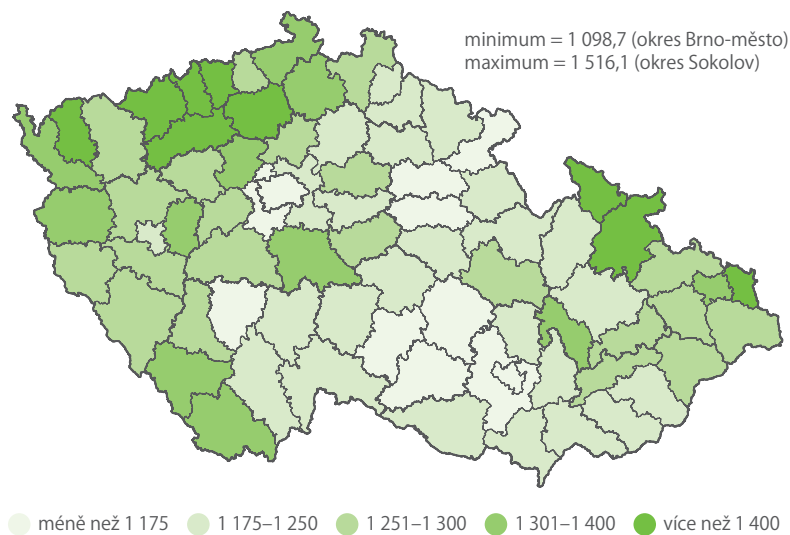
STANDARDIZOVANÁ ÚMRTNOST ŽEN V OKRESECH, 2014–2018



STANDARDIZOVANÁ ÚMRTNOST MUŽŮ V OKRESECH, 2014–2018



STANDARDIZOVANÁ ÚMRTNOST CELKEM V OKRESECH, 2014–2018



Pozn.: Standard Eurostat (2013)

Zlatý věk bytových družstev

V polovině 20. let minulého století žilo přes devadesát tisíc osob v družstevních bytech a domech. Výhody družstevního vlastnictví nemovitostí využívali především státní zaměstnanci a dělníci. Přestože od roku 1918 do roku 1924 vzrostl počet družstev více než čtyřikrát, zajišťovala družstva střechu nad hlavou jen necelému procentu obyvatelstva ČSR.



**PAVEL
HORTIG**

oddělení
marketingu a PR

BYTOVÁ DRUŽSTVA

První bytová sdružení vznikala v českých zemích v 80. letech 19. století. Jejich cílem byla zejména „podpora výstavby levného bydlení pro sociální střední a chudší vrstvy společnosti“. Hlavní překážkou většího rozvoje bytových družstev byly tehdy obtíže při získávání úvěru. Teprve na sklonku 19. století byly uzákoněny daňové výhody, které zakládání stavebních a bytových družstev podpořily.

Po první světové válce nastala bytová krize provázená nedostatkem stavebního materiálu, inflací a neustálenou měnou. V této situaci se do stavby bytových nebo rodinných domů nikdo nepouštěl, ale hned v prvních poválečných letech zasáhl stát. Potřeboval zbavit stavebníky rizika poklesu hodnoty nemovitosti v budoucnosti a podnítit výstavbu nových domů, v nichž by nájemné za bydlení v bytech splácelo stavební investici a zároveň by na něj dosáhla většina obyvatel. V období první republiky vešlo v platnost osm zákonů, které podporovaly rozvoj stavebních a bytových družstev.

BOOM BYTOVÝCH DRUŽSTEV

V roce 1924 evidovaly příslušné úřady celkem 1 101 družstev se 79 691 členy. To více než čtyřnásobně přesahuje stav v roce 1918, kdy jich v celém Československu bylo 248. Nejvíce (255) jich bylo založeno v roce 1920. Málo rozvinuté bylo v roce 1924 bytové družstevnictví na Slovensku, kde fungovalo 40 družstev se 4 177 členy.

Z 1 101 družstev bylo 912 českých a 189 německých. Celkem družstva zajišťovala bydlení ve 405 obcích pro 91 236 osob. Největší část družstev (312) působila ve 267 obcích do pěti tisíc obyvatel.

Největší členskou skupinu družstevníků tvořili veřejní zaměstnanci, z nich bylo 12 tisíc železničnických, 14 tisíc jiných státních včetně vojáků a 9 tisíc ostatních. Dalšími početnými skupinami bylo 13 tisíc živnostníků, 20 tisíc dělníků (zemědělských, stavebních, hornických a ostatních) a dále dva tisíce samostatných zemědělců.

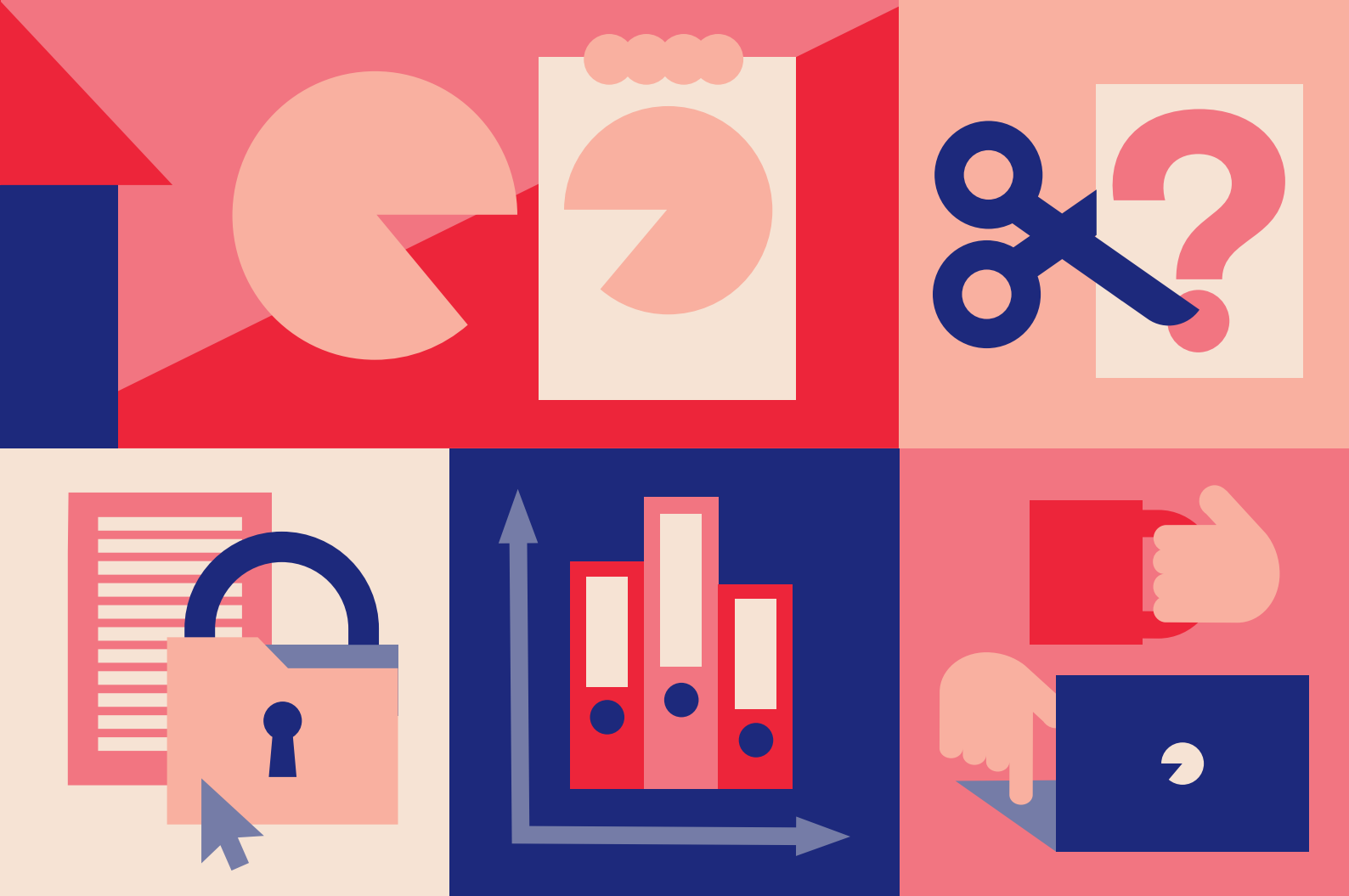
Celkem bylo v družstevním vlastnictví 10,8 tisíce rodinných a 1 124 nájemních domů, z toho 685 s osmi a více byty. Dohromady se jednalo o 24 389 bytů o celkové ploše obytných místností 1,5 mil. m², v nichž žilo 25 tisíc rodin. V roce 1918 žily v družstevních domech pouze tři tisíce rodin s 9,5 tisíci rodinnými příslušníky.



BYTOVÉ DRUŽSTVO = DOŽIVOTNÍ JISTOTA

Existovalo několik typů bytových družstev, z nichž dva se velmi rozšířily. V prvním se členové sdružili s cílem postavit si bytový dům, který financovali částečně vlastními finančními podíly a částečně společnou hypotékou. Druhý typ zakládali s cílem zakoupit rozlehlou společnou stavební parcelu a postavit na ní rodinné domky. Po uplynutí určité doby a splacení úvěru se tyto domky stávaly majetkem rodin, které v nich bydlely. Když některý ze stavebníků nebyl schopen splácet úvěr, stát převzal dům nebo byt do svého fondu. Náklady na stavbu byly většinou dělené na půjčku běžnou (úročenou), půjčku se státní zárukou a vlastní podíl stavebníka. Celkový náklad staveb ke konci roku 1924 činil 1,78 mld. Kč, z toho stát poskytl přímou půjčkou 125 mil. Kč a zaručil se za 1,16 mld. Kč. Československé bytové družstevnictví zaznamenalo mezi válkami největší rozvoj, a bylo dokonce považováno za jedno z nejvyspělejších v Evropě. Zasluhou bytových družstev byly postaveny činžovní domy a kolonie rodinných domků s byty vybavenými moderním příslušenstvím.

Světová hospodářská krize (1933) a období okupace ČSR měly za následek omezení možnosti nakládat s družstevními byty. Během druhé světové války byla nová bytová výstavba zakázána.



Hlavní principy Sčítání 2021

On-line sběr dat

- možnost se jednoduše sečíst z pohodlí domova
- z počítače, mobilu, tabletu
- bez nutnosti komunikace s úředníky

Využití všech již dostupných údajů

- aktivní spolupráce s ministerstvy a úřady
- propojení existujících databází státní správy
- snížení administrativní zátěže obyvatel

Méně otázek

- snížení počtu vyplňovaných údajů o polovinu
- rychlejší vyplnění dotazníku
- nebudeme se ptát například na majetek, zdraví nebo víru

Unikátní data pro všechny

- výsledky za celou populaci v maximálním územním detailu
- široká možnost využití pro obce, stát, firmy a občany
- zdarma pro každého

Důsledná ochrana údajů

- maximální ochrana získaných dat
- zpracování pouze anonymních údajů
- zveřejňování výsledků bez vztahu ke konkrétní osobě

O složitém jednoduše

Přečtěte si publikaci o statistice,
které se není třeba bát



elektronická verze
www.czso.cz/nebojtesestatistiky



tištěná verze
objednavky@czso.cz

